

دانستنیهای گمرک

تهیه کننده : گمرک جمهوری اسلامی ایران - معاونت طرح و برنامه

(دفتر برنامه ریزی و بهبود سیستم های گمرکی)

اردیبهشت 1379

سخنی با خوانندگان

مجموعه حاضر شامل گزیده ای از اطلاعات کلی و ضروری گمرکی است که جهت اطلاع عمومی اقدام به تهیه آن گردیده است و لزوما در برگیرنده کلیه اطلاعات و دانش گمرکی نمی باشد. نظرات و پیشنهادات اصلاحی و تکمیلی صاحب نظران و همکاران گمرکی در پربارتر کردن آن در چاپهای بعدی مؤثر خواهد بود.

دفتر برنامه ریزی و بهبود سیستم های گمرکی

تاریخچه گمرک در ایران

گمرک سابقه ای به قدمت تاریخ دارد. البته این ادعا نه اغراق است نه از باب مباحثات، بلکه واقعیت انکارناپذیری است که در مورد بسیاری از سازمان های دولتی مانند ارتش و نیروهای دفاعی یا سازمان های مانند سازمان های خدمات شهری و نظایر آن صادق است. بهتر است این مطلب را اینگونه بیان کنیم که گمرک نیز مانند بسیاری از سازمانها که هر اجتماع کوچک یا بزرگی در بدو پیدایش به وجود آن نیازمند بوده است، ایجاد گردیده است و به تدریج که احتیاجات دیگری مطرح شده سازمان یا سازمانهای جدیدتر در سطح ملی یا بین المللی مطابق آنچه امروز شاهد آن هستیم، به وجود آمده است.

گمرک با ایجاد اولین نیروی دفاعی در کوچکترین مقیاس متصور، به منظور حفظ قلمرو ملی یک نمونه کوچک از حکومتها، مانند یک قبیله، بوجود آمد. اما اینکه این نیروچه نام داشته و یا نامیده می شده، و تشکیلات اداری آن چگونه بوده، به طور مسلم از چندین هزار سال قبل سابقه چندان مستندی وجود ندارد، ولی فراین نشان می دهد هرکجا مبادله بازرگانی بوده این تشکیلات یا به طور کلی گمرک وجود داشته است.

با توجه به قراین و شواهد تاریخی که دلالت بر تمدن قوم ماد و حکومت این قوم بر سرزمین ایران آن روزگار دارد ، می‌توان ادعا کرد که بطور قطع مقررات گمرکی و گمرک به شکلی در زمان مادها وجود داشته است . همین طور در زمان سلسله هخامنشی ، در سرزمین وسیع ایران که از شرق هندوستان تا غربی‌ترین نقطه در مصر آن زمان ، و در شمال و جنوب نیز ادامه داشته ، مبادلات بازرگانی از زمان مادها رونق بیشتری داشته و چنین تشکیلاتی نیز دایر بوده است .

در زمان اشکانیان گمرک به صورت اداره‌ای منظم فعالیت داشته و کلیه اجناس وارده و صادره ثبت می‌شده است و اهمیت قضیه در این است که حقوق و عوارض گمرکی فقط از کالاهای وارداتی اخذ می‌شده است که خود نشان دهنده این است که دولت در حفظ و حمایت مصنوعات داخلی در آن زمان کوشا بوده است .

از دوره ساسانیان اطلاعاتی در مورد وجود گمرک و حقوق و عوارض گمرکی و نحوه دریافت آن نمی‌توان بدست آورد ، ولی مواردیکه مورد مذاقه قرار می‌گیرد نشان دهنده این است که نباید عنوان کرد که در آن زمان امور گمرکی وجود نداشته است ، زیرا وجود ادارات منظم گمرکی و دفاتر گمرکی در سلسله اشکانیان محرز بوده است و با توجه به اینکه ساسانیان وارث حکومت اشکانیان می‌باشند نمی‌توان مدعی شد که این منبع درآمد را نادیده گرفته‌اند . نکته دیگر در مورد وجود گمرک و گرفتن حقوق و عوارض گمرکی در زمان ساسانیان در رابطه با همکاری و مبادله دولت ایران با دولت روم می‌باشد که طبق اطلاعات دقیقی که در دست است، دولت روم از کالاهای وارداتی و صادراتی خود حقوق و عوارض دریافت می‌کرده است .

مورد دیگری که می‌توان در اثبات وجود گمرک در دوره ساسانیان به آن اشاره داشت عبارتست از اینکه در دوره قبل از اسلام در کشور عربستان عشر مالالتجاره تاجران را به صورت حقوق گمرکی دریافت می‌کرده‌اند و از عقل سلیم به دور می‌باشد که کشور ایران که با عربستان روابط بازرگانی داشته و این مبلغ را پرداخت می‌کرده است ، مبالغی را از ورود کالا به کشور دریافت نمی‌کرده است . به هر حال با نتیجه گیری از مطالب فوق این نکته روشن می‌شود که گمرک باید به صورتهایی تقریباً کاملتر از سلسله اشکانیان وجود داشته باشد . از این رهگذر اگر عبور کنیم به دوره بعد از اسلام خواهیم رسید که نظام ساسانیان درهم شکسته شد و مسلمین بر ایران مسلط گردیدند . به علت فقدان اطلاعات کافی در مورد حقوق گمرکی ایران همان قوانین دوره ساسانیان را ابقاء نمودند افراد ایرانی را هم به منصبهای ادارات گمرکی برگزیدند .

در مورد قوانین و مقررات گمرکی هم در ایران بعد از اسلام اطلاعات ناکافی می‌باشد ولی تاریخ اشاره‌ای به وضع قوانین گمرکی از طرف خلیفه ثانی عمر بن خطاب می‌کند .

حقوق گمرکی که عمر وضع کرد به سه دسته قابل تقسیم می‌باشد :

1 - حقوق گمرکی که باید از یهودیها و نصاریها دریافت گردد ، معادل يك درهم از هر 20 درهم بود (5% ارزش کالا) .

2 - حقوق گمرکی که از خود مسلمانان باید دریافت می‌شد از هر 40 درهم يك درهم بود (2/5% ارزش کالا) .

3 - اخذ حقوق گمرکي از اعرابي که زیر نظر حکومت اسلامي اداره نمي‌شدند عبارت بود از هر 10 درهم يك درهم (10% ارزش کالا) .

در آن زمان مال التجاره تجار از نظر داخلي از حقوق گمرکي معاف بوده است . بعد از آن حکومت خلفا به پایان رسد حکومت بني‌اميه یکسري قوانين مربوط به گمرک را پياده کرد از آن جمله اعشار کشتي‌ها بوده که ده يك مال التجاره کشتي‌ها را به صورت عيني يا نقدي مي‌گرفته‌اند . در زمان خلفاي عباسي بواسطه افزايش تجارت ميزان اين نوع حقوق گمرکي افزايش چشمگيري را نشان مي‌دهد ، به طوري که کالاهاي مورد معامله در داخل کشور هم شامل حقوق گمرکي مي‌گردیده است .

اين وضع همچنان ادامه مي‌يابد و به علت عدم ثبات سياسي کشور و نزاع و کشمکش و روي کار آمدن متناوب چند سلسله از جمله طاهريان ، صفاريان ، سامانيان ، غزنويان و سلجوقيان اين وضعيت حالت اسفناک‌تري به خود مي‌گيرد، به طوريکه در زمان سلجوقيان بعضي از احکام در چهار سوقها و بازارها نيز از اجناس و کالاها وجوهي را دريافت مي‌کرده اند .

در زمان چنگيزخان ، وي مصمم شد که راهها را امن نمايد و حافظاني به نام ((قراقچيان)) بر سر راهها نهاد و قرار بر آن شد که از امتعه تاجرین مقداري که لايق خان باشد به وي داده شود . بعد از افزايش روز افزون قدرت حکومت چنگيز و به دست گيري کشورهای متفاوت به دست اولادان او مأموريني به اسم ((تتقاول)) در راهها گذارده شد که مأمور وصول حقوق و عوارض گمرکي بوده‌اند . در آن زمان مال التجاره تجار در بين راه مورد حمله دزدان قرار مي‌گرفت ولي اين حمله‌ها به مراتب اثر زيان آور کمتری نسبت به حقوق و عوارضی که تتقاولها دريافت مي‌کردند ، بوده است . غازان خان بعد از دزدان را تا حد زيادي از بين بردوميزان تقريبا متعادل از نظر عوارض گمرکي در نظر گرفت.

در دوران صفويه ، شاه عباس پس از اینکه توانست ارتش منظم و قوي براي خود تدارک ببيند شروع به اصلاحات داخلي کرده و به امور مالي و گمرکي ايران سر و سامان بخشيد و دفاتر منظم ورود و خروج کالا را تنظيم و خزانه مرکزي را به نحو کاملتري پایه‌ريزي نمود . او شروع به بسط و توسعه تجارت خارجي نمود .

در دوران صفويه در رابطه با سرقت مال التجاره افراد هم تضمين‌هايي ايجاد شده بود که اگر تاجر کالایش به سرقت برود حاکم آن منطقه بايد برحسب اسناد و مدارک موجود در نزد تاجر غرامت کالا را بپردازد و در يافتن کالاي مسروقه خيلي تلاش مي‌نمودند و از اینکه خبر اين سرقت به گوش شاه برسد واقعا بیمناک بودند . در زما صفويه طبق اطلاعات موثق مي‌توان اظهار نمود که در بندرعباس و بندرلنگه ، و جزيره هرمز ادارات گمرکي وجود داشته است .

در دوران زنديه از نظر درآمدي ، ايران وضعيت مناسبی داشته است ولي یکی از مهمترین اقدامات در مورد آزادي بازرگاني اروپائيان در ايران در همین دوره و به دست کریم خان زند به مرحله اجرا درآمده است . وي در فرمانی به سال 1176 هجري قمری مطابق با 1762 ميلادي چنین بيان داشته است : ((بر همه اجناس که انگلیسي‌ها از راه بوشهر يا هر بندر ديگر خليج وارد و صادر مي‌کنند عوارض تعلق نخواهد گرفت ... و مي‌توانند اجناس خود را بدون حقوق گمرکي به همه نقاط ايران بفرستند . آنچه در خود بوشهر يا جاي ديگر مي‌فروشند ، شيخ يا حاکم مي‌تواند فقط 30% از تجار حق صدور وصول کند و هيچ ملت ديگر اروپايي يا ساير افراد مگر کمپاني انگلیسي حق ندارد

اجناس پشمي به هيچ يك از بنادر خليج وارد كنند ... و از اين پس در برابر كالاهايي كه از روسيه به ايران مي‌برند و خريدهايي كه در برابر آنها با ايرانيان و ديگران مي‌كنند و آنچه در آنجا مي‌خرند و مبادله مي‌كنند گمرك ندهند ... و نيز اگر اتباع روسيه بخواهند از قلمرو كشور ايران براي كارهاي بازرگاني به هندوستان يا كشورهاي ديگر بروند ، در عبور و مرور ايشان چه از راه خشكي و چه از راه دريا گمركي گرفته نخواهد شد و هيچگونه عوارضي به دولت ايران نخواهند داد ...))

در دوران قاجار مهمترين عهدنامه‌اي كه با يكي از همسايگان يعني روسيه منعقد شد استقلال گمركي ايران را خدشه‌دار نمود و علت اين قرارداد جنگي بود كه مابين ايران و روسيه درگرفت و در تاريخ 29 شوال 1228 مطابق با اكتوبر 1813 در قريه گلستان عهدنامه صلح امضاء شد . در فصل نهم عهدنامه مذكور مقرر گرديده كه از مال‌التجاره مملكتين صدي پنج قيمت مال التجاره اخذ گردد . اين تعهد اگر چه اختيار دولت ايران را در تغيير و تبديل ميزان حقوق گمركي واردات و صادرات سلب مي‌نمود ولي تا حدودي مي‌توان به اين موضوع كه اين قرارداد حالت دو جانبه داشته است اميدوار بود، چون ازدياد حقوق گمركي از طرف روسيه لازمه‌اش جلب رضایت دولت ايران بوده است و از طرف ديگر بدون اطلاع دولت ايران كم و اضافه كردن حقوق و تعرفه‌هاي گمركي باعث بي‌اثر شدن مفاد اين عهدنامه مي‌گرديده است ، ولي از ضربه زدن‌هاي اين عهدنامه نمي‌توان به هيچ عنوان چشم پوشيد مثلا اخذ صدي پنج از مال التجاره در مورد تمام كالاها يكسان بوده و خود يك عامل در جهت اعمال نابرابري كالاهاي وارداتي و صادراتي مي‌باشد زيرا براي كالاهاي ضروري و تجملاتي هيچ گونه حد و مرزي مشخص نشده بود و هر دو تابع اين قانون مي‌شده‌اند .

بعد از ده سال از عهدنامه گلستان ، در تاريخ 1238 عهدنامه‌اي فيمابين دولتين ايران و عثماني بسته شد . در ماده دوم آن مقرر گرديده است كه از مال التجاره ايران و عثماني زياده بر حقوق گمركي چيزي مطالبه نشود .

در سال 1243 هجري قمری مطابق با 1828 ميلادي عهدنامه صلحي ما بين ايران و روسيه در قريه تركمنچاي نزديكي ميانج منعقد گرديد . به موجب فصل دهم عهدنامه مزبور قرار شد كه براي استقرار روابط تجاري بين دو مملكت مقاله نامه عليحده منعقد گردد . در همان روز و تاريخ ، عهدنامه تجاري تدوين و امضاء شد كه مفهوم فصل سوم آن از اين قرار است : ((كلييه اجناس و مال التجاره مورد معامله بين دو كشور همان صدي پنج ارزش مال التجاره دريافت مي‌گردد.))

در تاريخ 1246 هجري فرماني از طرف فتحعلي شاه صادر گرديد كه به موجب آن حقوق گمركي در تمام سرحداتي مملكت در موقع ورود و خروج مال التجاره صدي پنج قيمت امتعه و اجناس تجارتي معين شده است . در حقيقت مي‌توان گفت كه رژيم معاهده تركمنچاي را عموميت داده و به جاري تعرفه عمومي قرار داده است و اين اولين فرماني است ك درخصوص تعرفه گمركي در زمان قاجاريه صادر گرديده است .

در سال 1315 هجري سه نفر بلژيكي به خدمت در گمرك ايران دعوت شدند . يكي از اين سه نفر ژوزف نوز معروف بود .

نوز در سال 1316 مشغول مطالعات شده و در سال 1317 رسم اجاره گمرک را برانداخته و در تاریخ 18 ذی‌الحجه 1318 نیز فرمان الغای عوارض داخلی را از جانب شاه صادر نمود . نوز در همین ایام شروع به تشکیلات جدید گمرک نمود و وزیر پست گردید .

در ایران همانطوریکه ذکر آن رفت از قدیم‌الایام تشکیلات گمرکی وجود داشته است . در زمان قاجاریه مانند صفویه ادارات گمرک مرتباً صورتحسابهای خود را در دو نسخه به اداره مرکزی مالیه ارسال می‌داشتند . در زمان ناصرالدین شاه که وزراء انتخاب شدند ، رئیس کل گمرک ایران را نیز وزیر گفتند ، مثل اینکه امین السلطان وزیر کل گمرک بوده است .

آخرین وزیر گمرکی ایران هم نوز بلژیکی است چون بعد از اعلان مشروطیت گمرک جزء مالیه مملکت قرار گرفته است .

رفته رفته ، تشکیلات گمرکی در تمام نقاط مرزی کشور بسط و توسعه یافت و نوز رئیس مستشاران بلژیکی که شخصی مدبر و فعال بود ، به طرز شایسته گمرکات ایران را اداره می‌نمود .

خلاصه اینکه مستشاران بلژیکی قریب مدت 36 سال در ایران به خدمت اشتغال داشتند و در این مدت سه تعرفه گمرکی تنظیم و برای وصول حقوق و عوارض گمرکی به مورد اجراء گذارده شد .

پس از خاتمه خدمت مستشاران بلژیکی و عزیمت آنان از ایران و واگذاری اداره گمرک به مأمورین ایرانی بنا به مقتضیات زمان و سیاست مالی و اقتصادی دولت ، تعرفه گمرکی چند بار تغییر پیدا کرد؛ یکدفعه به موجب قانون 31 اردیبهشت 1315 تعرفه جدیدی به مورد اجرا گذاشته شد که 90% آن از روی وزن و تحت 1216 شماره تدوین و تا سال 1320 مآخذ وصول حقوق و عوارض گمرکی بود .

سپس تعرفه‌ای براساس تعرفه جامعه ملل سابق تنظیم شد که در 22 تیرماه 1330 به موقع اجرا گذاشته شد و از تمام تعرفه‌های قبلی مفصل تر و شامل 22 فصل و 2204 ردیف بوده است . تعرفه مذکور نیز در سال 1329 تغییر یافت و اصلاحاتی در آن بعمل آمد و تا سال 1332 تدریجاً مورد اصلاحات مجددی قرار گرفت ، آخرین تعرفه گمرکی در حال اجرا در این دوره ، تعرفه مصوب 6 تیرماه 1334 بوده است .

قانون تعرفه و آئین نامه آن در سال 1337 براساس تعرفه ژنو به تصویب رسید که تا سال 1351 اجرا می‌شد .

در سال 1350 قانون امور گمرکی به تصویب رسید که براساس بروکسل تنظیم گردیده و آئین نامه اجرایی آن در سال 1351 به تصویب رسید .

در سالهای بعد از 1351 براساس نیاز به سازگاری مواد و مفاد قانون امور گمرکی و آئین نامه اجرایی که با روند اقتصادی ، اداری و سیاسی کشور اصلاحاتی به شرح موجود در قانون امور گمرکی و آئین نامه اجرایی آن به عمل آمد که این اصلاحات به صورت زیر نویس در صفحات مرتبط به مواد اصلاح شده درج و به چاپ رسیده است .

ساختار تشکیلاتی گمرک جمهوری اسلامی ایران

سازمان گمرک ایران ، از يك ستاد مركزي و 10 حوزه نظارت تشكيل گرديده است . رئيس كل گمرک كه سمت معاونت وزير امور اقتصادي و دارائي را دارا مي باشد ، بالاترين مقام گمرک ايران است . ستاد مركزي كه بر مناطق ده گانه و گمرکات اجرائي مستقر در تهران سرپرستي و نظارت دارد از حوزه رياست كل و چهار معاونت ، تشكيل گرديده است . حوزه هاي نظارت ده گانه در مناطق مختلف کشور ، بر گمرکات اجرائي نظارت دارند . در تهران گمرکات مهرآباد ، شهریار ، غرب ، جنوب تهران ، امانات پستي و نمايشگاه زيرنظر ستاد مركزي فعاليت مي کنند .

تعداد گمرکات اجرائي کشور كه در تهران و شهرستانها و اقصي نقاط مرزي و بعضي از جزاير خليج فارس و بازارچه هاي مرزي کشور مستقر هستند ، مشتمل بر 129 واحد است .

ستاد مركزي گمرک ايران متشكل از واحدهائي است كه نقش هدايت كننده و هماهنگ سازي حوزه هاي نظارت و گمرکات کشور را برعهده دارند و حسب مورد ، به ابلاغ مقررات ، دستورالعملها و مصوبات و ساير اقداماتي كه جهت اجرا لازم است اعلام شود ، اقدام مي نمايد و يا به رسيدگي و اعلام نظر نهائي در مورد سئوالات يا اختلافاتي مي پردازد كه ازطرف گمرکات کشور ، استعلام شده اند. بدین منظور اداره كل حراست ، اداره كل هماهنگي امور مناطق ، دفتر روابط عمومي و بين الملل ، اداره كل بازرسي و كميسيون رسيدگي به حل اختلافات گمركي تحت نظارت رئيس كل انجام وظيفه مي نمايند .

معاونت هاي چهارگانه گمرک ايران مشتمل بر ادارات كل و دفاتري به شرح ذيل مي باشند .

معاونت امور گمركي مشتمل است بر دفاتر امور واردات - امور صادرات - اداره كل تعيين ارزش و تعرفه .

معاونت حقوقي مشتمل بر اداره كل نظارت بر ترانزيت - اداره كل بازبيني و دفتر حقوقي و قضايي مي باشد .

معاونت اداري و مالي شامل ادارات كل خدمات و تداركات - اموراتاري - امور مالي و دفاتر ساختمان و طرحهاي عمراني - تشكيلات و بودجه است .

معاونت طرح و برنامه متشكل است از دفتر برنامه ريزي و بهبود سيستمهاي گمركي - دفتر آمار و خدمات ماشيني ، دفتر آموزش و تحقيقات و نيز پروژه ملي اتوماسيون گمركي ((نگار))^{*} است .

نقش و وظایف گمرک

گمرک ایران بعنوان مرزبان اقتصادی کشور ، نقش مهمی در وصول درآمدهای دولت و همچنین اجرای سیاست ها و خط مشی‌های اقتصادی - بازرگانی کشور دارد .

اعمال سیاست‌های اقتصادی دولت در زمینه بازرگانی خارجی از قبیل حمایت از تولیدات داخلی ، کنترل ارز ، کنترل الگوی مصرف ، انتقاد دانش فنی و غیره از جمله وظایفی است که انجام آن بعهده گمرک جمهوری اسلامی ایران است . در این راستا اجرای مقررات صادرات و واردات ، تشخیص و اخذ حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی ، مبارزه با قاچاق ، نظارت بر ترانزیت ، پردازش و انتشار آمار بازرگانی خارجی از جمله وظایف کلی گمرک محسوب می‌گردد .

تحويل گرفتن کالاهای وارداتی ، صادراتی و مسافری از طریق زمینی ، دریایی و هوایی ، نگهداری و حفاظت آنها در انبارها و اماکن گمرکی و نظارت بر تحويل و تحول کالاهای مزبور تا انجام تشریفات قانونی و ترخیص آن توسط صاحب کالا ، یا نماینده قانونی وی و همچنین نظارت بر سلامت کالاهای ورودی و خروجی از طریق اعمال مقررات قرنطینه ، بهداشت و استاندارد و نیز ممانعت از ورود کالاهای ممنوعه شرعی و قانونی و کالاهایی که در تعارض با فرهنگ و شئون ملی است ، از جمله اموری است که مسئولیت انجام آن بر عهده گمرک است .

نظارت های گمرکی بر کالاهای وارداتی بمنظور اعمال محدودیتها و مقررات بهداشتی و استانداردهای ملی و نیز کنترل محل ساخت یا خواص و مشخصات اصلی کالاهای مصرفی وارداتی بمنظور حمایت از مصرف کنندگان و جلوگیری از اغفال آنها از جمله مسئولیتهایی است که گمرک عهده دار انجام آن است .

تعريف گمرک

واژه گمرک که معادل آن در زبان انگلیسی **CUSTOMS** و در زبان فرانسه **DOUANE** می‌باشد و بنا بر قول مشهور محققین و مورخین ، مشتق از کلمه لاتین **COMMERCIUM** به معنی تجارت و مبادله کالا بوده که خود این کلمه مشتق از ریشه یونانی **CUMMERX** (کومرکس) به معنی حقوق متعلق به کالا و مال التجاره می‌باشد .

و در زبان ترکی به شکل واژه **KUMRUK** (کومروک) یا **GUMRUK** رواج یافته است .

این واژه بعدها در دوران صفویه به واسطه همجواری ایران با ترکیه در کشورما نیز متداول شده است.

تعريف گمرک به عنوان يك اصطلاح بين المللي

شوراي همکاري گمرکي*، گمرک را چنین تعريف نموده است .

((گمرک سازمانی است دولتی که مسئول اجرای قانون گمرک و وصول حقوق و عوارض ورودی و صادراتی و همچنین واردات، ترانزیت و صادرات کالامی باشد .))

این اصطلاح به هریک از قسمتهای سازمان گمرک و یا ادارات اصلی یا تابعه آن نیز اطلاق می‌شود مثلاً در مورد مامورین گمرک ، حقوق و عوارض ورودی و صادراتی و کنترل واردات یا صادرات یا هر امر دیگری که در حدود عملیات گمرکی باشد نیز به کار می‌رود مثل : مامور گمرک ، حقوق گمرکی ، اداره گمرک و اظهارنامه گمرکی .

با توجه به تعاریف به عمل آمده می‌توان گفت گمرک سازمانی است مالی و اقتصادی که از دیر زمان در کشورها وجود داشته و در هر زمان بنا به مقتضیات زمان و خواست حکومتها شکل و سازمانی خاص به خود گرفته است تا به صورت فعلی درآمده است .

گمرک به طور قانونی نقش تطبیق واردات و صادرات را با مقررات وضع شده برای واردات و صادرات دارد . بنابراین در ورود یا صدور کالا نقش گمرک آن است که :

1 - الزامات قانونی در ورود و صدور کالا توسط واردکنندگان یا صادرکنندگان رعایت شود .

2 - محدودیت ها و ممنوعیت های وضع شده مراعات شود .

3 - معافیت ها و تخفیف های توصیه شده به موجب قانون در صورت تطبیق مشخصات کالا ، به وارد یا صادر کننده داده شود .

4 - حقوق و عوارضی را که وضع شده است ، به طور صحیح وصول نماید .

بخش اول : صادرات

صادرات

صادرات غیرنفتی همواره از مهمترین مسایل موردنظر دست اندکاران و سیاستگذاران اقتصادی و بازرگانی جمهوری اسلامی ایران بوده و توجه خاص در برنامه های اول و دوم و سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی کشور را معطوف به خود داشته است. لذا ایجاد تسهیلات در زمینه های صادرات موجب تحرك در مکانیزم تجارت خارجی و نقش مؤثر در رشد تولید ناخالص ملي خواهد داشت. گمرک ایران ضمن توجه به این مهم و به روز رساندن تشریفات گمرکی کالاهای صادراتی اقدام به اتخاذ شیوه های مناسب برای تسریع و تسهیل در صدور کالا و اختصاص برخی گمرکات کشور به امر صادرات نموده است.

تعریف صادرات :

صادرات در لغت به معنای انتقال کالا یا ارسال و فرستادن کالا از جایی به جایی دیگر چه در داخل کشور و یا از داخل به خارج کشور، که در این مجموعه منظور از صادرات خروج کالا از قلمرو گمرکی کشور موردنظر است.

صادرات کننده :

به هر شخص حقیقی و یا حقوقی که دارای کارت بازرگانی و یا مجوز وزارت بازرگانی بوده و اقدام به صدور کالا نماید صادرکننده اطلاق میشود.

صادرات از نظر خروج کالا از کشور :

صادرات از نظر خروج کالا از کشور به دو دسته تقسیم میشود :

۱. صادرات قطعی

۲. صادرات موقت

صادرات قطعی :

صادرات قطعی عبارتست از ارسال کالا به خارج از قلمرو گمرکی کشور به منظور فروش یا مصرف در کشورهای خارجی ¹، صادرات قطعی از پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی ² و عوارض و مالیات ³ معاف می باشد ولیکن مشمول هزینه های گمرکی است.

هزینه های گمرکی :

هزینه های گمرکی وجوهی است که میزان و شرایط آن با تصویب هیئت وزیران برای تخلیه و بارگیری ، انبارداری ، آزمایش و تعرفه بندی ، بدرقه کالا و خدمات فوق العاده تعیین میشود. کالای صادراتی از پرداخت هفتاد و پنج درصد هزینه بار بری و تخلیه و بارگیری ⁴ و انبارداری ⁵ معاف است. کالای کابوتاژی در گمرک مبدأ هزینه باربری را به مأخذ

معین برای کالای صادراتی و در گمرک مقصد به مأخذ باربری کالای وارداتی خواهد پرداخت. ارائه گواهی پرداخت بهره مالکانه برای صدور محصولات فرعی جنگلی و مرتعی از سازمان جنگلها و مراتع کشور وزارت جهاد کشاورزی و ارائه گواهی پرداخت مابه التفاوت از سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان وزارت بازرگانی برای ارقام صادراتی مشمول ضروری می باشد.

بیمه کالای صادراتی :

گمرک ایران مکلف است کالای موجود در گمرک و بین راهی ترانزیت داخلی اداری را از هنگام تحویل گرفتن تا زمان تحویل دادن به صاحب آن یا نماینده او در مقابل خطرات ناشی از آتش سوزی، انفجار ، اشتعال بیمه کرده و حق بیمه متعلق را در موقع ترخیص از صاحبان کالا وصول کند . در صورتیکه کالای تحویل به گمرک در مقابل خطرات یاد شده به موجب بیمه نامه معتبر بیمه بوده و در موقع ورود کالا و تحویل به گمرک يك نسخه معتبر از بیمه نامه به گمرک مربوط تسلیم شده باشد تا زمانی که بیمه نامه مزبور دارای اعتبار بوده و مدت آن منقضی نشده باشد حق بیمه دریافت نخواهد شد. '6' تشریفات گمرکی صادرات کالایی که در گمرک توقف نداشته و قبض انبار برای آن صادر نشده و بصورت حمل یکسره ترخیص میشود. در صورت تقاضای ذینفع بدون اخذ بیمه نامه یا هزینه بیمه حمل بلامانع است. ارزش کالا برای دریافت حق بیمه در مورد صادرات ارزش فوب کالای صادراتی می باشد که با توجه به برابری ارز با ریال ملاک محاسبه و دریافت حق بیمه و پرداخت غرامت به صاحب کالا می باشد. حق بیمه کالاهای صادراتی برای هر ماه 55% در هزار ارزش کالا می باشد. بیمه صادرات اختیاری است و صادرکننده می تواند کالای صادراتی خود را نزد هر شرکت بیمه که مایل باشد بیمه نماید. '7'

تشریفات صادراتی قطعی :

برای صدور کالا از کشور قبل از هر چیز تهیه مدارک و اخذ مجوزهایی لازم است. صادرکننده کالا باید با در دست داشتن این اسناد و مدارک به گمرک محل صدور کالا مراجعه نماید. اسنادی که برای مراجعه به گمرک لازم است :

۱. کارت بازرگانی صادرکننده
۲. مجوز صدور (حسب مورد)چ
۳. صورت عدلبندي
۴. گواهی بهداشت (حسب مورد درخواست خریداران)
۵. گواهی قرنطینه دامی و نباتی (حسب مورد درخواست خریداران)
۶. گواهی استاندارد (حسب مورد)
۷. معرفینامه یا وکالتنامه اظهارکننده کالا به گمرک

تبصره - رعایت تبصره يك ماده 14 قانون امور گمرکی مبنی بر گواهی مقام صلاحیتدار (دفتر اسناد رسمی) درخصوص امضاء واگذارنده قبوض انبار و اسناد حمل هنگامی که کالای صادراتی در گمرک واگذار میشود ضروری بوده و ضمیمه اظهارنامه می گردد.

صادرکننده کالا پس از تهیه مدارك لازم، مي بايست کالا را به گمرک محل صدور حمل و پس از صدور قبض انبار، اظهارنامه صادراتي را در چهارنسخه تنظيم و تسليم گمرک نمايد که يك نسخه آن به منزله پروانه صادرات محسوب مي گردد. در مواردی با تقاضای صاحب کالا و موافقت گمرک، عملیات ارزیابی و انجام تشریفات گمرکی کالای صادراتي را مي توان در خارج از اماکن گمرکی انجام داد.

تبصره 1 - صدور قبض انبار برای کالای حمل یکسره صادراتي که با وسیله نقلیه وارد اماکن گمرکی شده و همان روز قبل از پایان وقت اداری تشریفات گمرکی آن به اتمام رسیده و از گمرک خارج میشوند ضرورت نداشته و در این رابطه تأیید مقدار و تعداد کالا توسط ارزیاب مربوطه کافی می باشد. در صورتیکه کالا بیش از يك روز در گمرک بماند صدور قبض انبار ضروري است.

تبصره 2 - درخصوص صادرات میوه و تره بار چنانچه وزن کالا با وزن اظهاري تا 10% اختلاف داشته باشد پذیرش وزن اظهاري بالامانع است.

تبصره 3 - در مورد صادرکنندگان خوشنام که نام آنها از طریق اتحادیه صادرکنندگان کتباً معرفی شده است به استثناء صادرات کالای نساجی از قبیل پوشاک، فرآورده های چرمی ، کف پوش ، پارچه و ... مرحله رؤیت کالا حذف مي گردد.

بدیهی است در صورت لزوم به طور اتفاقی از بعضی از آنها رؤیت به عمل خواهد آمد.

تبصره 4 - به منظور تسریع در انجام تشریفات ترخیص کالاهای صادراتي نیازی به کنترل اظهارنامه ها در واحدهای درب خروج و اطلاعات انبارها ملاحظه نمیشود و مراجعه صادرکنندگان به واحدهای مورد اشاره از مراحل تشریفات صدور حذف میشود.

تنظیم اظهارنامه کالای صادراتي :

اظهارنامه کالای صادراتي متضمن اطلاعاتی به شرح ذیل است :

۱. مشخصات صادرکننده کالا
۲. مشخصات اظهارکننده کالا
۳. مشخصات خریدار
۴. کشور محل صدور
۵. کشور مبدأ
۶. شرایط معامله
۷. مشخصات وسیله حمل و مبدأ بارگیری
۸. مشخصات کالا از نظر نوع، تعرفه ، وزن ، تعداد یا مقدار و ارزش صادراتي

۹. مشخصات محموله (بسته ها ، نوع بسته ، مقدار، علامت ، وزن با ظرف)

۱۰. ریز اقلام هزینه های گمرک

۱۱. نام گمرک محل تسلیم اظهارنامه و شماره و مشخصات ثبت اظهارنامه در دفتر گمرک

۱۲. محل برای مهر و امضاء و تأیید گمرک و مقامات گمرک

پس از تکمیل اظهارنامه، اظهارنامه و مدارک ضمیمه آن به قسمت احراز هویت گمرک تسلیم می گردد.

تبصره - صادرکنندگانی که تحت پوشش بیمه ای صندوق ضمانت صادرات ایران قرار دارند جهت وصول خود به هنگام عدم پرداخت وجه کالا از سوی خریدار خارجی نیاز به درج مشخصات کامل خریدار یا نام ترخیص کننده کالا در گمرک کشور ورودی دارند.

احراز هویت :

دایره احراز هویت به موارد ذیل رسیدگی می نماید :

۱. صحت اسناد و مدارک تسلیمی

۲. صحت مندرجات از لحاظ نوع و تعرفه کالا و ارزش اظهار شده با اسناد

۳. صلاحیت صادر کننده

دفتر ژورنال :

بعد از رسیدگی دایره احراز هویت ، صادرکننده کالا می بایستی وجوه متعلقه (هزینه های گمرکی) را پس از واریز به بانک واخذ قبض مربوطه به قسمت ژورنال ارائه نماید.

ارزیابی :

بعد از واریز وجوه متعلقه ، اظهارنامه به دایره ارزیابی ارسال و بعد از تعیین ارزیاب کالا مورد ارزیابی قرار می گیرد. بعد از بازدید محتویات بسته ها و تطبیق آن از لحاظ نوع ، تعداد، ارزش و سایر اطلاعات موردنیاز چنانچه ایرادی مشاهده نشود، اظهارنامه امضاء و مهر شده و نسخه ای از اظهارنامه بعنوان پروانه صادراتی به صاحب کالا تحویل میشود تا نسبت به صدور کالا اقدام نماید.

۱. رعایت بند 8 ماده 101 ا.ق.ا.گ در خصوص لاک و مهر اظهارنامه های صادراتی و رعایت ماده 109 آیین نامه

آ.ق.ا.گ در مورد الصاق نمونه های کالا و کاتالوگ به اظهارنامه ها خصوصاً اظهارنامه های مربوط به کالاهای

ورود موقت و صادرات از محل ورود موقت موضوع ماده 12 قانون م.ص.و و متقاضیان استرداد موضوع ماده 14

قانون م.ص.و ضروری است.

۲. رعایت مفاد مادتين 107 و 108 آيين نامه آ.ق.ا.گ در خصوص ارزيابي دقيق، ظهروبيسي اظهارنامه و ثبت مشخصات كامل كالاي ارزيابي شده و ارزيابان از درج عبارت كلي (مطابق ليست عدل بندي مخصوصاً در مورد اظهارنامه هاي فرش 9 ضروري مي باشد.
۳. رعایت مفاد ماده 118 آيين نامه آ.ق.ا.گ مبني بر حفظ و نگهداري اظهارنامه پس از تسليم آن به گمرک
۴. توجه به ارزش اظهار شده در مقايسه با ارزشهاي ابلاغي گمرک ايران و دقت در صحت وزن محموله
۵. هنگام قبول اظهارنامه صادراتي، نوع صادرات شامل

الف - صادرات عام

- ب - مورد استفاده جهت تسويه موقت موضوع ماده 12 ق.م.ص و با قيد شماره پروانه ورود موقت
- ج - مورد استفاده جهت استرداد حقوق گمرکي و سود بازرگاني موضوع ماده 14 ق.م.ص و با قيد شماره پروانه ورودي در خانه 44 اظهارنامه درج گردد.

پيمان نامه ارزي:

فرمي است که صادرکننده هنگام صدور کالا از کشور جهت تعهد فروش ارز حاصل از صادرات به بانکهاي مجاز با اطلاع گمرک به بانک تسليم مي کند. از تاريخ 81/1/1 به موجب مصوبه شوراي عالي توسعه صادرات غيرنفتي صادرات کليه کالاها و خدمات از سپردن هرگونه پيمان و تعهدنامه ارزي معاف مي باشند.

۱. ثبت آمار صادرات غيرنفتي کشور براساس اظهارنامه صادرکنندگان و ارزيابي و تأييد گمرک وفق قانون امور گمرکي صورت مي پذيرد.
۲. صادرکنندگاني مي توانند از جوايز و تشويقهاي مقرر در امر صادرات استفاده کنند که ارز حاصل از صادرات خود را به شبکه بانکي کشور واريز نموده و يا از محل صادرات نسبت به واردات کالا طبق مقررات اقدام نموده باشند.
۳. کليه صادرکنندگان رأساً و مستقيماً مجاز به واردات تاممي کالاهاي مجاز به ميزان ارز حاصل از صادرات برابر پروانه صادراتي مي باشند.

حذف برخي تشریفات گمرکي:

گمرکات مرزي ملزم مي باشند که در خصوص کالاهاي صادرات غيرنفتي که در گمرکات داخل پروانه مي گيرند و به مرزهاي خارجي هدايت ميشوند، از بازبيني مجدد محتويات محموله هاي صادراتي در مرزهاي خروجي خودداري کنند و فقط در مواردی که سوء ظن قوي يا گزارش تخلف در محموله در ميان باشد نسبت به بازبيني محتويات محموله برابر مقررات اقدام نمايند. در اين زمينه و با عنایت به ضرورت رعایت اصل برائت، مأمور بدرقه از کالاهاي صادراتي نیز - که در گمرکات داخلي پروانه ميشوند - حذف شده است.

مراحل صادرات در گمرک :

1. معرفي کالا به گمرک

۲. تسليم اظهارنامه و اسناد لازم
۳. ارزيابي کالا
۴. صدور سند ترخيص
۵. خروج کالا از کشور

در جهت تسهيل امر صادرات :

- ارزيابي کالاهاي صادراتي گاهي در محل کارخانه و يا در انبار واحد توليد کننده کالا بنا به درخواست ذينفع انجام مي پذيرد.
- صدور سند ترخيص کالا با توجه به تفکيک سرويس ارزيابي صادرات از واردات در کمترین زمان ممکن انجام ميگيرد.
- خروج کالا از کشور بدون بازبيني و کنترل مجدد و با اعتماد به صادرکننده انجام مي پذيرد .
- کالاهاي سريع الفساد از قبيل ميوه و تره بار (و در صورت لزوم ساير کالاها حسب مورد) بدون تخليه در انبار و بصورت حمل يکسره و يا بر روي وسيله حمل ارزيابي و صادر ميشوند.

از پيامدهاي مثبت اختصاصي شدن برخي گمرکات به صادرات کالاهاي غيرنفتي مي توان وجود کارشناسان و مأموران مجرب در اين گمرکات را نام برد که به دليل داشتن تخصص لازم و کافي ، کارهاي گمرکي را با سهولت بيشتري انجام ميدهند. همچنين در کليه گمرکات کشور، انجام امور صادرات کالاهاي غيرنفتي به هر صورت بر ساير امور اولويت خواهد داشت و نيز سرويس ارزيابي مخصوص صادرات ايجاد گرديده است.

گمرکات تخصصي ويژه صادرات کالاهاي خاص :

1. پوست و سالامبور : گمرک جنوب تهران

۲. فرش دستبافت : گمرکات غرب تهران ، شيراز، مشهد ، تبريز، زاهدان، کرمانشاه، اصفهان ، اروميه ، بوشهر ، همدان ، کرمان ، مهرآباد ، بندرعباس ، جنوب تهران ، سهلان
۳. زعفران : گمرکات مشهد ، يزد، نمايشگاهها، غرب تهران ، مهرآباد و شيراز

۴. پسته : گمرکات کرمان، رفسنجان ، غرب تهران ،سهلان ، جنوب تهران ، شیراز، بندرعباس ، سیرجان ،مشهد ، تبریز اصفهان

نکات مهم :

۱. صادرکننده ملزم به ارائه گواهی مبدأ به گمرک نمی باشد.
۲. حذف ارزیابی کالاهای صادرکنندگان خوشنام با تأیید اتحادیه مربوطه مگر در موارد مشکوک
۳. آزمایش کالاهای صادراتی بعد از صدور کالا در گمرکاتیکه که فاقد آزمایشگاه هستند.
۴. صدور کالاهای دارای علامت استاندارد تحت ضوابطی بدون نیاز به ارائه گواهی استاندارد.
۵. ارزیابی کالای صادراتی در صورتیکه صاحب کالا کتباً تقاضا نماید می تواند در خارج از محوطه گمرکی در محل انبارهای ملکی یا استیجاری یا عمومی رسمی صاحب کالا صورت پذیرد . صادرات کالا از محل ورود موقت به دلیل نیاز به مطابقت کالای صادره با وارده از شمول این بند خارج می باشد.
۶. گمرکات صادراتی در موقع بارگیری کالاهای صادراتی نسخه ای از سند حمل (بارنامه یا راهنما (CMR صادره توسط حامل را اخذ و به اظهارنامه خروجی الصاق و لاک و مهر کرده و نگهداری نمایند.
۷. در متن اظهارنامه های صادراتی ارزش کالا به دو صورت عددی و حروفی درج و پرفراژ بر روی پروانه های صادراتی خواهد شد.

صادرات موقت :

کالاهاییکه برای انجام منظوری، موقتی به خارج از کشور ارسال و پس از انجام منظور مورد نظر اعاده میشود، صادرات موقت نامیده میشود.

بخش اول : کالاهای ایرانی که به منظور تعمیر یا تکمیل یا برای شرکت در نمایشگاهها به خارج از

کشور ارسال و پس از انجام منظور اعاده میشوند. از کالای مشمول این بخش ، خروج هر نوع کالای مجاز (تولید داخل یا وارداتی) بصورت موقت نیاز به اخذ تعهدنامه ارزی نمی باشد و می توان با رعایت مقررات مربوطه و با تنظیم اظهارنامه و اجازه خرج برای تعمیر یا شرکت در نمایشگاه اقدام به صدور کالا نمود. در صورتیکه کالای مورد نظر برای مصرف داخلی وارد کشور شده باشد لازمست مجوز صدور قبلاً از وزارت بازرگانی اخذ شود. هرگاه کالا از انواع ممنوع الصدور یا غیرمجاز باشد پس از کسب اجازه از گمرک ایران در دو مورد اقدام به صدور موقت کالا نمود. در مورد کالای صادراتی موقت ماشین آلات و ابزار فنی که به منظور تعمیر یا تکمیل به خارج از کشور به گمرک ارائه می گردد موافقت وزارت صنایع و معادن درخصوص عدم امکان تعمیر یا تکمیل درداخل کشور نیاز نمی باشد. صاحبان کالا باید اظهارنامه را در دو نسخه تنظیم و تسلیم گمرک نموده و سپس کالا مورد ارزیابی قرار می گیرد و اخذ سپرده نیز ضرورتی ندارد. بعد از خاتمه ارزیابی به بسته ها و محتویات آنها پلمپ گمرک الصاق و پروانه صادرات موقت صادر و در

متن پروانه مدتی را که (حداکثر 6 ماه) بعد از انقضای آن کالا به کشور عودت داده شود قید و سپس در اختیار صاحب کالا جهت صدور قرار می‌گیرد.

تمدید پروانه صادرات موقت :

اگر منظور صاحب کالا از صادرات موقت در مدت اعتبار انجام نشود می‌تواند از گمرک صادرکننده پروانه تقاضای تمدید کند. گمرک صادرکننده پروانه به مدت سه ماه و مازاد بر آن تمدید مهلت با موافقت دفتر صادرات گمرک ایران می‌باشد.

بخش دوم : وسایط نقلیه

وسایط نقلیه از نوع لکوموتیو، واگن، هواپیما و حتی کشتی متعلق به کشور ایران که به طور منظم در خطوط بین ایران و کشورهای خارجی در حرکت هستند مشمول عنوان صادرات موقت می‌باشند. این وسایل از انجام تشریفات تسلیم اظهارنامه صدور موقت و تودیع پیمان ارزی و سپرده گذاری معاف و صرفاً به تسلیم اظهارنامه اجمالی یا ارائه و تسلیم یک نسخه مانیفست در هر مسافرت اکتفا میشود. در خصوص وسایط نقلیه و حتی چهارپایان و وسایل غیرموتور به طور کلی و نیز وسایط نقلیه شخصی می‌بایست اظهارنامه موقت و پروانه خروج موقت صادر شود. پروانه صدور موقت وسایط نقلیه موتوری و غیرموتوری به مدت یکسال اعتبار داشته و پروانه صدور موقت وسایل نقلیه شخصی سه ماه اعتبار دارد. و در فاصله این مدت وسیله نقلیه مذکور می‌توان به دفعات رفت و آمد نماید که در این مدت مراتب ورود و خروج در گمرک مرزی با قید تاریخ خروج و ورود پشت پروانه ثبت میشود. صدور پروانه خروج موقت وسایل نقلیه موتوری و غیرموتوری مذکور موکول به ارائه سند مالکیت و پروانه شناسایی صادره از نیروی انتظامی است. کلیه اسناد و مدارک قانونی وسیله نقلیه در پرونده ای که در مورد بنام مالک اتمبیل و به منظور خروج موقت تنظیم می‌گردد تا عودت وسیله نقلیه نزد گمرک نگهداری میشود. وکالتنامه های دستی و قولنامه ها و اسناد انتقال غیررسمی فاقد اعتبار قانونی بوده و مورد پذیرش گمرک نمی‌باشد.

بخش سوم : ماشین آلات و تجهیزات:

کلیه مؤسسات و شرکت ها می‌توانند اقدام به صادرات خدمات فنی و مهندسی و اجرایی نمایند و می‌بایست حسب مورد تشخیص صلاحیت توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی شوند. و مؤسسات فاقد رتبه بندی سازمان مدیریت و برنامه ریزی، توسط کمیته موضوع ماده 18 آیین نامه مقررات حمایتی دولت برای صادرات خدمات فنی و مهندسی خواهد بود. مؤسسات و شرکتهای صادرکننده خدمات مجازند ماشین آلات و تجهیزات مورد نیاز فعالیت خود را با ارائه قرارداد از مرزهای مجاز کشور طبق رویه صادرات موقت خارج کنند. گمرک موظف است برای خروج ماشین آلات و تجهیزاتی که صادرات قطعی آنها از کشور به هر شکل مجاز و یا مجاز مشروط می‌باشد (چنانچه برای اقلام مجاز مشروط مجوز لازم اخذ شده باشد) هیچگونه سپرده یا تضمینی مطالبه نکند. خروج موقت ماشین آلات و تجهیزاتی که صادرات قطعی آنها غیرمجاز می‌باشد و در مواردی که مجوزهای لازم برای اقلام مجاز مشروط اخذ نشده باشد، منوط به اخذ سفته توسط گمرک، معادل ارزش صادراتی اقلام مذکور می‌باشد. کمیته ماده 18 آیین نامه مذکور متشکل از نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه و بودجه و دستگاه اجرایی ذیربط و عنداللزوم تشکل صنفی - تخصصی مربوط در خصوص موارد زیر اتخاذ تصمیم می‌نماید:

الف - تشخیص صلاحیت مؤسسات و شرکتهای فاقد رتبه بندی

ب - تعیین نوع و میزان قابل خروج مصالح، تجهیزات و ماشین الاتی که صادراتشان (دایمی یا موقت) نیاز به مجوز دارد و با مشکل صدور مجوز از طرف دستگاههای اجرایی ذیربط روبرو شده اند.

پ - تعیین میزان ارزی قابل بازگشت هر قرارداد و همچنین نحوه بازگشت ارز حاصل از صدور کالاهایی که در چارچوب قرارداد به صورت قطعی از کشور خارج شده اند.

ت - تعیین نوع و میزان مصالح، تجهیزات و ماشین آلاتی که به منظور ایجاد پایگاه یا شعبه، توسط مؤسسات و شرکتهای آیین نامه بصورت قطعی، قابل خروج از کشور می‌باشند.

امور مربوط به صادرات خدمات فنی و مهندسی در چارچوب آیین نامه اجرایی ماده 117 قانون برنامه سوم توسط وزارت بازرگانی (مرکز توسعه صادرات ایران) پیگیری و انجام میشود. (بابت ماشین آلات و تجهیزات و ابزار مورد نیاز)

بخش چهارم:

دامهایی که برای تعلیف به طور موقت از کشور خارج میشوند مشمول عنوان صادرات موقت بوده و در ورود از پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض معاف می باشند. نتایج دامهای مذکور که در مدت تعلیف بوجود آمده اند نیز در بازگشت از پرداخت وجوه مزبور معاف است. تشریفات خروج و معاودت این دامها تابع مقررات آیین نامه مخصوص تعلیف اغنام و احشام مصوب هیئت وزیران می باشد.

کارت بازرگانی :

مبادرت به امر صادرات بصورت تجاری مستلزم داشتن کارت بازرگانی است که توسط اتاق بازرگانی و صنایع و معادن صادر و به تأیید وزارت بازرگانی می رسد. ⁸ کارت بازرگانی سندی است که به موجب آن می توان اقدام به صادرات و واردات کالا نمود و بنام متقاضیان اعم از اشخاص حقیقی (ایرانی و غیرایرانی) ، اشخاص حقوقی صادر می گردد. صادرکنندگان کالا و خدمات دارای کارت بازرگانی باشند یا نباشند در طول اجرای برنامه سوم توسعه (بند ب ماده 113) مشمول پرداخت عوارض و مالیات علی الحساب نخواهند بود. کلیه شرکتهای تعاونی کارت بازرگانی خود را صرفاً از اتاقهای تعاون جمهوری اسلامی ایران دریافت می نمایند. ⁹

موارد معافیت از داشتن کارت بازرگانی :

1. شرکت تعاونی مرزنشینان برای ورود کالاهای مورد نیاز خانوارهای مرزنشین طبق فهرست مربوط و به تعداد، مقدار و ارزش تعیین شده و صدور کالا در ازای کالاهای وارداتی
2. ملوانان ایرانی شاغل در شناورهایی که بین سواحل ایران و سایر کشورها در تردد هستند، برای ورود کالاهای مورد نیاز خانواده خود به تعداد، مقدار و ارزش تعیین شده
3. پيله و ران برای ورود کالاهای قابل ورود مورد نیاز استان خود و استانهای همجوار در صورت اخذ کارت پيله و ران مجوز ورود از اداره بازرگانی شهر یا استان مربوط
4. کارگران ایران شاغل در خارج از کشور در صورت داشتن کارنامه شغلی از وزارت کار و امور اجتماعی طبق فهرست مربوط به تعداد، مقدار و ارزش تعیین شده
5. کالاهایی که ورود و صدور آنها به تشخیص گمرک برای فروش می باشند.

ملاك تجاري بودن کالا :

کالاهایی که به تشخیص گمرک ایران برای فروش، وارد یا صادر می گردند، اعم از اینکه به همان شکل یا پس از انجام عملیات (تولیدی، تفکیک و بسته بندی) به فروش برسند تجاری تلقی خواهند شد.

الف - نمونه های تجاری و تولیدی و نمونه برای بررسی و آزمایش در حدي که می تواند نمونه تلقی شود به تشخیص گمرک ایران .

ب - ماشین آلات ، تجهیزات ، اجزاء و قطعات مربوط مورد نیاز واحدهای تولیدی فاقد کارت بازرگانی که در مواقع لزوم در حد نیاز خود با تشخیص وزارت بازرگانی رأساً وارد می نمایند.

پ - عملیات ورود و صدور کالا توسط دستگاههای اجرایی دارای ردیف بودجه منطبق با وظایف و در جهت نیل به اهداف آن دستگاه با اطلاع وزارت بازرگانی که برای تأمین نیاز و نیل به اهداف عمومی آن دستگاه انجام میشود. در موارد خاص که وزارت بازرگانی تشخیص میدهد ورود کالا برای عملیات تجاری است ضمن توقف جریان ، مراتب را به هیئت دولت گزارش می نماید.

ت - صدور کالا توسط صادرکنندگان مبتدی برای یک دوره حداکثر 6 ماهه در آغاز کار با مجوز وزارت بازرگانی

ث - وسایل و ملزومات مورد نیاز واحدهای تحقیقاتی ، علمی ، پزشکی ، آموزشی ، آزمایشگاهی ، کاتالوگ ، بروشور ، کتابچه حاوی مشخصات فنی و تجاری کالا ، نقشه های فنی و نمونه های فاقد بهای ذاتی ، کالاهای مورد نیاز بیمانکاران و مشاوران با تشخیص وزارت بازرگانی .

تقسیم بندی کالاهای صادراتی :

کالاهای صادراتی و وارداتی به سه گروه تقسیم میشوند:

1. کالای مجاز - کالایی است که صدور یا ورود آن با رعایت ضوابط نیاز به کسب مجوز ندارد.
2. کالای مشروط - کالایی است که صدور یا ورود آن با کسب مجوز امکان پذیر است.
3. کالای ممنوع - کالایی است که صدور یا ورود آن به موجب شروع مقدس اسلام (به اعتبار خرید و فروش یا مصرف) و با به موجب قانون ممنوع گردد.

به موجب بخشنامه شماره 7904208 مورخ 79/3/17 اداره کل مقررات صادرات و واردات وزارت بازرگانی، صادرات کلیه اقلام (تولید داخلی) به استثناء اقلام یارانه ای - اقلام دامی یا نباتی که جنبه ذخایر ژنتیک یا محافظت محیط زیست دارند - اشیاء عتیقه و میراث فرهنگی - پنبه ، پوست خام ، سالامبور ، وت بلو ، کرک خام بزی ، فرآورده های نفتی ، الکیل بنزن و محصولات پتروشیمی - شمش مس ، شمش آلیاژی های مس ، کاتد و آند مس ، شمش فولاد و شمش آلومینیوم ، قراضه و ضایعات فلزی ، جوبه هر شکل ، دانه های روغنی ، خوراک طیور ، پوکه آمپول و سرنگ ، دولت می توان بنا به مقتضیات و شرایط خاص زمانی با رعایت قوانین مربوطه صدور بعضی از کالاها را ممنوع نماید.

فهرست کالاهای ممنوع صدور :

1. به موجب بند 1 مصوبه قانون شورای انقلاب مصوب 58/10/22 صدور هرگونه اشیاء عتیقه و هنری از کشور ممنوع است . این ممنوعیت شامل تابلو و آثار هنرهای تجسمی معاصر (مربوط به پنجاه سال اخیر) نمیشود.
2. صدور هیزم و ذغال چوب ممنوع است. ¹⁰
3. صدور انواع قالبی و قالبچه که با الیاف مصنوعی یا مخلوطی از استاندارد و آنهایی که تار و پودشان از الیاف مصنوعی باشد ممنوع است.

نحوه صدور کتب ، نشریات ، فیلم ، نوار ، تابلو نقاشی و سایر آثار فرهنگی هنری: ¹¹

صدور و کتب و نشریات ، فیلم و نوار که نشر و پخش آنها در کشور ممنوع نیست مجاز است. صدور تابلو نقاشی و سایر آثار فرهنگی با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجاز می باشد. خروج اقلام فرهنگی زیر تا سقف یک تن ، نیاز به اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ندارد :

1. کتاب به زبان فارسی و غیرفارسی
2. پوستر

3. بروشور
4. کارت ویزیت
5. جزوه های درسی
6. تقویم دیواری و جیبی
7. کارت پستل
8. لیبل
9. متون تبلیغاتی فرهنگی

خروج آثار صوتی و تصویری و رایانه ای ، شامل نوار کاست ، نوار DVD ، CD ، VHS و نیز آثار مکتوب ، شامل کتاب و مطبوعات بصورت همراه مسافر بدون اظهارنظر وزارت پست و تلگراف و تلفن و با رعایت سایر مقررات از مرزهای کشور به خارج ، بلامانع است. خروج آثار صوتی به خارج از کشور از طریق پست نیاز به مجوز وزارت پست و تلگراف و تلفن ندارد.

خروج کالا برای شرکت در نمایشگاه خارجی :

برگزاری نمایشگاه به نام جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و همچنین برگزاری نمایشگاه بین المللی در داخل کشور به منظور معرفی و عرضه محصولات و فرآورده های ایرانی و خارجی منوط به کسب مجوز از وزارت بازرگانی و برگزاری نمایشگاه نظامی منوط به کسب مجوز از وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح است. کالاهایی که با مجوز وزارت بازرگانی به میزان متعارف به منظور عرضه در نمایشگاههای خارجی ، به خارج از کشور ارسال می گردد بدون مطالبه کارت بازرگانی و مجوز صدور و بدون سپرده پیمان ارزی با رعایت سایر مقررات ، قابل خروج از کشور می باشند. ['12'](#)

ارسال نمونه کالا :

ارسال کالا اعم از ساخت داخل یا خارج بعنوان نمونه تجاری، یا برای آزمایش ، تجزیه یا تعمیر در صورتیکه حجم تجاری نداشته و از انواع ممنوع الصدور شرعی یا قانونی نبوده و از نوع عتیقه نیز نباشد بدون مطالبه کارت بازرگانی و مجوز صدور بلامانع است و مازاد بر آن با کسب مجوزهای لازم و رعایت مقررات مربوط میسر خواهد بود. در صورتیکه خروج کالا از این طریق در رابطه با کالاهایی در مجموع بصورت یک جریان تجاری درآید وزارت بازرگانی می تواند فهرست آن کالاها را برای جلوگیری از خروج آنها به گمرکات اعلام نماید. ['13'](#)

صدور کالا از طریق پست :

ارسال کالا از طریق پست با جنبه غیرتجاری به استثنای کالاهایی که شرعاً یا قانوناً ممنوع الصدور هستند بدون مطالبه کارت بازرگانی و مجوز صدور به هر میزان از لحاظ قیمت با رعایت سایر مقررات مجاز است. چنانچه خروج برخی کالاها از این طریق بصورت یک جریان تجاری درآید وزارت بازرگانی می تواند فهرست کالاهای مذکور را برای جلوگیری از خروج آنها به گمرک اعلام نماید.

تبصره- سقف میزان کالای خارجی قابل ارسال از طریق پست حداکثر 80 دلار برای هر نفر خواهد بود. ['14'](#)

مقررات مربوط به محمولات و مرسولات پست بین المللی :

مرسولات پستی به کلیه اشیاء اطلاق میشود که بر طبق قوانین پستی داخل یا بین المللی توسط پست قبول، مبادله و توزیع میشود.^{15'}

مرسولات پستی دو نوع است : مرسولات و امانات

مرسولات پستی عبارت است از نامه ، کارت پستی مطبوعات، بسته های کوچک، نمونه های تجارتي، فنویست نوار و صفحه پر شده و همانند و مطبوعات برجسته مخصوص نایبانیان

امانات پستی عبارتست از کلیه بسته های پستی به استثنای نامه و کارت پستی که از لحاظ وزن بسته بندی و کرایه پستی تابع شرایط خاصی بوده و معمولاً مخصوص بسته هایی با وزن تا 20 کیلوگرم به طریق زمینی و با وزن تا 10 کیلوگرم به طریق هوایی می باشد.

نظارت و بررسی گمرکی مرسولات ارسالی به خارج از کشور :

کلیه مرسولات ارسالی به خارج از مشمول بررسیهای گمرکی هستند باید فرمهای مربوطه برای امانات که توسط فرستندگان تکمیل میشود ، همراه باشد. فرمهای یاد شده که اظهارنامه های گمرکی مرسولات پستی تلقی و بررسی گمرکی براساس آن انجام میشود توسط ادارات پست در اختیار فرستندگان قرار داده میشود. در نقاطی که واحد گمرکی تشکیل شده است نمایندگان گمرک در باجه های پستی مرسولات پستی مشمول مقررات گمرکی را نظارت می کنند و این نظارت با زدن مهری که از طرف گمرک تهیه شده بر روی مرسولات پست اعمال و مشخص میشود. ^{16'} در نقاطی که واحد گمرکی وجود ندارد مأموران پست به نیابت از طرف گمرک مرسولات و امانات را قبول و به دفاتر پست ارسال می دارند. ^{17'}

تجدید ارزیابی امانات و مرسولات پستی :

نمایندگان گمرک مرسولات قبول شده را با توجه به فرمهای مربوطه همراه آنها کنترل و در صورت مشکوک بودن می توانند بازکردن آنها را جهت تطبیق محتوی بسته با فرم همراه مرسوله را از مأمور پست دفتر مبادله بخواهند در صورت مشاهده خلاف می توانند بسته را برگشت داده و در صورت ممنوع الصدور بودن ضبط و طبق مقررات مربوطه اقدام نمایند. ^{18'}

کالای همراه مسافر خروجی: ^{19'}

مسافران خروجی اعم از اینکه ایرانی باشند یا خارجی ، می توانند علاوه بر وسایل سفر و لوازم شخصی ، کالاهای ایرانی به هر میزان و کالای غیرایرانی تا سقف مقرر در آیین نامه مسافران ورودی (80 دلار) را همراه ببرند مشروط برآنکه هر دو گروه کالا جنبه تجاری پیدا نکند.

تبصره 1 - خروج اشیاء عتیقه و کتب خطی ممنوع است.

تبصره 2 - خارجیانی که بطور رسمی در ایران به کار یا تحصیلات حوزوی یا دانشگاهی اشتغال دارند در پایان کار یا تحصیل می توانند لوازم منزل خود را در حد متعارف بدون ارائه مجوز یا کارت بازرگانی از کشور خارج نمایند.

مسافرین عازم خارج کشور، مجازند کلیه کالاهای ساخت داخل که جنبه تجاری نداشته باشد به استثنای موارد زیر را به همراه خود از گمرکات خارج نمایند. ^{20'}

1. خروج فرش دستبافت به همراه مسافر ، تا سقف بیست متر مربع، مجاز بوده و محدودیتی از نظر تعداد قطعات فرش همراه مسافر در سقف متراژ ذکر شده ، وجود نخواهد داشت.

2. خروج فرش دستبافت به همراه مسافر به کشور امارات متحده عربی و سایر کشورهای حوزه خلیج فارس ، در سقف مندرج در بند 1 بلامانع است.

تبصره - خروج فرش همراه مسافر به مقصد کشورهای زیارتی عراق، سوریه و عربستان سعودی کماکان ممنوع می باشد.

3. خروج فرش همراه مسافر، علاوه بر مرزهای هوایی، از مرزهای زمینی و دریایی نیز مجاز می باشد.
4. خروج فرشهای نفیس، عتیقه و یا سایر اشیای مشابه که جنبه میراث فرهنگی داشته باشد، به همراه مسافر ممنوع است.
5. اقلام ساخته شده از طلا و نقره، مشمول مقررات خاص خود می باشد.
6. خروج اقلام صنایع دستی به استثنای فرش دستباف به همراه مسافر بلامانع است.
7. خروج خشکبار به همراه مسافر بلامانع است به استثنای پسته که به ازای هر گذرنامه حداکثر 10 کیلو و زعفران که به ازای هر گذرنامه حداکثر یکصد گرم مجاز بود.
8. محدودیت فوق به استثنای بندهای 4 و 5 شامل جهانگردانی که دارای گذرنامه خارجی می باشند نمیشود.

تبصره - در صورتیکه کالاهای همراه جهانگردان خارجی، در مقیاس تجاری باشد، خروج آن در برابر رایه اعلامیه فروش ارز به سیستم بانکی بلامانع خواهد بود. به موجب بند 7 مصوبه شماره 80698/ت 19476 مورخ 76/12/28 هیئت وزیران (وزارت بازرگانی مجاز است نسبت به اعمال محدودیت در خروج آن دسته از کالاهای همراه مسافر که به صادرات رسمی کشور لطمه می زند، اقدام نماید.)

تصویب نامه هیئت وزیران، در خصوص نحوه و میزان کالاهای قابل خروج توسط اتباع خارجی به شماره 28530/ت 24890 هـ مورخ 80/6/19

1. خروج کالاهایی که پیمان سپاری ارزی ندارند به هر میزان به همراه هر تبعه خارجی مجاز است.
2. خروج کالاهایی که پیمان سپاری ارزی دارند تا میزان یک هزار دلار به همراه هر تبعه خارجی مجاز است.
3. کالاهای یارانه ای از شمول این مصوبه مستثنی بوده و دستورالعمل اجرایی این تصویبنامه توسط وزارت بازرگانی تهیه و ابلاغ می گردد.

دستورالعمل اجرایی تصویبنامه شماره 28530/ت 24890 هـ مورخ 80/6/19 هیئت وزیران

1. خروج کالاهایی که مشمول پیمان ارزی نیستند به هر میزان به همراه هر تبعه خارجی با رعایت سقف غیرتجاری بدون ارائه کارت بازرگانی و بدون مجوزهای متداول برای صادرات بلامانع می باشد.

تبصره - کالاهای یارانه ای از شمول این بند مستثنی می باشد.

2. خروج کالاهایی که مشمول پیمان ارزی است براساس تصریح بند 2 مصوبه، فقط به میزان ارزش 1000 دلار، بدون ارائه کارت بازرگانی و اخذ مجوزهای مقرر، متوسط هر تبعه خارجی مجاز خواهد بود.
3. مبنای ارزیابی کالاهای قابل خروج، با استفاده از نرخهای مندرج در لوحهای فشرده (CD) مرکز توسعه صادرات می باشد، در مواردی که در لوح مذکور قیمت کالا وجود نداشته باشد براساس ارزیابی گمرک ایران عمل خواهد شد.

4. خروج کالاهاي يارانه اي و اساسي و كالاهاي موضوع بخشنامه شماره 7904208 مورخ 79/3/17 اداره كل مقررات صادرات و واردات وزارت بازرگاني از شمول اين بخشنامه خارج است.

5. بديهي است خروج اشياء عتيقه و كتب خطي و همچنين كالاهايي كه صادرات آنها از نظر شرعي و يا قانوني ممنوع است مشمول اين دستورالعمل نمي باشد.

دستورالعمل احرايي صادرات همراه مسافر به جمهوري هاي مشترك المنافع (CIS)

موضوع بند 24 تصويبنامه شماره 35985/ت 20035 هـ مورخ 77/6/3 هيئت محترم وزيران

ماده 1 - توريستها و اتباع كشورهاي مستقل مشترك المنافع كه به جمهوري اسلامي ايران مسافرت مي نمايند مجاز خواهند بود برابر مقدار ارزي كه به سيستم بانكي كشور اظهار و اعلاميه ارزي دريافت داشته اند، اقدام به خروج كالاهاي مجاز صادراتي به همراه خود از كشور نمايند.

تبصره يك - خروج کالا تا سقف 1000 دلار توسط واجدين شرايط ماده يك نياز به اظهار به سيستم بانكي كشور و دريافت اعلاميه ارزي ندارد.

تبصره دو - نرخ خريد ارزي مسافرين فوق ، قيمت ارز و اريزنامه اي در روز قبل (نرخ صادراتي + قيمت و اريزنامه در بازار بورس) خواهد بود.

تبصره سه - خروج کالا همراه مسافر به هر ميزان نياز به مجوز و گواهيهاي رايج ندارد.

تبصره چهار - خروج كالاهاي صادراتي مجاز براي مسافرين كشورهاي CIS نياز به ارائه کارت بازرگاني ندارد.

تبصره پنج - مبناي ارزيابي كالاهاي همراه مسافر ، نرخهاي مصوب كميته دائمي قيمت گذاري كالاهاي صادراتي مستقر در مركز توسعه صادرات ايران مي باشد.

تبصره ش - در زمان خروج کالا ، در هر مورد كه نرخ مصوب اعلام نگرديده باشد جهت جلوگیری از بروز هرگونه مشكل براي مسافرين ، تعيين نرخ برعهده گمرک مربوطه مي باشد.

ماده 2 - مسافران ايراني عازم كشورهاي مستقل مشترك المنافع (CIS) مجاز به خروج كالاهاي مجاز صادراتي به همراه خود به ميزان 500 دلار مي باشند. خروج کالا بيش از اين مبلغ تنها زماني مجاز است كه با ارز منشأ خارجي و طبق اعلاميه ارزي بانكهاي ارزي صورت پذيرد.

تبصره يك - تردهاي مرزي نيز شامل مقررات فوق مي باشد.

تبصره دو - خروج اينگونه كالاها به هر ميزان نياز به ارايه مجوز و گواهيهاي رايج صادرات ندارد.

تبصره سه - مبناي ارزيابي كالاهاي همراه مسافر ، نرخهاي مصوب كميته دائمي قيمت گذاري كالاهاي صادراتي مستقر در مركز توسعه صادرات ايران مي باشد.

ماده 3 - گمرک ايران آمار صادرات مسافري را در سرفصل معين و به صورت ارزي، همه ماهه به همراه آمار صادرات غيرنفتي كشور اعلام خواهد نمود.

بخشنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامي درخصوص ايجاد تسهيلات براي خروج ادوات موسيقي ساخت داخل توسط مسافرين به شماره 12/1926 مورخ 79/4/1

خروج کلیه سازها و ادوات موسیقی (ساخت داخل) از تاریخ اول تیرماه سال جاری توسط مسافرین عازم به خارج از کشور، از نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بلامانع خواهد بود. در صورت مواجهه مأمورین گمرک با موارد مشکوک به ارزشمند بودن از نظر میراث فرهنگی، مراتب را به سازمان میراث فرهنگی کشور اعلام و نظر آن سازمان را در هر مورد، اختصاصاً جویا شوند.

بخشنامه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص ضوابط خروج مصنوعات طلا و نقره توسط اشخاص جهت مصارف غیرتجاری (همراه مسافر) به شماره ن / 2018 مورخ 70/6/12

1. خروج زیورات شخصی همراه مسافر، حداکثر تا میزان 150 گرم از انواع مصنوعات طلا مجاز خواهد بود. چنانچه زیورات مورد بحث مزین به سنگهای گرانبها از قبیل الماس، زمرد و برلیان باشد، نایبستی وزن نگین، منسوب به آنها از اجزاء قیراط (کمتر از قیراط) تجاوز کند.

2. خروج مصنوعات و ظروف نقره بعنوان هدیه و سوغات توسط مسافر حداکثر تا میزان سه کیلوگرم مجاز می باشد. مشروط بر اینکه اشیاء مذکور از زمره آثار فرهنگی و تاریخی محسوب نگردد.

ضوابط ناظر بر صادرات کالاهای مشمول اجرای اجباری استاندارد :

1. فهرست کالای مشمول اجرای اجباری استاندارد برای صادرات

الف - کلیه محصولات صنعتی که تولید و عرضه آنها در داخل کشور، مشمول اجرای اجباری استاندارد می باشد.

ب - شش قلم کالای کشاورزی شامل : پسته و مغزپسته، کشمش، زیره، زعفران، خرما و برگه زردآلو

2. ضوابط ناظر بر اجرای استانداردهای اجباری کالاهای صادراتی

الف - برای صادرات کالای ردیف (الف - 1) که دارای علامت استاندارد ایران باشند، ارائه گواهینامه دیگری از مؤسسه استاندارد ضرورت ندارد. در صورتیکه تولید کنندگان کالاهای مذکور، در مراحل دریافت پروانه کاربرد علامت استاندارد ایران باشند، برای هر محموله صادراتی خود، می توانند از ادارات کل استاندارد استان محل گواهینامه انطباق با استاندارد ملی ایران را دریافت نمایند.

ب - در صورتیکه خریدار خارجی، کالا را براساس استاندارد کشور مقصد و یا استاندارد کشور دیگری سفارش داده باشد، ارائه تأییدیه انطباق کالا با استاندارد مذکور که توسط یکی از شرکتهای بازرسی تأیید صلاحیت شده این مؤسسه و یا شرکت بازرسی تعیین شده از سوی خریدار، صادر شود کافی است و نیازی به ارائه گواهینامه دیگری از سوی مؤسسه استاندارد نخواهد بود.

ج - در موارد زیر نیاز به ارائه گواهینامه استاندارد نمی باشد :

- صادراتی که از طریق اعتبار اسنادی مورد پذیر نظام بانکی صورت می گیرد (غیر از روغن موتور و روغنهای صنعتی)

- کالاهایی که از طریق مرز هوایی صادر میشود (غیر از زعفران)

- کالاهایی که صادرکنندگان نمونه سالهای 77-78 و 79 و صرفاً در حوزه تخصصی خود، طبق اعلام مرکز توسعه صادرات ایران، صادر می نمایند تا پایان دوره اعتبار کارت صادرکننده نمونه.

- کالاهایی که برای بازاریابی یا ارائه در نمایشگاه های خارجی از کشور با تأیید مرکز توسعه صادرات ایران صادر میشوند.

- دارندگان کارت عضویت در اتحادیه صادرکنندگان پوست، سالامبور و چرم ایران و اتحادیه صادرکنندگان روده ایران، جهت صادرات کالاهای تحت پوشش آن اتحادیه ها (از قبیل پوست، سالامبور و روده) نیاز به ارائه گواهی استاندارد ندارند.
- صدور کالاهای مشمول اجرای اجباری استاندارد، جهت بازاریابی یا ارایه در نمایشگاههای خارجی از کشور با تأیید مرکز توسعه صادرات ایران، نیاز به گواهینامه استاندارد ندارد.

درخصوص ضرورت کنترل محموله های صادراتی مشمول مقررات اجباری استاندارد در گمرکات

1. تاریخ اعتبار پروانه کاربرد علامت استاندارد ایران
2. جعلی نبودن پروانه کاربرد علامت استاندارد (موارد مشکوک از استاندارد استانها استعلام گردد)
3. اعلام تاریخ انقضای مصرف شماره، پروانه بهره برداری، علامت استاندارد ایران بر روی کالا و بسته بندی مناسب.
4. در صورت نداشتن پروانه کاربرد علامت استاندارد معتبر، ارائه گواهی صادراتی از شرکتهای بازرسی مورد تأیید مؤسسه یا ادارات کل استاندارد استانها ضروری است.

بخش دوم : واردات

واردات

واردکننده کالا

وارد کننده کالا شخصی حقیقی یا حقوقی می باشد که نسبت به ورود کالاهای مورد مصرف در داخل کشور طبق مجوزهای مربوطه اقدام مینماید و میبایست از مقررات وقانون تجارت کشور خود بطور کامل و از مقررات و قانون تجارت کشور فروشنده نیز مطلع باشد . برای واردات داشتن کارت بازرگانی ، کد اقتصادی و چنانچه واحد تولیدی باشد ، داشتن پروانه بهره برداری یا پروانه تولید الزامی است .

کارت بازرگانی

کارت بازرگانی سندی است که به موجب آن میتوان اقدام به صادرات و واردات کالا نمود و توسط شعب اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران در تهران یا شهرستانها بنام متقاضیان اعم از اشخاص حقیقی (ایرانی و غیرایرانی) ، اشخاص حقوقی ، صادر و در صورت تایید توسط واحد صدور کارت بازرگانی معتبر می باشد . ضوابط و شرایط و نحوه تمدید آن طبق آئیننامه اجرائی خواهد بود که به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

اشخاص و کالاهای ذیل نیاز به ارائه کارت بازرگانی ندارند :

- 1 - شرکتهای تعاونی مرزنشینان
- 2 - ملوانان ایرانی شاغل در شناورهای که بین سواحل ایران و سایر کشورها در تردد هستند .
- 3 - پيله وران برای ورود کالاهای قابل ورود نیاز استان خود و استانهای همجوار در صورت اخذ کارت پيله وري و مجوز ورود از اداره بازرگانی شهر یا استان مربوطه .
- 4 - کارگران ایرانی شاغل در خارج از کشور در صورت داشتن کارنامه شغل از وزارت کار و امور اجتماعی .
- 5 - کالاهایی که ورود آنها به تشخیص گمرک برای فروش نمی باشد .

6 - کالاهای مسافری .

7 - کالاهای هدیه و سوغات که از طریق پست وارد می‌شوند .

کالاهای تجاری

کالاهایی که به تشخیص گمرک برای فروش ، وارد یا صادر می‌گردد ، اعم از اینکه به همان شکل یا پس از انجام عملیات تولیدی ، تفکیک و بسته بندی به فروش برسد تجاری تلقی خواهد شد .

تشریفات مربوطه به خرید کالا

خریدار (وارد کننده) کالا به توجه به محل‌های خرید و شرایط مربوط که قبلاً از طرق مختلف پیش‌بینی و بررسی نموده است ، اقدام به خرید می‌نماید . نحوه خرید از بازارهای خارجی و از طریق نمایشگاه‌های بین‌المللی ، بروشورهای تحقیقی و اتاق بازرگانی در ایران انجام می‌گیرد . خرید بخش دولتی بیشتر از طریق مناقصه و بخش عمومی بیشتر از طریق استعلام بهاء انجام می‌پذیرد .

روشهای خرید کالا

روشهای خرید کالا براساس اینکوترمز 1990 به شرح زیر است :

(EX WORKS)	تحويل کالا در محل کار	EXW
(FREE ON BOARD)	تحويل کالا روی عرشه کشتی یا روی کامیون	FOB
(FREE ALONGSIDE SHIP)	تحويل کالا کنار کشتی	FAS
(FREE CARRIER)	به صورت تحويل در محل مقرر به حمل کننده	FCA
(COST AND FREIGHT)	قیمت کالا و کرایه تا بندر مقصد	CFR
(COST,INSURANCE AND FREIGHT)	قیمت کالا و کرایه و بیمه تا بندر مقصد	CIF
(CARRIAGE PAID TO)	پرداخت کرایه حمل تا مقصد	CPT
DELIVERED AT FRONTIER	تحويل کالا در مرز	DAF
DELIVERED EX SHIP	تحويل کالا روی عرشه کشتی در بندر مقصد	DES
DELIVERED EX QUAY	تحويل کالا روی اسکله در بندر مقصد	DEQ
	تحويل کالا در محل مقرر در مقصد بدون ترخیص و پرداخت حقوق و عوارض	DDU

DELIVERED DUTY UNPAID

گمرکي

DDP تحویل کالا در محل مقرر در مقصد با ترخیص و با پرداخت حقوق و عوارض

DELIVERED DUTY PAID

گمرکي

مراحل ثبت سفارش

مراحل انجام ثبت سفارش جهت واردات کالا عبارت است از :

- 1 – آگاهی از تعرفه کالاي مورد ثبت سفارش . (صاحب کالا قبل از ورود کالا چنانچه تعرفه صحیح کالاي خود را نداند یا در تشخیص آن تردید داشته باشد ، میتواند از گمرک ایران تعرفه صحیح کالاي خود را استعلام نماید .)
- 2 – اخذ پروفورما از فروشنده کالا .
- 3 – مراجعه به معاونت بازرگانی خارجی جهت تکمیل فرم ثبت سفارش .
- 4 – اخذ مجوز ورود کالا طبق جدول مقررات صادرات و واردات از سازمانهای ذیربط .
- 5 – مراجعه به شرکت بیمه و اخذ بیمه نامه
- 6 – اقدام به ثبت سفارش در بانک واسطه معامله بمنظور ثبت سفارش کالا (پس از تکمیل فرم تقاضا برای گشایش اعتبار بانضمام فرم بانکی و پروفورما و بیمه نامه اجازه نامه نسبت به پرداخت حق ثبت سفارش اقدام گردد .

حق ثبت سفارش

حق ثبت سفارش عبارت از میزان و مبلغی است که به موجب قانون بودجه هر سال تعیین می‌گردد و به بعضی کالاهای وارده به کشور اعم از اینکه از طریق سیستم بانکی یا خارجی از سیستم بانکی سفارش گردیده باشند ، تعلق می‌گیرد که مبلغ **CIF** (فوب + کرایه و بیمه نامه) و به میزان هر دلار 275 ریال (براساس 1379) وصول می‌شود . حق ثبت سفارش ممکن است در زمان گشایش اعتبار در بانک پرداخت گردد و یا در زمان ترخیص کالا در گمرک وصول شود. در ضمن برای کلیه کالاها صرفنظر از تاریخ ورود کالا یا اظهار به گمرک ، حق ثبت سفارش به میزان مقرر در زمان ثبت سفارش پرداخت خواهد شد .

کالاهایی که از پرداخت حق ثبت سفارش معاف هستند عبارتند از :

- 1 – کالاهای مسافری

2 - کالاهای هدیه و سوغات وارده از طریق پست

3 - به موجب تبصره 14 قانون بودجه سال 1379 کالاهای اساسی شامل (گندم ، قند ، شکر ، چای ، روغن نباتی ، برنج ، گوشت قرمز ، شیر ، کود و سم و بذر ، واکسن ، سموم دامی) اعم از یارانه‌ای و غیریارانه‌ای و کاغذ و کالاهای وارداتی مربوط به طرح‌های بیع متقابل و سرمایه‌گذاری خارجی و خرید خارجی بخش فرهنگ از جمله صدا و سیما از حق ثبت سفارش معاف می‌باشند .

واردات

واردات کالا به دو منظور صورت می‌پذیرد که عبارت است از :

الف - ورود قطعی

ب - ورود موقت

الف (واردات قطعی

منظور از واردات قطعی ، کالاهایی هستند که برای مصرف یا فروش سفارش شده و به کشور وارد و با انجام تشریفات قطعی گمرکی ترخیص می‌شوند .

انواع واردات عبارتند از :

1 - واردات در مقابل صادرات (ارز صادراتی غیرنفتی)

2 - واردات به صورت گشایش اعتبار (ارزی)

3 - واردات به صورت بدون انتقال ارز

4 - واردات از مناطق آزاد تجاری ، صنعتی

5 - واردات مبادلات مرزی (تعاونی مرزنشینان)

6 - واردات مبادلات پیله‌وری

7 - واردات از بازارچه‌های مرزی

8 - واردات کالا از طریق پست

1 – واردات در مقابل صادرات (ارز صادرات غیرنفتی)

صادرکنندگان کالاهای غیرنفتی مجاز خواهند بود در مقابل صادرات کالاهای خود، کالاهای قابل ورودی را که از طرف وزارت بازرگانی یا ستاد پشتیبانی برنامه تنظیم بازار اعلام می‌گردد، وارد نمایند و یا اینکه از محل صادرات دیگران با استفاده از واریزنامه صادراتی اقدام به ورود کالاهای اعلام شده مذکور نمایند.

2 – واردات به صورت گشایش اعتبار (ارزی) :

اینگونه واردات به صورت اعتباری اسنادی یا بروات اسنادی از طریق بانک گشایش کننده اعتبار انجام می‌گیرد و شامل انواع زیر می‌باشد.

الف – انواع اعتبارات اسنادی

ب – انواع بروات اسنادی

الف – انواع اعتبارات اسنادی :

1 – اعتبار اسنادی برگشت‌پذیر

2 – اعتبار اسنادی برگشت‌ناپذیر

3 – اعتبار اسنادی تایید شده

4 – اعتبار اسنادی گردان

5 – اعتبار اسنادی قابل انتقال

6 – اعتبار اسنادی یک، دو و یا چند مرحله‌ای

7 – اعتبار اسنادی فرعی

8 – اعتبار اسنادی اتکائی

ب – انواع برات :

1 – برات ساده

2 - برات اسنادي(برات مستند)

اشكال مختلف بروات اسنادي :

1 - برات دیداري

2 - برات مدت دار

3 - برات در مقابل تايبید بخشي از ارزش کالا و قبول مانده

4 - برات در مقابل قبول

5 - برات رسید یا تعهد

3 - واردات قطعي کالا به صورت بدون انتقال ارز

واردات قطعي کالا به صورت بدون انتقال ارز شامل آن قسمت از واردات مي باشد که خارج از سيستم بانكي عمل مي شود و بابت ورود کالا هيچگونه ارزي از کشور خارج نمي گردد و باستناد مفاد ماده 38 آييننامه اجرائي قانون مقررات صادرات و واردات شامل :

الف - قطعات يدکي ، ابزار برشي ، قالب نو يا مستعمل و نمونه کالا (براي تحقيق و کپي برداري) براي واحدهاي توليدي ، آموزشي يا تحقيقاتي همچنين نمونه دارو (فرآورده هاي دارويي ، مواد اوليه و جانبي) مواد بسته بندي آن و تجهيزات و ملزومات پزشکي و آزمایشگاهي و بهداشتي ، شير و غذاي کودک و کتب و نشریات و تجهيزات آزمایشگاهي و ملزومات تحقيقاتي علمي براي دانشگاههاي علوم پزشکي در صورتيکه جنبه تجاري نداشته باشد ، راسا بنام واحد توليدي يا موسسه آموزشي يا تحقيقاتي مربوط قابل ورود و ترخيص است .

ب - در صورت کسر تخليه ، ضايعات کالاي وارداتي و مغايرت کالاي وارداتي با کالاي سفارش شده که فروشنده خارجي ملزوم به ارسال کالاي مجاني براي جبران خسارت مي گردد ، کالاي ارسالي با تشخيص گمرک ايران و موافقت وزارت بازرگاني قابل ورود و ترخيص است .

تبصره : کسر تخليه سي،کي،دي **(Compelitly Knocked Down)CKD** عبارت است از کالائي که به صورت کاملا پياده شده و مجزا از هم به سبب سهولت و اقتصادي بودن حمل و نقل وارد مي شود که پس از عمليات ساده مونتاژ ، از قبيل پيچ و مهره کردن و جوشکاري و پرچ و غيره تشکيل يك دستگاہ کامل را داده و در رديف دستگاہ کامل طبقه بندي مي گردد و بيشتري مربوط به ماشين آلات مي باشد .

کارخانجات مونتاژ و اقلام موردنیاز برای ایفای تعهدات گارانتی با تشخیص وزارتخانه تولیدی ذیربط و موافقت وزارت بازرگانی مشمول این بند خواهد بود .

ج - کاتالوگ ، بروشور ، تقویم ، کتابچه حاوی مشخصات فنی و تجاری کالا ، اسناد مربوط به حمل کالا ، نقشه‌های فنی و نمونه‌های فاقد بهای ذاتی (نظیر تابلو منسوجات و غیره) بدون پرداخت سود بازرگانی و بدون کسب مجوزهای مقرر در جدول ضمیمه آئیننامه مقررات صادرات و واردات قابل ترخیص است .

د - کالای مورد نیاز پیمانکاران و مشاوران با تشخیص و موافقت سازمان دولتی ذیربط و موافقت وزارت بازرگانی قابل ورود و ترخیص است .

ه - ورود و ترخیص موقت یا قطعی کتب و نشریات و سایر محصولات صنعت چاپ ، تکثیر و کپی برداری در زمینه‌های علمی و فنی با موافقت وزارت علوم ، تحقیقات و فن‌آوری و وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی حسب مورد و در سایر زمینه‌ها با موافقت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بدون ارائه هیچگونه مجوز دیگری قابل انجام است .

4 - واردات از طریق مناطق آزاد تجاری ، صنعتی :

مناطق آزاد تجاری صنعتی در کشورمان عبارتند از : کیش ، قشم و چابهار

واردات از مناطق آزاد تجاری - صنعتی : منطقه آزاد تجاری ، صنعتی ، منطقه ویژه حراست شده بندری و غیربندری می‌باشد که طبق بند و تبصره 2 قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی با توجه به تبصره 2 قانون برنامه اول ایجاد شده است .

فعالیت‌های مجاز در مناطق آزاد به شرح زیر است :

1 - نگهداری امانی کالا

2 - تسریع و تسهیل در دستیابی به کالا ، برای نزدیک کردن صحنه فعالیت صاحبان کالا اعم از مواد اولیه ، ماشین آلات و سایر کالاهای ساخته شده یا به مصرف‌کنندگان داخلی به منظور پشتیبانی از تولید داخلی کشور .

3 - پردازش کالا یا ایجاد تغییرات در آن برای تحصیل ارزش افزوده با استفاده از امکانات بالقوه .

4 - فراهم نمودن تسهیلات جهت دستیابی خریداران عمده داخلی و خارجی به کالاهای موردنیاز خود از این مناطق

5 - ایجاد عرصه فعالیت‌های تجاری منطقه

6 - ارتباط با کشورهای آسیایی و اروپایی و سایر نقاط و برخورداری مفید از این بازارها با استفاده از تمامی تسهیلات ترانزیت داخلی و خارجی ، صادرات .

7 - جذب سرمایه و امکانات داخلی و خارجی برای موارد فوق‌الذکر در نیل به اهداف موردنظر .

مهلت توقف کالای وارد شده به منطقه با تشخیص مدیریت منطقه است . صاحبان کالای وارد شده به منطقه می‌توانند تمام یا قسمتی از کالای خود را به منظور ورود قطعی یا ورود موقت به داخل کشور به گمرک اظهار و با انجام تشریفات و مقررات مربوطه ترخیص نمایند .

هزینه‌های تخلیه و بارگیری ، انبارداری کالا در این مناطق براساس تعرفه‌های پیشنهادی مدیر منطقه و تصویب اکثریت وزرای عضو شورای عالی مناطق می‌باشد . کلیه کالاهایی که برای تولید یا ارائه خدمات موردنظر از خارج به منطقه وارد می‌شود از پرداخت سود بازرگانی معاف است .

5 - واردات از طریق مبادلات مرزی (تعاونی مرزنشینان) :

با توجه به آئیننامه اجرائی قانون مقررات صادرات و واردات ، ساکنین نقاط مرزی محروم و اهالی کلیه بخشهای مرزی استانهای کشور (بغیر از استانهای گیلان و مازندران) باستثنای بخشهای مربوط به مراکز شهرستانها مجاز خواهند بود تا بخشی از مایحتاج خود را از کشور همجوار استان خود تامین نمایند و برای این منظور اقدام به صدور کالا به کشور مذکور می‌نمایند . کالاهای وارده نیاز به مجوزهای لازم ندارند ولی در هر مورد رعایت مقررات مربوط به بهداشت و استاندارد اجباری می‌باشد .

مرزنشینان بایستی دارای کارت مبادلات مرزی باشند که به مهر شرکت تعاونی مربوطه ممهور گردد. کارت مبادلات مرزی توسط اداره بازرگانی محل و در صورت نبودن آن در بخشداري محل در اسفند ماه هر سال تا پایان فروردین ماه سال بعد بنام سرپرست خانواده صادر می‌گردد و به مدت یکسال اعتبار دارد .

در ضمن نوزادان خانواده‌های دارنده کارت مبادلات مرزی در صورتی که عضو ششم به بعد باشد مشمول تسهیلات فوق نخواهند بود .

6 - مبادلات مرزی (پيله وري)

مبادلات مرزی به سوداگران و پيله ورن اماکن نقاط مرزی استانهای کشور اختصاص دارد که تحت شرایطی با کارت پيله وری که توسط ادارات بازرگانی با احراز شرایط مخصوص به خود صادر می‌شود ، طبق آئیننامه اجرائی قانون مقررات صادرات و واردات از محل فهرستی که توسط وزارت بازرگانی اعلام می‌گردد ، اقدام به ورود و صدور کالا می‌نمایند . در ابتدا به کشور مقابل استان خود کالا صادر و برابر ارزش آن اقدام به ثبت سفارش کالا می‌نمایند . افراد مذکور حق دادن وکالت جهت ورود کالا به دیگران را ندارند . افراد ساکن بخشهای مرزی کشور که پنج سال مستمر

قبل از تقاضا در مناطق مرزى محل فعاليت خود سکونت داشته و حداقل دو سال سابقه خريد و فروش کالا در داخل کشور داشته و داراي پيمان يا تعهد ارزى مهلت منقضى وارىز نشده باشد ، مي‌توانند با دريافت کارت پيله‌ورى بنام خود به مبادلات مرزى در چارچوب مقررات مربوطه اقدام نمايند .

کارت پيله‌ورى توسط اداره بازرگانى محل صادر و داراي يکسال اعتبار از تاريخ صدور مي‌باشد . دارندگان کارت پيله‌ورى مي‌توانند کالاهائى را که صادرات آنها مجاز و يا با صادرات آنها موافقت کلى شده است با رعايت مقررات مربوط ، به کشور يا کشورهاي مقابل محل سکونت خود صادر کرده، در مقابل کالاهاي صادر شده کالاهاي مجاز يا مجاز مشروط موردنياز خود را با کسب مجوزهاي مربوطه در جداول مقررات صادرات و واردات از کشورهاي مذکور وارد و ترخيص نمايند .

واردات کالاي توليد شده در کشورهاي آسياي ميانه (آذربايجان ، گرجستان ، ارمنستان ، ترکمنستان ، ازبکستان ، قرقيزستان ، تاجکستان ، قزاقستان ، روسيه و اکراين) نياز به توديع سپرده ثبت سفارش ندارند .

7 - بازارچه‌هاي مرزى :

بازارچه‌هاي مرزى محوطه‌اي است محصور واقع در نقطه صفر مرزى در جوار گمرکات مجاز به انجام تشريفات ترخيص کالا ، يا مکانهائى که طبق تفاهم‌نامه‌هاي منعقد شده بين جمهورى اسلامى ايران و کشورهاي همجوار تعيين مي‌شود و اهالي دو طرف مرز مي‌توانند توليدات و محصولات کشور خود را با رعايت مقررات صادرات و واردات براي داد و ستد در اين بازارچه‌ها عرضه نمايند .

استقرار گمرک در درب ورود و خروج بازارچه جهت اعمال مقررات صادرات و واردات و نظارت بر رعايت آن در بازارچه ضروري است و انجام اين امور به عهده گمرک مي‌باشد . فهرست کالاهاي قابل داد و ستد در بازارچه و ميزان ارزش آن را وزارت بازرگانى با توجه به نيازمنديهاي استانهاي مرزى و تفاهم بعمل آمده با کشور مقابل و مقررات صادرات و واردات کشور ، تهيه و اعلام مي‌نمايد.

ورود و ترخيص کالا در بازارچه‌هاي مرزى صرفا با ارائه فاکتور فروش غرفه‌هاي بازارچه‌هاي مرزى کشور مقابل امکان پذير بوده و نياز به ارائه ساير مدارک از قبيل پروفورما و بارنامه حمل نمي‌باشد . کليه کالاهاي مجاز در بازارچه‌هاي مرزى قابل داد و ستد مي‌باشند . ورود هر نوع کالا از طريق بازارچه‌هاي مرزى موکول به صدور کالا بوده و در هر سال ارزش کالاهاي قابل ورود هر بازارچه تا سقف پنج ميليون دلار تعيين گرديده است . کليه اشخاص حقيقي ساکن در مناطق مرزى و اشخاص حقيقي که در مناطق مرزى فعاليت مي‌نمايند مجاز به فعاليت در بازارچه‌هاي مرزى هستند .

8 - واردات از طریق پست :

طبق ماده 39 آئیننامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات سال 1379 از طریق پست می‌توان کالاهایی را که ورود آنها شرعاً یا قانوناً ممنوع نباشد و جنبه تجاری پیدا نکند تا پنجاه هزار ریال بنام هر نفر بدون پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی ، بدون مطالبه کارت بازرگانی و مجوزهای مقرر در جدول مقررات صادرات و واردات وارد و ترخیص نمود . در صورتیکه ورود کالا از این طریق به صورت یک جریان تجاری درآید یا مشکلات دیگری را برای کشور ایجاد کند ، وزارت بازرگانی می‌تواند با هماهنگی وزارت پست و تلگراف و تلفن فهرست کالاهای مذکور را برای جلوگیری از ترخیص به گمرک اعلام نماید . ورود کالاهای موضوع ماده 38 آئیننامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات (بدون انتقال ارز) از طریق پست نیز امکان پذیر می‌باشد .

ب : واردات موقت :

ورود موقت رویه گمرکی است که به موجب آن می‌توان کالای خاصی را برای منظور خاصی در مدت معین وارد کشور و سپس خارج کرد . ورود کالای مجاز و مشروط و غیرمجاز با موافقت گمرک ایران و ورود کالاهای ممنوع‌الورود موکول به مصوبه هیئت دولت می‌باشد .

ورود موقت به منظورهایی ذیل انجام می‌پذیرد :

- 1 - ورود موقت مواد اولیه .
- 2 - ورود موقت کالاهای خارجی برای شرکت در نمایشگاههای بین‌المللی .
- 3 - ورود موقت کالا برای تکمیل و تعمیر .
- 4 - ورود موقت دستگاههای فیلمبرداری و عکسبرداری هوایی و مطالعات علمی و فنی و غیره .
- 5 - ورود موقت وسائط نقلیه .
- 6 - ورود موقت دام که به منظور تعلیف موقتاً وارد کشور می‌شوند .
- 7 - ورود موقت محفظه‌های مخصوص حمل کالا (کانتینر) .
- 8 - ورود موقت کالاهایی که طبق کنوانسیون گمرکی به صورت موقت وارد می‌شوند .

ج : کالاهای مرجوعی (اعاده به خارج از کشور) :

کالاهای مرجوعی کالاهایی هستند که :

1 - بدلیل ممنوعیت و یا غیرمجاز بودن و یا عدم تطبیق با مجوزهای مربوطه قابل ترخیص نمی‌باشند.

الف - برای این منظور چنانچه کالا در گمرک مرزی موجود باشد اظهارنامه در دو نسخه تنظیم می‌گردد و مشمول پرداخت هزینه‌های گمرکی است و تحت نظر مستمر ماموران گمرک از کشور خارج می‌گردد .

ب : چنانچه کالا در گمرکخانه داخلی موجود باشد برای این منظور اظهارنامه در سه نسخه تنظیم می‌گردد و برای مرجوع نمودن کالاهای مجاز مبلغی معادل یک برابر مجموع حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض مربوطه و برای مرجوع نمودن کالاهای غیرمجاز و مجاز مشروط و ممنوع ورود مبلغی معادل یک برابر حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض مربوطه بعلاوه سه برابر ارزش کالا سپرده اخذ می‌گردد که پس از تایید پروانه مرجوعی مربوط توسط گمرک خروجی، سپرده مذکور به صاحب آن مسترد می‌گردد .

2 - بعنوان ورود موقت قبلا به کشور وارد شده‌اند و در پایان مهلت مربوطه برای اعاده به خارج از کشور اظهار مرجوع می‌شوند .

راههای واردات کالا

1 - واردات از طریق دریایی

2 - واردات از طریق هوایی

3 - واردات از طریق زمینی (جاده‌ای) و یا راه‌آهن

تشریفات ترخیص کالا از گمرک

برای ترخیص کالا از گمرک مراحل زیرانجام می‌گیرد :

1 - تنظیم اظهارنامه توسط صاحب کالا یا نماینده قانونی وی همراه با کلیه اسناد و مدارک و مجوزها در صورت لزوم .

2 - بررسی اظهارنامه توسط قسمت احراز هویت .

3 - مراجعه به بانک جهت پرداخت مبلغ تعیین شده بابت حقوق و عوارض و هزینه‌های گمرکی در اظهارنامه .

4 - ارائه فیش بانک به دفتر ژورنال گمرک .

- 5 - مراجعه به قسمت پروانه جهت صدور پروانه سبز گمرکي .
- 6 - مراجعه به دفتر کوتاژ جهت ثبت اظهارنامه .
- 7 - مراجعه به سرویس ارزیابی جهت تعیین ارزیاب .
- 8 - مراجعه به انبار در معیت ارزیاب مربوطه جهت ارزیابی کالا .
- 9 - ارزیابی کالاي اظهار شده ، در این مرحله چنانچه نیاز به ارسال نمونه به آزمایشگاه باشد ، می‌باید به آزمایشگاه مراجعه شود .
- 10 - مراجعه به دایره ارزش جهت تایید ارزش اظهار شده .
- 11 - مراجعه مجدد به ارزیاب مربوطه پس از انجام مراحل 9 و 10
- 12 - پس از امضای ارزیاب ، مراجعه به کارشناس و سپس مسئول سرویس ارزیابی .
- 13 - پس از مهر رئیس سرویس ارزیابی ، مراجعه به دفتر کل انبارها .
- 14 - مراجعه به درب خروج جهت اخذ مجوز بارگیری (در این مرحله اظهارنامه مجددا بررسی و سپس اجازه بارگیری صادر می‌شود).
- 15 - مراجعه به انبار جهت تحویل کالا.
- 16 - مراجعه به درب خروج و پس از امضای دفتر درب خروج ، اقدام به خارج نمودن کالا می‌گردد .

اسناد و ضمانت اظهارنامه

- 1 - قبض انبار
- 2 - ترخیصیه
- 3 - بارنامه حمل (*Bill of lading*)
- 4 - عدلبندی (*Packing List*)
- 5 - بیمه نامه

- 6 - گواهي مبدا
- 7 - گواهي بازرسي
- 8 - سپاهه خريد (فاكتور)
- 9 - پيش فاكتور (پروفورما)
- 10 - گواهينامه مربوط به بهداشت (حسب مورد)
- 11 - گواهينامه استاندارد (حسب مورد)
- 12 - فتوكپي کارت بازرگاني
- 13 - فتوكپي كد اقتصادي
- 14 - فتوكپي پروانه بهره‌برداري (واحد توليدي)
- 15 - فتوكپي وكالتنامه رسمي و ثبتي براي نماينده ترخيص
- 16 - فتوكپي کارت حق‌العملكاري (براي حق‌العملكار)
- 17 - مجوزهاي ورود (حسب مورد)
- 18 - اعلاميه فروش ارز
- 19 - كاتالوگ ، بروشور (حسب مورد)

حمل يكسره

حمل يكسره عبارت است از انتقال كالاي گمرک نشده از گمرک مرز ورودی به گمرک مقصد بارنامه حمل ، در داخل کشور بدون تخلیه از وسیله حمل ، تشریفات حمل يكسره غير قطعي است .

ترخيص يكسره

ترخیص یکسره عبارت است از ترخیص قطعی کالا که عملیات ارزیابی روی وسیله نقلیه انجام می‌شود و تشریفات آن قطعی است .

کابوتاژ

کابوتاژ عبارت است از حمل کالا از يك نقطه گمرکخانه به نقطه دیگر کشور از راه دریا و یا رودخانه‌های مرزی .

کالاهای انتقالی

کالاهای انتقالی عبارتند از کالاهایی که از لنگرگاهها یا بندرها یا فرودگاههای کشور از يك کشتی به کشتی دیگر ، از يك هواپیما به هواپیمای دیگر انتقال داده می‌شود که ممکن است بطور مستقیم یا غیرمستقیم انجام شود . برای انتقال کالا بطور مستقیم ، اظهارنامه در دو نسخه تنظیم می‌گردد .

برای انتقال کالا بطور غیر مستقیم ، اظهارنامه در سه نسخه تنظیم می‌گردد .

روز اظهار کالا

روز اظهار کالا روزی است که صاحب کالا با توجه به منظورهای پنجگانه (ورود قطعی ، ورود موقت ، ترانزیت داخلی ، ترانزیت خارجی ، مرجوعی) طبق اظهار خود وجوهی را که به ترخیص کالا تعلق می‌گیرد ، به صندوق گمرک پرداخته باشد .

روز اظهار نیز جزو ایام توقف کالا در اماکن گمرکی محسوب می‌گردد .

سند ترخیص

سند ترخیص سندی است که به موجب آن بتوان کالا را از گمرک خارج نمود . مانند پروانه گمرکی برای کالاهای تجاری و پته برای کالاهای غیرتجاری .

تاریخ صدور سند ترخیص

تاریخ صدور سند ترخیص روزی است که رئیس گمرک محل ترخیص کالا یا قائم مقام او ، سند (پروانه سبز گمرکی ، پته) را امضا و اجازه ترخیص صادر نموده است .

کالای متروکه

کالای متروکه مطابق ماده 22 قانون امور گمرکی ، کالاهایی است که صاحب آن به هر دلیل جهت ترخیص آن به گمرک مراجعه نکرده باشد و یا اگر مراجعه نموده در ارائه اسناد و مدارکی که لازم است تاخیر کرده باشد و یا به علت عدم ارائه مجوزهای خاص مورد نیاز ، کالا متروکه شده باشد .

در فرودگاههای کشور پس از دو ماه و در سایر اماکن گمرکی پس از چهارماه توقف از تاریخ صدور اولین قبض انبار ، کالا متروکه می‌گردد . بعد از این مدت با موافقت گمرک تا چهارماه دیگر (در گمرکات زمینی و دریایی) و تا 2 ماه دیگر در گمرکات فرودگاهی قابل تمدید می‌باشد . همچنین با توجه به ماده 389 آئیننامه اجرایی قانون امور گمرکی هرگاه کالایی اظهار و سند ترخیص صادر و تا چهار ماه از گمرک خارج نشود جز در موارد قوه قهریه (فورس مازور) کالا متروکه شده و تحویل سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی می‌گردد و گمرک هیچگونه دخل و تصرفی در آن ندارد .

کالاهای ضبطی در گمرک (ماده 31 قانون امور گمرکی)

ضبط کالا در گمرک اصولاً در مواردی است که کالا ممنوع‌الورود یا غیرمجاز بوده و با نام مشخصات صحیح اظهار شده باشد که گمرک نسبت به ضبط آن اقدام می‌نماید و سه ماه به صاحب کالا فرصت داده می‌شود که کالای وارده را از کشور اعاده نماید . ولی صاحب آن در این مورد اقدامی ننموده ، در این صورت بعد از انقضای مهلت مذکور کالا اصطلاحاً ضبط می‌شود . پس از ضبط کالا ، به صاحب آن تا دو ماه مهلت داده می‌شود که اگر شکایتی دارد به مراجع قضایی تسلیم نماید ، در غیر اینصورت و گذشت مدت دو ماه فوق اصطلاحاً کالا ضبط قطعی می‌گردد یعنی به مالکیت دولت درمی‌آید .

انواع کالا از لحاظ شرایط ورود

الف – کالاهای مجاز : عبارتند از کالاهایی که ورود آنها نیاز به انجام شرط نباشد.

ب – کالاهای مشروط : کالاهایی هستند که ورود آنها نیاز به انجام شرط شده باشد که در ستون جدول مقررات صادرات و واردات سالانه یا در مندرجات ذیل یادداشتهای فصل تعرفه پیش‌بینی می‌گردد .

ج - کالاهای ممنوع ورود : کالاهایی می‌باشند که ورود آنها به موجب قوانین خاص و تصویب مجلس شورای اسلامی و یا در چارچوب قانون شرع مقدس اسلام منع گردیده باشد .

مرور زمان در گمرک

مرور زمان در گمرک موضوع ماده 16 قانون امور گمرکی عبارت است از اینکه چنانچه در اثر اشتباه محاسبه و غیره چه از طرف گمرک و چه از طرف صاحب کالا مبالغی کمتر یا بیشتر دریافت و یا پرداخت شده باشد هر دو طرف در مدت زمان هشت ماه می‌توانند نسبت به مطالبه کسر دریافتی از طریق گمرک و یا مطالبه اضافه پرداختی اقدام نمایند . مبدا مرور زمان تاریخ صدور سند ترخیص است .

انواع بارنامه یا سند حمل کالا

1 - بارنامه دریایی (*Bill of Landing*)

2 - بارنامه حمل سراسری *Trough B/L*

3 - بارنامه حمل مرکب فیاتا (*Fiata combined transport (F.B.L)*)

4 - راهنما هوایی (*Air way Bill*)

5 - راهنما زمینی (جاده‌ای) (*CMR*)

6 - راهنما راه آهن (*Railway of Landing*)

7 - بارنامه پستی

لازم به ذکر است که در حمل و نقل بین‌المللی کالا اسناد و مدارک حمل دیگری نیز وجود دارد که ذکر آنها در این مقال نمی‌گنجد .

ارزش کالا در گمرک

ارزش کالای ورودی در گمرک در همه موارد عبارت است از بهای سیف (*CIFF*) (بهای خرید کالا در مبدا با اضافه هزینه بیمه ، حمل و نقل و باربندی) و کلیه هزینه‌های مربوط به افتتاح اعتبار یا واریز بروات و سایر هزینه‌ها که به آن کالا تا

مرز ورود به اولین دفتر گمرکي تعلق مي‌گيرد که از روي سپاهه خريد يا ساير اسناد تسليمي صاحب کالا به گمرک تعيين و براساس نرخ ارز و برابريهاي اعلام شده از طرف بانک مرکزی ايران در روز اظهار (تسليم اظهارنامه) محاسبه خواهد شد .

سپرده در گمرک

سپرده در گمرک مبلغی است که نقدا يا به صورت ضمانتنامه بانکی معتبر بعنوان تامين پرداخت وجوهي بابت حقوق گمرکي ، سود بازرگاني يا عوارض و هزینه‌هاي گمرکي و ساير مخارجي که ممکن است به کالا تعلق بگيرد موقتا پرداخت مي‌شود ، اصولا داراي مدت معين مي‌باشد و چنانچه ظرف مدت مذکور صاحب کالا تعهدات خود را انجام ندهد مبلغ سپرده به درآمد قطعي منظور مي‌گردد .

حقوق گمرکي

حقوق گمرکي که خود يك نوع ماليات غيرمستقيم محسوب مي‌گردد عبارت است از وجوهي که به موجب جدول تعرفه گمرکي از کالاهاي ورودی دريافت مي‌گردد و براي توسعه اقتصادي و حمايت از صنايع داخلي مي‌باشد که توسط مصوبه هيئت دولت به مجلس پيشنهاده و قوه مقننه آنرا تعيين مي‌نمايد .

سود بازرگاني

سود بازرگاني يك نوع ماليات غير مستقيم است و عبارت است از وجوهي که طبق تصويبنامه هيئت وزيران به استناد قانون تجارت خارجي ، قانون امور گمرکي و قانون مقررات صادرات و واردات از برخي کالاهاي وارداتي اخذ مي‌گردد و هرگاه دولت لازم بداند به منظور حمايت از توليدات صنايع کشور ميزان آن را تغيير مي‌دهد .

هزینه‌هاي گمرکي

هزینه‌هاي گمرکي وجوهي هستند که ميزان و چگونگي وصول آنها با تصويب هيئت وزيران براي تخليه ، باربري ، صفافي (بارچيني) ، بارگيري ، انبارداري ، آزمایش ، تعرفه‌بندي کالا، کارشناسي ، بدرقه کالا ، خدمات فوق‌العاده و نظاير آن، توسط گمرک وصول مي‌شود .

عوارض دریافتی

عوارض شامل وجوهی است که وصول آن طبق مقررات بعهدہ گمرک قرار گرفته است و عبارتند از: عوارض شهرداری ، عوارض هلال احمر ، عوارض هوائی، عوارض شهرداری محل (تعاون) ، عوارض بندری ، عوارض بهداری ، یک درصد عوارض ویژه ، تضمین صادرات ، حق ثبت سفارش.

بیمه محلی

گمرک ایران برای جبران خسارت ناشی از آتشسوزی احتمالی و از بین رفتن کالا در مدت توقف در اماکن گمرکی به نفع شرکت بیمه طبق جدول اعلام شده از کالاهای وارده حق بیمه دریافت می‌نماید و نرخ آن در تمام اماکن گمرکی اعم از زمینی ، دریایی ، هوائی یکسان است .

هم اکنون در ازای هر ماه یک و نیم در هزار سیف کالا دریافت می‌شود .

تعیین تعرفه

در مواردی که صاحب کالا یا نماینده قانونی او تعرفه صحیح کالای خود را نداند و یا در تشخیص آن تردید داشته باشد می‌تواند قبل از تنظیم اظهارنامه با تسلیم درخواست کتبی و ارائه اسناد مالکیت و الصاق نمونه کالا و مدارک مربوطه به آن و با پرداخت هزینه آزمایش از رئیس گمرک حمل تعرفه‌بندی کالای خود را استعلام کند و پس از دریافت پاسخ کتبی و حصول اطلاع قطعی از تعرفه کالاهای خود به تنظیم اظهارنامه مبادرت نماید (ماده 99 آ.ا.ق.ا.گ) .

انوانتر

صاحب کالا یا نماینده قانونی او حق دارد قبل از تسلیم اظهارنامه ، طبق تقاضای کتبی و ارائه اسناد مالکیت با موافقت گمرک کالای خود را رویت و به توزین بسته‌ها یا باز کردن و دیدن محتویات آنها جهت بدست آوردن مشخصات مذکور و نمونه برداری و همچنین به خشک کردن کالا و تعویض لفاف آن اقدام نماید .

اقدام مزبور باید با حضور و تحت نظارت مستمر ماموران مطلع و بصیر انجام بگیرد که اداره در ضمن صدور اجازه تعیین خواهد نمود .

هرگاه بر اثر باز کردن و بستن بسته‌ها به ترتیب فوق خسارتی به محتویات آنها وارد آید مسئولیت آن متوجه گمرک نخواهد بود و از بابت آن خسارت ، تخفیفی در حقوق گمرکی و سود بازرگانی و هزینه‌های گمرکی و عوارض داده نخواهد شد .

هرگاه صاحب کالا بخواهد اقدام به بازدید محتویات بسته‌ها و یا تغییر لفاف و یا خشک کردن کالا و یا سایر اعمالی که مستلزم تغییر در بسته‌بندی و دست‌خوردگی کالا باشد بکند باید مراتب را صریحا و بطور وضوح و تفکیک در درخواست خود قید نماید و ماموری که برای این کار تعیین می‌گردد باید مراقبت نماید که غیر از آنچه صاحب کالا درخواست نموده و با آن موافقت شده عمل دیگری انجام نگیرد . همچنین قبل از انجام هرگونه عملی مامور باید مشخصات ظاهری بسته‌ها را از حیث نوع بسته و علامت و سالم بودن یا پاره‌گی و یا دست‌خوردگی داشتن ، صورتمجلس کرده سپس اجازه باز کردن آنها را بدهد . پس از باز کردن بسته‌ها باید پر و یا خالی بودن ، وزن خالص ، نوع ، جنس ، مقدار ، تعداد و سایر مشخصات کامل کالای محتوی تمام بسته یا بسته‌هایی را که مورد درخواست صاحب کالا بوده صورتمجلس نماید و در هر حال يك نسخه از صورتمجلس باید به انبار تسلیم شود (ماده 98 آ.ا.ق.ا.گ) .

مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی

کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی

تعداد اعضاء کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی متشکل از هفت نفر عضو اصلی و پنج نفر عضو علی‌البدل می‌باشد که از میان هفت نفر دو نفر از صاحب منصبان وزارت دارائی و وزارت بازرگانی و بقیه از کارمندان بصیر و مطلع گمرک برای مدت دو سال بموجب احکام رسمی بترتیب از طرف وزرای دارائی و بازرگانی و رئیس کل گمرک ایران انتخاب می‌شوند .

وظایف کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی

الف : رسیدگی و صدور رای نسبت به پرونده‌های گمرکات مختلف که از لحاظ تشخیص و تطبیق نوع کالا با مندرجات تعرفه گمرکی ، مورد اختلاف واقع شده است .

ب : رسیدگی و صدور رای در مورد هر اختلافی که در اجرای مقررات گمرکی و مقررات عمومی صادرات و واردات ناشی می‌شود .

ج : مشاوره و اظهارنظر در مورد طرحها و یا گزارشها یا پیشنهادهاي رسیده به گمرک .

د : رسیدگی به درخواستهای استعلام تعرفه‌بندی بین گمرکات کشور و بازرگانان .

ه : رسیدگی به درخواستهای تعرفه‌بندی کالا قبل از ورود .

در صورت تصویب اکثریت اعضا در مورد رای صادره ، هرگاه ما به التفاوت موضوع اختلاف پنج میلیون ریال و کمتر باشد ، رای مربوطه قطعی خواهد بود و در مورد مبلغ مابه التفاوت بیشتر می باید صریحا به قابل تجدیدنظر بودن رای اعلام نظر نمایند و طرفین می‌توانند ظرف 20 روز از تاریخ ابلاغ رای تقاضای تجدیدنظر نمایند .

کمیسیون تجدیدنظر

کمیسیون تجدیدنظر با حضور کلیه اعضاء به موارد زیر رسیدگی می نماید :

الف : رسیدگی به پرونده‌هایی که مبلغ مورد اختلاف بین رای کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی و مبلغ مورد قبول صاحب کالا بدون احتساب جریمه از مبلغ پنج میلیون ریال کمتر نباشد .

ب : رسیدگی به رای کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی که ظرف مدت 20 روز مورد اعتراض گمرک و صاحب کالا قرار گرفته باشد .

کالاهای وارده به گمرک امانات پستی

کالاهای وارده به گمرک امانات پستی به سه منظور وارد می‌گردد :

الف : هدیه و سوغات

ب : کالاهای مسافری

ج : کالاهای نمونه و لوازم یدکی برای واحدهای تولیدی

الف : به صورت هدیه و سوغات برای اشخاص حقیقی ، در حال حاضر طبق ماده 39 آئیننامه اجرائی قانون مقررات صادرات و واردات سال 1379 برای هر نفر تا مبلغ پنجاه هزار ریال بشرط نداشتن جنبه تجاری و منع شرعی و قانونی و غیرمستعمل بودن (در مورد البسه) با معافیت از پرداخت حقوق و سود و عوارض مربوطه قابل ترخیص و برای مازاد آن بیمزانی که در مقررات مربوطه تعیین می‌شود با توجه به نکات فوق با اخذ حقوق و عوارض مربوطه طبق جدول مقررات صادرات و واردات با صدور پته گمرکی قابل ترخیص می‌باشد .

ب : به صورت لوازم و کالاهای مسافری : که مقررات مربوطه در بخش مسافری این کتاب بیان شده است .

ج : به صورت نمونه کالا و لوازم یدکی برای واحدهای تولیدی تحقیقاتی و آموزشی و کاتالوگ و بوروشور و غیره..

نحوه ارزیابی و ترخیص کالاهای وارده به گمرک امانات پستی

1 - بسته‌های وارده ابتدا در بخش غیابی بدون حضور صاحب بسته در حضور نماینده پست مورد ارزیابی قرار می‌گیرند که با در نظر گرفتن نوع کالا و غیرمستعمل بودن آن (در مورد البسه) و نداشتن منع شرعی و قانونی و غیرتجاری بودن تا مبلغ پنجاه هزار ریال بدون اخذ حقوق و سود و عوارض ترخیص و تحویل نماینده پست می‌گردد تا تحویل صاحبان آنها گردد و مازاد بر آن طبق شرایط بند الف فوق‌الذکر ترخیص می‌گردد. کالاهای ترخیص شده همراه نسخه‌ای از پته گمرکی مذکور توسط نماینده پست برای آنها ارسال تا پس از پرداختن وجه پته کالا را تحویل گیرند.

2 - تعدادی از بسته‌هایی که احتیاج به بررسی بیشتر دارد به صورت حضوری با حضور صاحب بسته و در حضور نماینده پست ارزیابی می‌گردد. در این قسمت پس از تعیین میزان حقوق و سود و عوارض مربوطه و پرداخت آن پته صادره تحویل صاحب کالا می‌گردد که به موجب آن بسته خود را تحویل گرفته و از گمرک ترخیص نماید.

نکته: هرگونه کسری و خسارت دیدن بسته‌ها و محتویات آنها و عدم تحویل به موقع به صاحب بسته بعهده شرکت پست که آورنده و نگهدارنده بسته است، می‌باشد و در این زمینه گمرک هیچ مسئولیتی ندارد.

نحوه ترخیص بسته‌ها در بخش حضوری

جهت صاحب بسته که قبلاً از طریق شرکت پست دعوت‌نامه ارسال شده است شخصاً با داشتن کارت شناسایی به گمرک مراجعه می‌نماید، افرادی که بعنوان نماینده صاحب بسته برای ترخیص مراجعه می‌نمایند می‌بایست دارای وکالت‌نامه رسمی یا معرفی‌نامه از طرف صاحب بسته باشند و به شرح زیر برای ترخیص بسته اقدام نمایند.

1 - اخذ شماره نوبت از گمرک.

2 - مراجعه به قسمت احراز هویت پست (در این قسمت پس از احراز هویت، صاحب بسته یا نماینده وی، شماره نوبت اخذ شده از گمرک درظهر اعلامیه پستی نامبرده منعکس و جهت بیرون آوردن بسته از انبار برای ارزیابی به قسمت ثبت دفتر انبار تحویل می‌گردد).

3 - ثبت شماره اعلامیه پستی و شماره نوبت اخذ شده در دفتر انبار.

4 - تحویل اعلامیه پستی به کارشناسان بخش تجاری و غیرتجاری گمرک جهت تعیین ارزیاب.

5 - بیرون آوردن بسته از انبار و تحویل به ارزیاب مربوطه جهت ارزیابی.

6 - ارزیابی بسته‌ها با توجه به اولویت شماره نوبت اخذ شده در حضور نماینده پست شروع می‌شود و میزان معافیت و حقوق و عوارض مربوطه تعیین می‌گردد.

در این قسمت می‌بایست مجوز ترخیص کالاهایی که به موجب جدول مقررات صادرات و واردات بعهده سازمان یا وزارتخانه بخصوصی است که در بند 7 ذکر گردیده، کسب گردد. بعضی از نمایندگان سازمانها یا وزارتخانه‌های

مذکور در گمرک مستقر هستند که نظریه خود را اعلام می‌دارند ، ولی بعضی دیگر از نمایندگان مذکور در گمرک مستقر نمی‌باشند. بنابراین برای آن دسته از کالاهایی که نیاز به کسب نظر سازمان خاصی دارد قبض نگهداری صادر می‌گردد تا پس از ارائه موافقت ترخیص گردد .

7 - نظر نماینده اداره ارتباطات رادیویی درباره : رادیو ، تلفنهای بی‌سیم ، تلفن همراه (موبایل) ، بردهای الکترونیکی ، IC (آی - سی) ، دزدگیر ، آیفون تصویری ، کنترل دستگاههای رادیویی ، تلویزیونی و کنترل ماشینهای اسباب بازی و غیره .

نظر نماینده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درباره کتب ، نشریات ، مجلات ، کاتالوگ ، بروشور ، روزنامه و بعضی مدل‌های گیتار و ارگ ، نوار ویدئو ، نوار کاست ، دیسک‌های موسیقی ، فلاپی دیسک‌ها و غیره .

نظر نماینده وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی (معاونت امور دارویی در ارتباط با داروها ، سموم و حشره کش‌های خانگی و مواد خوراکی ، آشامیدنی ، آرایشی ، بهداشتی) و (معاونت تجهیزات در ارتباط با لوازم و تجهیزات پزشکی)

نظر نماینده وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری درباره کتب علمی و آموزشی و غیره .

نظر نماینده قرنطینه نباتی درباره بذر ، گل ، نهال ، کود ، سموم دفع آفات نباتی .

نظر نماینده سازمان انرژی اتمی ایران درباره میکروویو (غذا گرم‌کن) و کلیه دستگاههای پرتوزا و مواد تشعشع زا و غیره .

نظر نماینده وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در رابطه با کالاهای تحت نظر از جمله فشفسه ، ترقه ، طپانچه ، اسلحه و مهمات و غیره .

نظر نماینده موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی درباره کالاهای مشمول استاندارد اجباری و تعیین نوع کالای شیمیایی و غیره از نظر نوع مواد متشکله .

8 - امضای اعلامیه پستی توسط ارزیاب و کارشناس مربوطه .

9 - مراجعه به بانک جهت پرداخت مبلغ تعیین شده بابت حقوق و عوارض گمرکی توسط ارزیاب در متن اعلامیه پستی .

10 - مراجعه به قسمت صدور پته گمرکی .

11 - مراجعه به صندوق گمرک .

12 - مراجعه به کارشناس مربوطه جهت امضاء و مهر پته گمرکی .

13 - مراجعه به قسمت دفتر کل انبارها .

14 - مراجعه به پست جهت پرداخت وجهی که بعنوان عوارض پست دریافت می‌دارند .

15 - مراجعه به دفتر خروج پست (ثبت ردیف اعلامیه پستی و شماره پته مربوطه و امضای صاحب کالا) .

16 - تحویل بسته از پست .

17 - مراجعه به درب خروج گمرک ، در این قسمت ضمن ارزیابی اجمالی مجدد و ثبت پته در دفتر درب خروج و ثبت ردیف دفتر مربوطه در ظهر پته و امضا و ممهور نمودن آن به مهر درب خروج، بسته تحویل صاحب آن شده از گمرک ترخیص می‌شود .

نحوه ترخیص بسته‌های تجاری

ارزیابی بسته‌های واحدهای تولیدی ، آموزشی و تحقیقاتی جدا از بخش غیرتجاری انجام می‌پذیرد که خود باعث تسریع در روند ترخیص کالاهای وارده به این گمرک می‌باشد . این بسته‌ها بیشتر به صورت پته ترخیص می‌گردند و برای این کار فتوکپی کارت بازرگانی ، کد اقتصادی ، پروانه بهره برداری و پروانه تولیدی ضمیمه اعلامیه پستی مربوطه می‌شود .

حق العملکار گمرک (Customs Broker)

حق‌العملکار در گمرک به شخصی (اعم از حقیقی یا حقوقی) اطلاق می‌شود که تشریفات گمرکی کالای متعلق به شخص دیگری را به وکالت از طرف آن شخص در گمرک انجام می‌دهد . برای این منظور می‌بایست قبلاً طبق مقررات مربوطه پروانه مخصوص این شغل را از گمرک ایران دریافت نموده باشد .

موارد لازم الرعایه توسط حق‌العملکار

1 - حق‌العملکار موظف است اصل وکالتنامه رسمی ثبتی اشخاصی که از طرف آنان تشریفات گمرکی کالا را انجام می‌دهد ، به هنگام ترخیص به گمرک ارائه و فتوکپی آن را به اظهارنامه تسلیمی ضمیمه نماید .

2 - تسلیم ضمانت کتبی نماینده معرفی شده خود به گمرک

3 - ثبت تمام عملیات انجام شده گمرکی به وکالت اشخاص در دفتر مخصوص حق‌العملکاری خود .

4 - تحویل به موقع دفتر حق‌العمراری به رئیس گمرک در زمان اخطار کتبی .

5 - حق‌العمرار بایستی دارای کارت بازرگانی نیز باشد .

سازمان حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان

یکی از سازمانهای تحت نظارت وزارت بازرگانی می‌باشد که در راستای سیاستهای اقتصادی جامعه انجام وظیفه می‌نماید و در رابطه با ترخیص کالاهای وارده که مشمول مابه‌التفاوت می‌باشند به شرح زیر تصمیم‌گیری می‌نماید .

1 - کالاهای مشمول مابه‌التفاوت شامل کلیه واردکنندگان (اعم از بخش خصوصی، تعاونی، دولتی) می‌باشد مگر مواردی که معافیت آنها در دستورالعمل صریحا درج گردیده است و یا اینکه در هر مورد مجوز سازمانی مبنی بر بلامانع بودن ترخیص کالا صرفا از لحاظ عدم مطالبه مابه‌التفاوت را به گمرک ارائه دهند .

2 - کالای مشمول مابه‌التفاوت که در گمرک موجود می‌باشد و یا به کشور وارد خواهد شد (باستثناء هدایا و کالاهای همراه مسافر) ترخیص آنها را گمرک موکول به پرداخت مابه‌التفاوت مقرر می‌باشد که می‌بایست تاییدیه سازمان را مبنی بر دریافت مابه‌التفاوت مربوطه در هر مورد ارائه نماید . چنانچه واردکننده کالا بدون اخذ تاییدیه سازمان به گمرک مراجعه نماید گمرک مربوطه از ترخیص کالا خودداری و واردکننده را جهت پرداخت مابه‌التفاوت و اخذ تایید لازم به سازمان راهنمایی نماید .

3 - گمرکات کشور از ترخیص کالای مشمول مابه‌التفاوت با اخذ سپرده یا تعهدنامه اکیدا خودداری می‌نمایند مگر با نظر سازمان .

4 - کلیه مجوزهای ترخیص صادره توسط سازمان حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان دارای مهر و دو امضا مجاز معرفی شده به گمرک می‌باشد .

5 - اخذ مجوز سازمان حمایت به هنگام ترخیص و درج شماره و تاریخ آن در پروانه سبز گمرکی .

6 - اعلام فهرست کالاهای مشمول پرداخت مابه‌التفاوت در طول سال و یا تغییر مبلغ مابه‌التفاوت مربوط به گمرک .

توجه : کالاهای وارداتی مشمول مابه‌التفاوت بشرح جدول شماره یک شامل 16 ردیف می‌باشد .

کالاهای وارداتی (با هر نوع ارز) مشمول ضوابط قیمت‌گذاری بشرح جدول شماره دو شامل 36 ردیف می‌باشد .

فهرست مبلغ مابه‌التفاوت کالاهای وارداتی مشمول جدول شماره 1 به شرح زیر است :

ردیف	نوع کالا	واحد	مبلغ مابه‌التفاوت ریال	ردیف تعرفه
1	گوشت قرمز	کیلو	20	0204-0202-0201
2	برنج خوراکی	کیلو	25	1006
3	شکر (با استثناء شکر خام)	کیلو	50	1701
4	روغن نباتی	کیلو	25	1512/21-1512/11 1516/20-1507/10
5	سیگار (1)	هرنخ	15	2402
6	پلی اتیلن	کیلو	20	3901
7	پلی پروپیلن	کیلو	20	3902
8	پی، وی، سی	کیلو	35	3904
9	نخ 100%، پشم 100% پنبه، نخ نایلون، نخ استات	کیلو	200	5106-5107-5108
10	الیاف اکریلیک، الیاف پلی استر	کیلو	200	5204-5207
11	تاپس اکریلیک، تاپس پلی استر	کیلو	200	5401 الی 5406
12	نخ اکریلیک - نخ پلی استر	کیلو	200	5501 الی 5511
13	نخهای فوق الذکر به صورت مخلوط	کیلو	200	
14	منسوجات پشمی، مخلوط پشم و الیاف مصنوعی	متر	250	5112-5111-2512 الی 5209-5208- 5407-5408
15	منسوجات پنبه‌ای، الیاف مصنوعی	متر	20	5516 الی 5902-5112-5603-5602- 5903-5804-5801 الی 5906-5907
16	چتانی	یارد	50	5310

فهرست کالای وارداتی (با هر نوع ارز) که مشمول ضوابط قیمت گذاری است جدول شماره 2 به شرح زیر است :

- 1 - روغن نباتی
- 2 - دانه‌های روغنی
- 3 - شکر
- 4 - گندم (باستثنای واردات سازمان غله کشور)
- 5 - برنج
- 6 - گوشت
- 7 - چای
- 8 - کیسه گونی (پلی پروپیلن و کنفی)
- 9 - داروهای انسانی (باستثنای داروهای وارداتی بنام جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران توسط سازمان تدارکات و تولید لوازم پزشکی و وارداتی)
- 10 - شیرخشک
- 11 - داروی دامی
- 12 - مواد اولیه سموم دفع آفات نباتی
- 13 - سموم دفع آفات نباتی
- 14 - خاک فسفات ، اسید فسفریک
- 15 - انواع کود شیمیایی
- 16 - تخم نوغان ، انواع بذور اصلاح شده
- 17 - علوفه شامل (ذرت ، کنجاله ، سویا ، پودرماهی ، جو ، سیوس گندم)
- 18 - مکملها و ویتامینهای خوراک دام و طیور (از جمله میتونین ، کلین کلاید ، املاح و کلسیم ، فسفات و ویتامینها و...)

19 - لوازم پزشکی یکبار مصرف و تجهیزات و دستگاههای پزشکی (باستثناء تجهیزات و دستگاههای پزشکی که به نام مراکز دانشگاهی و دانشکدههای علوم پزشکی سراسر کشور و کلیه بیمارستانهای آموزشی ، درمانی و البته صرفاً با مجوز هیئت امنای ارزی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی موضوع بند الف تبصره 10 قانون بودجه سال 1377 توسط واردکنندگان ویا راساً از طریق هیئت امنای ارزی وارد می‌گردد .

20 - الیاف پلی‌استر و الیاف اکریلیک

21 - تاپس پلی‌استر و تاپس اکریلیک

22 - انواع نخ پلی‌استر

23 - فیلم و زینک

24 - کاغذ چاپ و تحریر و فتوکپی

25 - مواد اولیه کاغذ چاپ و تحریر

26 - کاغذ مطبوعات

27 - آهن آلات (تیرآهن ، میله‌گرد ، نبشی ، سپری ، ورق) باستثناء واردات توسط واحدهای تولیدی مربوطه*

28 - آلومینیوم و مس (باستثناء واردات توسط واحدهای تولیدی مربوطه)(1)

29 - مواد اولیه بسته بندی و مواد افزودنی و قطعات کارخانه‌های روغن نباتی

30 - انواع خودرو (صرفنظر از نوع ارز وارداتی یا کیفیت واردات)

31 - کمباین

32 - تراکتور

33 - مواد اولیه پودر شوینده (خمیر صابون ، مصرفی ، تری‌پلی‌فسفات سدیم ، پرورات ، فعال کننده پرورات ، پودر **CMC** ، تینول پال سی بی اس ایکس ، اسانس ، برول (نان یونیک) ، اسید سولفوریک، جعبه تتراستیل دی امین)

34 - قطعات و لوازم یدکی ماشین چاپ

35 - لوازم یدکی ماشین آلات کشاورزی

36 - سایر کالاهای وارداتی با ارزش شناور و یا ارزش صادراتی سیستم بانکی که نام آنها در این جدول نیامده است .
ترخیص آنها از گمرک نیز موقوف به ارائه مجوز سازمان حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان است (باستثناء مواد اولیه ، ماشین‌آلات و قطعات یدکی از که راسا توسط واحدهای تولیدی برای مصرف خود وارد می‌کنند)

بخش سوم : ترانزیت

ترانزیت

((ترانزیت گمرکی)) " Customs Transit " :

روش یا يك رویه (رژیم) گمرکی است که برای انتقال کالای گمرک نشده از يك گمرکخانه (مبدا) به گمرکخانه دیگر(مقصد) استفاده می شود . بنابراین ، برحسب اینکه گمرک مبدا در يك قلمرو گمرکی و گمرک مقصد در يك قلمرو گمرکی دیگر یا هر دو در يك قلمرو گمرکی یا مبدا در مرز ، مقصد در مرز ، مبدا در مرز ، مقصد در داخل قلمرو گمرکی ، مبدا در داخل و مقصد در داخل قلمرو گمرکی و بالاخره ، مبدا در داخل و مقصد در مرز گمرکی يك کشور باشد ، اصطلاحاتی مثل ترانزیت بین المللی ، ترانزیت خارجی ، ترانزیت به داخل ، ترانزیت به خارج به کار خواهد رفت .

ترانزیت خارجی :

ترانزیت خارجی عبارت است از کالای خارجی که به منظور عبور از خاک ایران از يك گمرکخانه در يك نقطه مرزی وارد و در مدت اعتبار پروانه ترانزیت از نقطه مرزی دیگر خارج می شود . برای این منظور اظهارنامه در دو نسخه تنظیم می شود .

کنوانسیون گمرکی درباره ورود موقت وسائط نقلیه

این کنوانسیون تحت نظر سازمان ملل متحد ، به منظور تسهیل در عبور و مرور وسائط نقلیه زمینی ، اعم از وسائط نقلیه شخصی (سواری) ، مسافری و حمل بار تحت ضوابط و شرایط مشخص ، با تامین حقوق و منافع کشورهای عضو که وسیله نقلیه در قلمرو آن کشورها وارد و یا از آن طریق عبور می کند ، از يك طرف و استفاده از اسناد معین و متحدالشکل جهت درج مشخصات وسیله نقلیه و سایر اطلاعات ضروری موردنیاز از لحاظ مقامات گمرکی کشور محل ورود یا عبور وسیله نقلیه به عوض به کار رفتن اسناد گمرکی آن کشور ، از طرف دیگر منعقد گردیده است .

تریلرها (با یا بدون یدک کشها) ، کلیه قطعات یدکی ، متفرعات و تجهیزات وسیله نقلیه که جنبه متعارفی دارند ، مشمول تسهیلات مربوط به وسائط نقلیه خواهند بود.

((اسناد ورود موقت)) به صورت دفترچه و به نام ((کارنه دو پاساژ)) یا ((دفترچه عبور گمرکی)) تنظیم شده و توسط کانونهای مجاز صدور کارنه مقیم کشور محل صدور دفترچه و مورد ضمانت مقامات رسمی آن کشور ، صادر می‌گردد .

چنانچه ((دفترچه عبور گمرکی)) در قلمرو کلیه یا بیش از یک کشور متعاهد معتبر باشد به ((کارنه دوپاساژ)) موسوم است و هرگاه منحصرآ در قلمرو یک کشور متعاهد معتبر باشد و حسب مورد به زبان ملی کشور محل ورود و یا به زبان ملی دو کشور ذینفع ، چاپ و تنظیم شده باشد ، به ترتیب تحت عنوان ((تریپتیک)) **TRIPTYQUE**) و ((دیپتیک)) **DIPTYQUE**) به عنوان ((اسناد ورود موقت)) موضوع کنوانسیون گمرکی فوق‌الذکر خوانده می‌شود و مدت اعتبار آنها در هر حال متجاوز از یک سال نمی‌باشد .

دفترچه ((کارنه دوپاساژ))

کلیه مطالب مندرج در این دفترچه، به زبان فرانسه تنظیم گردیده و ابعاد آن 22×27 سانتی متر می‌باشد و کانون صادرکننده ، مکلف است ، ضمن ذکر نام خود در کلیه اوراق دفترچه ، بلافاصله حرف اول اسم سازمان بین‌المللی که بدان وابسته است را قید نماید .

مندرجات روی جلد دفترچه را شماره کارنه ، مدت اعتبار دفترچه ، نام و مشخصات و آدرس دارنده دفترچه ، محل ثبت و صدور اوراق وسیله نقلیه با قید شماره و نام کشورهایی که دفترچه در حوزه قلمرو آن کشورها معتبر است تشکیل می‌دهد .

مندرجات ظهر جلد دفترچه ، به قید مشخصات وسیله نقلیه و نوع آن ، متضمن شماره شناسی ، موتور، وزن و ارزش وسیله حمل و در ذیل ، مراتب نمونه امضاء دارنده دفترچه ، دبیرکل سازمان بین‌المللی مربوط و مسئول کانون صادر کننده دفترچه با قبول مسئولیت‌های قانونی- که مطابق مقررات کنوانسیون عهده هر یک از امضاء کنندگان می‌باشد - اختصاص دارد . همچنین محلی برای تمدید اعتبار لازم ، جهت خروج مجدد وسائل نقلیه که می‌بایست قبل از انقضای مدت اعتبار اولیه ، توسط دارنده دفترچه با تسلیم درخواست به مقامات ذیصلاح گمرکی تقاضا شده باشد ، وجود دارد . اوراق داخل دفترچه ، مربوط به ثبت اطلاعات ، راجع به ورود و خروج وسیله حمل به کشور یا از کشور و سایر مراتب است .

در ایران کانون جهانگردی و اتومبیلرانی مسئولیت تخمین این کارنه را برعهده دارد .

لازم به یادآوری است امروزه کلیه کنوانسیونهای مربوطه به ورود موقت وسائط نقلیه دائماً مورد بررسی قرار می‌گیرد و مفاد آن با توجه به نیازها و ضرورت‌های گمرکی به روز می‌گردد. در سال 1993 سازمان جهانی گمرک (**W.C.O**) کنوانسیون جدیدی را جهت ورود موقت وسیله نقلیه تحت عنوان کنوانسیون استانبول تصویب و معرفی نموده است .

دفترچه تریپتیک (**TRIPTYQUE**)

کلیه مندرجات این سند، چاپی و به زبان کشور محل ورود وسیله نقلیه تنظیم شده و ابعاد آن 13×29/5 سانتی متر است که مشتمل بر سه قسمت ذیل می باشد :

1 - يك قسمت جدانشدني به نام ((سند ورودی)) یا وله ورودی (**VOLET D'ENTRÉE**) پرفراژ شده که از ورقه تریپتیک جدا شده و در گمرک ورودی نگهداری خواهد شد . در این قسمت ، شماره تریپتیک با قید نام کشوری که در آنجا اعتبار برای ورود دارد و تاریخ اعتبار ، نام کانون ضمانت کننده ، نام کانون صادرکننده ، نام دارنده دفترچه و محل سکونت (آدرس) ، نوع وسیله نقلیه ، شماره و مشخصات ثبت وسیله نقلیه در کشور محل صدور ، شماره شاسی ، موتور ، حجم موتور ، تعداد سیلندر ، رنگ و نوع اطاق و بدنه و تودوزی ، ظرفیت ، لاستیکهای یدک ، رادیو و سایر مشخصات وسیله حمل ، وزن خالص اتومبیل و ارزش آن ، تاریخ ورود ، گمرک محل ورود و شماره ثبت دفتر مرز ورودی ، مشخص و در پایین ورقه ، محلی برای مهر و امضاء مقامات گمرکی محل ورود نیز منظور گردیده است .

برای درج مراتب ورود و خروج مکرر ، طی مدت اعتبار دفترچه ، محلی به عنوان ((روادید عبور)) (**VISAS DE "PASSAGED"**) برای هفت بار ورود و هفت بار خروج در نظر گرفته شده که در هر ورود ، جدول ورود (**ENTREE**) و در هر خروج ، جدول خروج (**SORTIE**) توسط گمرک مهر می گردد .

2 - يك قسمت دیگر جدانشدني تریپتیک، به نام ((سند خروج)) یا وله خروجی (**VOLET DE SORTIE**) پرفراژ شده که موقع خروج از دفترچه جدا شده و به گمرک محل خروج وسیله نقلیه و کشوری که قبلاً به قلمرو آن وارد شده تحویل می گردد تا به گمرک ورودی ارسال و تسویه گردد . در این برگ ، شماره تریپتیک ، نام کشوری که در آن اعتبار دارد ، تاریخ انقضای اعتبار ، نام موسسه و کانون ضمانت کننده و نام و مشخصات دارنده و مشخصات وسیله حمل ، عیناً مطابق مندرجات سند ورودی (**VOLET D'ENTRÉE**) محلی برای ثبت اطلاعات ، راجع به ورود ، نام گمرک ورودی ، شماره ثبت دفاتر مرز ورود و مهر و امضاء گمرک ورودی و مامور گمرک ، تاریخ خروج قطعی و نام و مشخصات گمرک محل خروج در نظر گرفته شده که عیناً باید در قسمت سوم دفترچه که متعلق به دارنده وسیله نقلیه است و تحت عنوان ((**VOLET A CONSERVER PAR LE TITULAIRE**)) (وله ای که به ذینفع تسلیم می شود) قید گردیده ، درج می شود .

3 - قسمت دیگر تریپتیک ، تحت عنوان ((**VOLET A CONSERVER PAR LE TITULAIRE**)) (قسمتی که به ذینفع تسلیم می شود) باید در اولین مرحله ورود و آخرین خروج قطعی ، مههور به مهر و امضاء گمرک محل ورود و محل خروج شده و اطلاعاتی نظیر : شماره تریپتیک ، اعتبار آن ، کشوری که سند مزبور در آن کشور معتبر است ، مشخصات وسیله نقلیه ، نام و مشخصات دارنده ، نام گمرک ورود و خروج مجدد جهت ارائه و استرداد به کانون صادرکننده در آن، درج و در اختیار دارنده وسیله نقلیه قرار داده شود .

دفترچه دیپتیک (DIPTYQUE)

سند اخير به زبان ملي دو کشور طرف قرارداد (صادرکننده سند ومحل ورود وسيله نقلیه) تنظيم مي شود و ابعاد آن 24/5×11 سانتيمتر است . اين دفترچه داراي يك ((سوش)) **SOUCHE** و يك پروانه جدا شدني و همچنين يك سند وله (**VOLET**) به انضمام گواهي موسسه صادرکننده مي باشد .

استفاده ازديپتيك، به اين ترتيب است که سوش **SOUCHE** توسط موسسه صادرکننده نگهداري مي شود و پروانه جداشدني (**Papillon**) به شيشه جلو وسيله نقلیه نصب مي گردد و سند (**VOLET**) به دارنده تحويل مي گردد تا حداکثر طرف 15 روز از تاريخ انقضاي اعتبار سند متضمن گواهي هويتي که تکميل شده ، به موسسه صادرکننده اعاده شود .

پروانه نصب شده به شيشه جلو وسيله نقلیه ، به منظور تشخيص مقامات دفتر گمرک خروج و همچنين دفتر گمرک کشور محل ورود موقت ، به استفاده صاحب وسيله نقلیه از سند گمرکي مذکور مي باشد .

در دفترچه موصوف، مشخصات اتومبيل، دارنده ، صادرکننده ، مدت اعتبار، تاريخ انقضاي سند ، تعهد دارنده به رعايت مقررات و قوانين گمرکي کشور و محل ورود ، مشخصات گمرکات ورودي و خروجي مهوربه مهر و امضاء وبا قيد شماره سند ورود موقت ((شماره ديپتيك)) درج گرديده است.

کنوانسيون A.T.A

اين کنوانسيون زير نظر شوراي همکاري گمرکي **Customs co-operation council (CCC)** در سال 1962 ايجاد گرديد .

مقررات اين کنوانسيون اجازه ورود موقت کالاهاي مشخصي را به کشورهای ثالث صادر نموده مشروط برآنکه صاحبان کالا بدون هيچگونه قصوري کالا را دوباره تحت همان شرايط اوليه ، از کشور ثالث خارج نمايند . کارنه **ATA** توسط اتاق بازرگاني بين المللي (**INTERNATIONAL CHAMBER COMMERCE (ICC)**) به مرکزيت پاریس که نقش هماهنگ کننده رادارد صادر مي گردد.

کالاهاي تحت پوشش کارنه **ATA** به شرح زير است :

- نمونه هاي کالاي تجاري و فيلم هاي تبليغاتي

- محمولات جهت ارائه در نمايشگاهها

- انواع وسايل مشخص شغلي و حرفه اي

کارنه **ATA** علاوه بر کشورهای اروپائي توسط ساير کشورهای عضو نیز مورد استفاده قرار مي گيرد و معمولاً دريافت چنين کارنه اي بعهد صاحب کالا است .

ایران نیز از کشورهای عضو کنوانسیون **ATA** است . اما بعلت مشخص نبودن موسسه ضامن ملی در کشور ، از مقررات و تسهیلات آن استفاده نمی‌شود .

دفرجه **A.T.A**

یک سند بین‌المللی گمرکی است که طبق مقررات کنوانسیون **A.T.A** وثیقه معتبری را از لحاظ بین‌المللی تشکیل می‌دهد و درعین حال ممکن است به جای اسناد داخلی ، مورد استفاده قرار گیرد . همچنین ، این سند ممکن است به عنوان وثیقه برای حقوق و عوارض ورودی به منظور تامین اجازه ورود موقت و جایی که ترانزیت کالا را اقتضاء نماید برای نظارت بر صدور موقت و ورود مجدد کالا (کالای برگشتی) پذیرفته شود که در این مدت از ضمانت بین‌المللی برخوردار نخواهد بود .

کنوانسیون گمرکی **T.I.R**

کنوانسیون گمرکی سازمان ملل متحد در رابطه با حمل و نقل بین‌المللی کالا تحت پوشش کارنه نیز از مهمترین و جامع‌ترین مقررات گمرکی در سیستم ترانزیتی جاده‌ای می‌باشد که ناظر بر روابط بین حمل‌کننده ، گمرک و موسسه ضامن است.

از سال 1975 کنوانسیون تیر 19 بار اصلاح شده است . آخرین اصلاحات کنوانسیون که از 17 فوریه 1999 قابل اجرا شده بهبود قابل ملاحظه‌ای در ارائه رویه **TIR** در سطوح ملی و بین‌المللی ایجاد نموده، امکان کنترل گمرکی را افزایش داده و همکاری بین‌الدول و هماهنگی اعضای اجرایی TIR را بهبود بخشیده است . تا بحال 64 کشور علاوه بر جامعه اروپا به این کنوانسیون ملحق شده‌اند .

این کنوانسیون که به تیر 1975 معروف است . مشتمل بر 64 ماده و 9 ضمیمه است .

این سیستم تمام اروپا ، شمال آفریقا ، خاور نزدیک و خاورمیانه را پوشش می‌دهد. ایالات متحده آمریکا و کانادا و همچنین شیلی و اروگوئه در آمریکای جنوبی از اعضای این کنوانسیون می‌باشند .

سیستم تیر ممکن است در مورد حمل و نقل کانتینری کالا از طریق راه آهن و راه‌های آبی داخلی نیز به کار گرفته شود ، مشروط بر اینکه یک قسمت از سفر توسط جاده انجام پذیرد .

براساس این کنوانسیون حمل و نقل کالا از یک نقطه در گمرک مبدا به یک نقطه در گمرک مقصد از طریق قلمرو و سایر کشورهایایی که لازم است عبور نماید ، بدون بازرسی گمرکی در طول مسیر مجاز می‌باشد . البته این عبور بدون بازرسی نیاز به اقدامات تعیین شده از قبل به شرح زیر دارد :

- پلمپ وسیله نقلیه حامل کالا در گمرک مبدا

- اجرای دستورالعملهای حفاظتی برای انواع محفظه و یا کانتینر ، بمنظور جلوگیری از هرگونه قاچاق

- تامین پوشش هرگونه ریسکی در حقوق و عوارض گمرکی در طول سفر ، بدین منظور یک سلسله ضمانتهای بین‌المللی تحت پوشش این کنوانسیون ایجاد گردیده است ، که مهمترین و معتبرترین این ضمانتها توسط سازمان ایرو (IRU) در ژنو ترتیب داده شده است . در جمهوری اسلامی ایران موسس ضامن ، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن است که شرکتهای حمل و نقل ، با سپردن تضمینات لازم به موسسه ضامن کشور از تسهیلات کارنه تیر برخوردار می‌باشند .

اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران به استناد ماده 6 کنوانسیون تیر به عنوان تنها موسسه ضامن و صادرکننده کارنه تیر در ایران شناخته شده و طبق تعهدی که در مقابل گمرک دارد ، به ازاء هر فقره کارنه تیر در قبال گمرک تا سقف 50 هزار دلار یا معادل ریالی آن ضامن پرداخت حقوق گمرکی، سود بازرگانی ، عوارض و جرائم ناشی از هرگونه تخلف و تاخیر خواهد بود و اتاق مکلف است وجوه مذکور را ظرف مدت سه ماه از تاریخ مطالبه بپردازد .

اجرای قرارداد تیر و صدور گواهی قبولی برای وسایط نقلیه زمینی مورد استفاده در حمل و نقل بین‌المللی جاده‌ای بر عهده گمرک ایران است و از طریق اداره کل نظارت برترانزیت برای اجرای دقیق قرارداد تیر در گمرکات کشور نظارت می‌شود.

دفترچه (T.I.R (Transport International Road

یک سند بین‌المللی است که طبق مقررات کنوانسیون گمرکی حمل و نقل بین‌المللی جاده‌ای نام گمرکخانه‌های مجاز مبدا و مقصد (ورودی و خروجی) و راههای مجاز عبور کالای ترانزیتی که جز از طریق آنها ورود و خروج و یا عبور کالا و وسیله حمل تحت عنوان ترانزیت خارجی میسر نمی‌باشد ، از طریق مقامات گمرکی از قبل مشخص می‌گردد .

ترانزیت داخلی :

ترانزیت داخلی عبارت است از کالای گمرک نشده‌ای که از گمرکخانه مجاز (مبدا) به گمرکخانه مجاز دیگری (مقصد) تحت عنوان ترانزیت داخلی اداری یا شخصی حمل و تحویل گردد . این کالا ممکن است در گمرک مبدا تخلیه و سپس ترانزیت گردد . کلیه مقررات و ارزیابی قطعی درمورد آن اعمال می‌گردد .

اظهارنامه در سه نسخه تنظیم و حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض مربوطه به صورت سپرده اخذ می‌شود ، فقط هزینه‌ها به صورت نقدی بطور قطعی دریافت می‌شود .

بخش چهارم : مقررات مسافري

مقررات مسافري

تعريف مسافر : مقصود از مسافر شخصي است که داراي گذرنامه يا اجازه نامه معتبر بوده و از راه مجاز وارد کشور يا خارج شود .

مقررات خروج کالاي همراه مسافر :

مسافران خروجي اعم از اينکه ايراني و يا خارجي باشند مي توانند علاوه بر وسايل سفر و لوازم شخصي ، کالاهاي ايراني به هر ميزان و کالاي غيرايراني تا سقف 160 دلار همراه خود خارج نمايند مشروط بر آنکه هر دو کالا جنبه تجاري و منع شرعي و قانوني نداشته باشد .

مسافرين خروجي از مرز هوايي که داراي بليط و گذرنامه باشند مي توانند يك تخته فرش دستباف را با متراژ حداکثر 6 مترمربع پس از انجام کارشناسي توسط گمرک به همراه خود از کشور خارج نمايند منوط به اينکه فرشهاي موردنظر داراي قدمت و عتيقه نبوده و نيز داراي جنبه ميراث فرهنگي و تصاوير مغاير با شئون اسلامي نباشد . در ضمن خروج فرش توسط مسافراني که عازم کشورهاي امارات متحده عربي - عربستان و سوريه مي باشند ممنوع مي باشد .

به مسافراني که گذرنامه مستقل ندارند و نامشان در گذرنامه ديگري به عنوان ((همراه)) درج شده است اجازه خارج کردن فرش داده نمي شود .

از جمله کالاهايي که مسافران خروجي مي توانند با خود همراه داشته باشند ميزان سه کيلوگرم خاويار ممهور به مهر يا پلمپ شرکت شيلات بوده که بايد قبض خريد فروشگاه شيلات را نيز به همراه داشته باشند .

خروج تابلوي نقاشي و ساير آثار فرهنگي و هنري نيز به شرط آنکه جنبه تجاري نداشته و درحد مصرف شخصي باشد ، با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامي مجاز مي باشد .

مطابق بخشنامه بانک مرکزی مسافری خروجی می‌توانند حداکثر یکصد و پنجاه گرم از انواع مصنوعات طلا متعلق به خود را همراه داشته باشند . چنانچه زیورآلات مورد بحث مزین به سنگهای گرانبها از قبیل الماس ، زمرد و برلیان باشد ، نیابستی وزن نگین منصوب به آنها از اجزاء قیراط تجاوز نماید .

خروج مصنوعات و ظروف نقره توسط مسافر حداکثر تا میزان سه کیلوگرم مجاز می‌باشد . مشروط براینکه اشیا مذکور از زمره آثار فرهنگی و تاریخی محسوب نگردد . خروج زعفران به همراه مسافر مجاز و حداکثر به ازای هر گذرنامه یکصدگرم می‌باشد .

خروج خشکبار به همراه مسافر بلامانع است . به استثنای پسته که به ازای هر گذرنامه حداکثر ده کیلوگرم مجاز خواهد بود .

حسب نظر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران حداکثر ارز مجاز برای خروج توسط دارنده گذرنامه معادل 1000 دلار (اسکناس ، چک مسافرتی و یا ترکیبی از هر دو) و به ازای هر مسافر همراه معادل 500 دلار است . خروج ارز بیش از حد مجاز مستلزم داشتن اظهارنامه یا گواهی انتقال از طریق شبکه بانکی کشور است. خروج لیر سوریه ، ریال عربستان ، دینار عراق ، لیر لبنان ، درهم امارات متحده عربی و افغانی (واحد پول افغانستان) و روبل روسیه به صورت مسافری و تجاری ممنوع است . خروج پول رایج جمهوری اسلامی ایران به میزان 500 هزار ریال به همراه مسافر مجاز است .

مسافرانی که عازم زیارت عتبات و سایر سفرهای زیارتی هستند تنها مجاز هستند لوازم شخصی خود را در حد متعارف همراه داشته باشند . خروج هر نوع کالای دیگر از جمله فرش ، پسته ، مغز پسته ، خشکبار، انگشتر، تسبیح، صنایع دستی و.. به هر مقدار که باشد توسط این گروه از مسافران ممنوع است.

مسافر می‌تواند حداقل 24 ساعت قبل از پرواز به گمرک مراجعه و با ارائه بلیط و گذرنامه پس از انجام تشریفات گمرکی کالای خود را تحویل شرکت حمل و نقل هوایی نماید .

خروج کتب و نشریات و نوار کاست و فیلم که نشر و پخش آنها ممنوع نیست مجاز است مشروط بر اینکه توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی کنترل و مجوز خروج صادر نماید . (به شرط غیرتجاری بودن)

مسافر خروجی می‌تواند آلات موسیقی خود را از کشور خارج نماید مشروط بر اینکه از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجوز داشته باشد .(در صورتیکه جنبه مصرف شخصی داشته باشد) .

مسافری خروجی می‌تواند آلات و ابزار دستی خود را که متناسب با حرفه شخصی مسافر باشد با خود از کشور خارج نماید .

مسافری خروجی می‌تواند دوربین فیلمبرداری ، تلفن همراه ، رایانه کیفی خود را خارج نمایند مشروط بر اینکه توسط مأمور گمرک در گذرنامه مسافر ثبت گردد تا در هنگام برگشت به میهن دچار مشکل نشوند .

کارمندان دولت که برای انجام ماموریت به خارج از کشور اعزام می‌شود و ایرانیانی که اقامت خود را در خارج قرار می‌دهند و یا خارجیانی که بطور رسمی در ایران اقامت دارند و یا به کار یا تحصیلات حوزوی یا دانشگاهی اشتغال دارند در پایان اقامت یا کار یا تحصیل می‌توانند لوازم مستعمل خود را درحد متعارف بدون مجوز از کشور خارج نمایند .

فهرست کالاهایی که خروج آنها توسط مسافر ممنوع است :

- 1 - خروج هرگونه اشیاء عتیقه و هنری با قدمت بیش از یکصد سال و خروج هرگونه شیء زیرخاکی؛
- 2 - هرگونه کتب خطی ، اوراق مینیاتور ، قطعات خوشنویسی خط و کتب چاپ سنگی ؛
- 3 - انواع سکه و سکه‌های گرانبها ؛
- 4 - هرگونه اسلحه و مهمات و تجهیزات نظامی ؛
- 5 - هرگونه مواد مخدر ؛
- 6 - هر نوع کالائی که صدور آنه به موجب قانون یا شرع اسلام یا قانون ممنوع می‌باشد ؛
- 7 - هر نوع کالای اساسی .

صادرات همراه مسافر به کشورهای مشترک المنافع (CIS)

براساس بند 24 تصویبنامه شماره 35985/ت/20035 هـ مورخ 1377/6/3 هیئت محترم وزیران که مقرر می‌دارد (با توجه به شرایط بازار مالی و پولی کشورهای مستقل مشترک‌المنافع بویژه کشور روسیه ، روشهای صادرات کالا برای فروش در بازارهای کوچک آن منطقه از جمله روش صادرات همراه مسافر بررسی روشهای مناسب و معقول و قابل قبول برای این کار تهیه و به اجرا گذاشته شود. وزارت بازرگانی ((مرکز توسعه صادرات ایران)) مسئول اجرای این بند است) . دستورالعمل ذیل جهت اجرا ابلاغ می‌گردد .

ماده 1 - توریستها و اتباع کشورهای مشترک‌المنافع که به جمهوری اسلامی ایران مسافرت می‌نمایند مجاز خواهند بود برابر مقدار ارزی که به سیستم بانکی کشور اظهار و اعلامیه ارزی دریافت داشته‌اند اقدام به خروج کالای صادراتی بهمراه خود از کشور نمایند .

تبصره 1 : خروج کالا تا سقف يك هزار دلار توسط واحدین شرایط ماده 1 نیازی به اظهار به سیستم بانکی کشور و دریافت اعلامیه ارزی ندارد .

تبصره 2 : نرخ خرید ارزی مسافریین فوق قیمت ارز واریزنامه‌ای در روز قبل (نرخ صادراتی + قیمت واریزنامه در بازار بورس) خواهد بود .

تبصره 3 : خروج کالاهای همراه مسافر به هر میزان نیاز به مجوز و گواهیهای رایج ندارد .

تبصره 4 : خروج کالاهای صادراتی مجاز برای مسافریین کشورهای (CIS) نیاز به ارائه کارت بازرگانی ندارد .

تبصره 5 : مبنای ارزیابی کالاهای همراه مسافر نرخهای مصوب کمیته دائمی قیمت‌گذاری کالاهای صادراتی مستقر در مرکز توسعه صادرات ایران می‌باشد .

تبصره 6 : در زمان خروج کالا در هر مورد که نرخ مصوب اعلام نگردیده باشد جهت جلوگیری از بروز هرگونه مشکل برای مسافریین ، تعیین نرخ بر عهده گمرک مربوطه می‌باشد .

ماده 2 : مسافران ایرانی عازم کشورهای مستقل مشترک‌المنافع (CIS) مجاز به خروج کالاهای مجاز صادراتی بهمراه خود به میزان پانصد دلار آمریکا می‌باشند. خروج کالا بیش از این مبلغ تنها زمانی مجاز است که با ارز منشاء خارجی و طبق اعلامیه ارزی بانکهای ایرانی صورت پذیرد .

تبصره 1 : تردهای مرزی نیز شامل مقررات فوق می‌باشد .

تبصره 2 : خروج اینگونه کالاها به میزان نیاز به ارائه مجوز و گواهیهای رایج صادرات ندارد .

تبصره 3 : مبنای ارزیابی کالاهای همراه مسافر نرخهای مصوب کمیته دائمی قیمت‌گذاری کالاهای صادراتی مستقر در مرکز توسعه صادرات ایران می‌باشد .

ماده 3 : گمرک ایران آمار صادرات مسافری را در سرفصل معین و به صورت ارزی همه ماهه به همراه آمار صادرات غیرنفتی کشور اعلام خواهد نمود .

اظهارنامه خروجی :

هرگاه گمرک صلاح بداند در مبادی خروجی از مسافر می‌خواهد اظهارنامه‌ای که به او ارائه می‌شود تنظیم و به گمرک تسلیم دارد تا گمرک براساس اظهار کتبی صاحب کالا (مسافر) به بازدید محموله او اقدام نماید .

تذکر : هرگونه اظهار خلاف و اختفای کالا از دید مامورین گمرک تخلف یا قاچاق محسوب شده و با متخلف برابر مقررات قاچاق رفتار خواهد شد .

مقررات ورود کالای همراه مسافر

اسباب سفر ، اشیاء و لوازمی که عرفاً مسافر در هر مسافرت کوتاه مدت مورد استفاده قرار می‌گیرد مانند : جامه‌داناها ، کیفهای مسافرت ، کالسکه بچه ، چتر ، عصا ، دوربین عکاسی ، وسایل آرایشی ، البسه در حد متعارف ، کتاب ، ماشینهای محاسب قابل حمل ، مواد غذایی در حد متعارف و سایر اشیاء شخص .

هر مسافر به هنگام ورود به کشور، علاوه بر اسباب سفر و اشیاء و لوازم شخصی مستعمل خود می‌تواند تا سقف ارزش معادل 160 دلار اشیاء غیر مستعمل و مواد خوراکی را با شرایط زیر همراه خود وارد و ترخیص نماید .

الف) اسباب سفر و اشیاء شخصی مستعمل همراه مسافر در صورتیکه جنبه تجاری نداشته باشد کلاً از پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض معاف می‌باشد .

ب) اشیاء غیر مستعمل و مواد خوراکی همراه مسافر فقط یکبار در سال تا سقف 80 دلار با معافیت از پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض و در سفرهای بعد همان سال با پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض و سایر هزینه‌ها قابل ترخیص است .

ج) اشیاء غیر مستعمل و مواد خوراکی مازاد بر هشتاد دلار همراه مسافر فقط تا سقف ارزش 80 دلار دیگر با پرداخت حقوق گمرکی و دو برابر سود بازرگانی و عوارض قابل ترخیص می‌باشد. بدیهی است کالاهای وارده بایستی از انواع ممنوعه شرعی و قانونی نبوده و جنبه تجاری نداشته باشد.

اگر مسافر در سفر اول از معافیت مسافری هیچگونه استفاده نکرده باشد ، می‌تواند در سفرهای بعدی استفاده کند مشروط بر اینکه در سفر اول با مراجعه به مأمور گمرک اعلام نماید که کالایی همراه ندارد و توسط مأمور گمرک مراتب عدم استفاده از معافیت در گذرنامه قید گردد .

مسافر می‌تواند قسمتی از معافیت خود را در سفر اول و در سفرهای بعد از باقیمانده معافیت خود استفاده نماید . مشروط براینکه در سفر اول مقدار معافیت استفاده شده توسط مأمورین گمرک در گذرنامه قید گردیده باشد .

معافیت فقط بر همان سالی که شخص مسافرت نموده اعمال می‌شود (از اول فروردین تا پایان اسفند) و در صورت عدم استفاده از این معافیت در آن سال ، نمی‌تواند در سال آینده از معافیت مزبور استفاده نماید .

ورود زیورآلات طلای همراه مسافر از قبیل گردنبند ، گوشواره ، انگشتری ، النگو ، ساعت و غیره در حد متعارف و برای مصارف شخصی بصورت واحد(از هر کدام یکعدد ، در مورد گوشواره یک جفت و النگو 6 عدد) مجاز بوده و ورود مازاد بر آن منوط به کسب اجازه قبلی از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد .

ورود ارز توسط مسافر به هر میزان به کشور آزاد بوده و در هنگام ورود لازم است توسط وی اظهار و میزان آن در اظهارنامه‌های مربوطه که از طرف بانک در اختیار مسافر قرار می‌گیرد تکمیل تا نسبت به خروج معادل ارز مذکور در مسافرتها بعدی براساس اظهارنامه ارزی اقدام کند .

در مواردی که مسافرین ورودی پول رایج (ریال) همراه خود را اظهار می‌دارند در صورتیکه مازاد بر مبلغ دویست هزار ریال باشد ، مازاد در حساب مخصوصی به همین منظور افتتاح شده واریز و قبض مربوطه را دریافت و مراتب جهت اعمال مقررات به بانک مرکزی اعلام می‌گردد .

ورود انواع دارو به کشور بیش از حد مصرف شخصی و بمیزان غیرمتعارف ممنوع و به مقدار مصرف شخص مجاز است (مشروط براینکه وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی مجوز ترخیص آنرا صادر نماید) .

در ضمن ورود داروهایی چون : مرفین ، پتدین ، متادون ، پنتاروسین ، نالوکسان، اپیوم ، و.. که تحت کنترل بخش نظارت بر مواد مخدر سازمان ملل متحد می‌باشد ، بطور کلی ممنوع است .

ترخیص نشریات ، کتاب ، نوار و فیلم و دیسکهای فشرده (CD) موزیک به موافقت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است . همچنین ترخیص آلات موسیقی نیز موزیکول است به موافقت وزارتخانه مذکور با رعایت سقف ارزش قانونی .

مسافر می‌تواند لوازم خانگی وارد و ترخیص نماید مشروط بر اینکه از سقف ارزش 160 دلار تجاوز ننماید .

مسافرینی که اقوام درجه یک باشند از قبیل پدر و مادر و فرزند و همسر می‌توانند از معافیت یکدیگر استفاده نمایند مشروط بر اینکه با یک گذرنامه و بعنوان همراه باشند . بنابراین دو یا چند مسافر که باهم دوست یا اقوام غیر درجه اول باشند نمی‌توانند از معافیت یکدیگر استفاده نمایند .

نوزاد هم معافیت دارد مشروط بر اینکه بعنوان مسافر همراه مشخصات وی در گذرنامه والدین قید گردیده باشد .

استفاده از کانالهای سبز و قرمز گمرک :

مسافرانی می‌توانند از مسیر کانال سبز عبور نمایند که :

الف) هیچیک از کالاهای زیر را همراه نداشته باشند :

1 - اسلحه و مهمات ، مواد منفجره و محترقه

2 - صفحه (دیسک و نوار اعم از صوتی و تصویری)

3 - کتب و نشریات مخالف نظم و عفت عمومی و شئون ملی و مذهبی کشور

4 - دستگاههای فرستنده و تلفن بی‌سیم

5 - بذر و قلمه ، پیاز گل و اجزاء نباتی

6 - آلات قمار

7 - مشروبات الکلي

8 - مواد مخدر

ب) (اولین سفردرسال جاري بوده و يا در سفرهاي قبلي از معافيت مسافري هيچگونه استفاده ننموده باشد .

ج) (كالاي همراه مسافر جنبه تجاري نداشته باشد و ارزش اقلام نو (غيرمستعمل) آن بيش از 80 دلار براي هر نفر نباشد .

كانال قرمز

كساني از مسيركانال قرمز عبور مي‌نمايند كه :

1 - بيش از يكبار در سال بخارج از کشور مسافرت نموده باشند .

2 - كالاي همراه آنها جنبه تجاري داشته و يا از سقف ارزش قانوني بيشتر باشد .

3 - و يا يكي از اقلام مندرج در رديفهاي هشتمانه مندرج در كانال سبز را داشته باشد .

تبصره 1 : استفاده از كانال سبز مانع از آن نخواهد شد كه گمرک اقدام به بازديد کالا نمايد . مامورين گمرک مي‌توانند بطور اتفاقي مسافرين كانال سبز را متوقف و اقدام به بازرسي كالاي همراه آنها نمايند. در صورتيكه شرايط عبور كانال سبز را نداشته باشد در اين صورت اظهار خلاف بوده و کالا قاچاق تلقي مي‌شود .

تبصره 2 : در صورتيكه مسافر هيچ نوع كالايي همراه نداشته باشد و يا از ميزان 80 دلار معافيت خود كالاي كمترى داشته باشد براي اينكه دفعات بعد بتواند از معافيت و يا از باقيمانده معافيت خود استفاده نمايد بايستي از كانال قرمز عبور نمايد تا توسط ماموران گمرک مراتب در گذرنامه مسافر قيد گردد .

تبصره 3 : در صورتيكه در گذرنامه مسافر مطلبي ميني بر استفاده نكردن از معافيت مسافري قيد نشده باشد . در حكم استفاده كامل از معافيت مسافري تلقي مي‌گردد .

هرگاه گمرک صلاح بداند در مبدي ورودي و يا خروجي از مسافر مي‌خواهد اظهارنامه‌اي را كه به او ارائه مي‌شود تنظيم و تسليم دارد تا گمرک براساس اظهار كتبي صاحب کالا (مسافر) به بازديد محموله و اقدام نمايد .

در بازرسي لوازم همراه مسافر اگر لوازم موجود با اظهار مسافر مغايرت داشته باشد آن دسته از كالاهايي كه اظهار نشده و يا خلاف واقع اظهار شده مشمول مقررات قاچاق خواهد شد .

اگر كانال سبز يا قرمز درگمرک ورودي باشد مي‌بايستي از كانال قرمز عبور نمايد ، چنانچه از معافيت مسافري استفاده نمي‌کند و يا قسمتي از معافيت خود را استفاده مي‌نمايد در گذرنامه‌اش قيد گردد تا بتواند در موقع ترخيص با رفريت خود را از معافيت و يا مانده معافيت خود استفاده نمايد .

ارسال کالا (فريت) (Fright) :

باري است كه مسافر حداقل 24 ساعت قبل از پرواز و پس از تشريفات گمرک آن را به شركت حمل و نقل با ارائه بليط و پاسپورت تحويل و براي آن بارنامه صادرمي‌شود .

كلاي فريت شده مي‌بايستي يك ماه قبل و يا يك ماه بعد از خود مسافر به ايران برسد مشروط بر اينكه فرستنده و گيرنده کالا خود مسافر بوده و در زماني كه در خارج از کشور بوده فريت کرده باشد . شرايط مربوط به ايرانيان مقيم خارج كه براي اقامت دائم به کشور وارد مي‌شوند و يا كساني كه بيش از يكسال خارج از کشور بوده‌اند ، در صفحات آتي ذكر خواهد شد .

براي ترخيص كلاي فريت شده بارنامه و ترخيصيه كه توسط شركت حمل و نقل صادر مي‌شود ، گذرنامه و همچنين حضور صاحب کالا الزامي است .

لوازم خانه و اشياء شخصي مستعمل ايرانيان با هر نوع گذرنامه (عادي - دانشجويي - خدمت - سياسي) كه مدت اقامت آنان در خارج يكسال تمام و يا بيشتر بوده و ششماه آخر آن متوالي باشد و همچنين لوازم منزل و اشياء مستعمل اتباع خارجه كه براي اقامت به ايران وارد مي‌شوند از پرداخت حقوق گمرکي و سود بازرگاني معاف مي‌باشد . مشروط بر اينكه :

الف) لوازم و اشياء مزبور از کشور محل اقامت مسافر حمل و يكماه قبل تا نه ماه بعد از ورود مسافر به گمرک برسد مگر در موارد قوه قهریه (فورس ماژور) به تشخيص کمیسیون رسيدگي به اختلافات گمرکي .

ب) لوازم و اشياء مزبور با وضع و شئون اجتماعي مسافر متناسب بوده و جنبه تجاري نداشته باشد .

ج) ظرف مدت 5 سال قبل از آن از چنين معافيتي استفاده نکرده باشد .

تبصره 1 : اين قانون شامل ايرانيان مقيم خارج كه براي اقامت دائم به ايران بازمي‌گردند نيز مي‌شود.

تبصره 2 : کارمندان دولت كه براي انجام ماموريت يكساله يا بيشتر به خارج اعزام مي‌شوند در صورتيكه قبل از پايان ماموريت و توقف يكساله از خارج احضار شوند مشمول شرط مدت يكسال توقف مذکور در اين بند نخواهد بود .

منظور از اشیاء و لوازم شخصی مذکور در این قانون ، اشیائی است که عرفاً فقط مورد استفاده صاحب آن قرارگیرد و منظور از لوازم منزل لوازمی است که عرفاً مورد استفاده صاحب آن اشیاء هنگام اقامت در يك محل باشد .

مسافر لوازم منزل مستعمل مشمول بند 6 ماده 37 قانون امور گمرکی را می‌تواند از هر نوع یکدستگاه با معافیت ترخیص نماید ، در صورتیکه دو دستگاه داشته باشد برای يك دستگاه مزاد در صورت داشتن شرایط ترخیص طبق رویه جاری با پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی بمیزان دو برابر و عوارض مربوطه ترخیص نماید . (مثل یخچال و فریزر و تلویزیون و...)

ایرانیان مقیم خارج که به کشور باز می‌گردند با داشتن شرایط اقامت یکسال و یا بیشتر که ششماه آخر آن متوالی باشد می‌توانند آلات و ابزار دستي مربوط به کار یا حرفه خود را که در مدت اقامت در خارج از آن استفاده می‌نموده همراه داشته باشد (این بند شامل حال اتباع خارجه که برای اقامت یا کار به ایران وارد می‌شوند نیز میشود) .

مسافران خارجی و سیاحان یا ایرانیان مقیم خارج از کشور که با خودروي شخصی وارد کشور می‌شوند هرگاه برای خودرو مزبور جواز عبور (کارنه دویاسازیا تربیتیک) از کانونهای جهانگردی کشورهای ملحق به قرارداد ورود موقت وسایط نقلیه شخصی در دست داشته باشند و به گمرک ورودی ارائه دهند می‌توانند تا سه ماه با توجه به اعتبار جواز عبور بدون التزام به تسلیم اظهارنامه یا تادیه وجه الضمانی به گمرک از وسیله نقلیه خود در کشور استفاده کنند ، و یا در مدت مزبور چندین بار با وسیله خود از راههای مجاز وارد و خارج شوند . اداره گمرک می‌تواند به درخواست متقاضی در صورت داشتن عذر موجه مدت استفاده از وسیله نقلیه در داخل کشور را حداکثر تا پایان مدت اعتبار جواز تمدید کند .

تبصره 1 : استفاده از مزایای این ماده موقوف به این است که جواز عبور دارای سه شرط باشد :

- 1 - جواز مزبور برای ورود وسیله نقلیه به ایران دارای اعتبار باشد .
- 2 - مندرجات و اوصاف مذکور در جواز عبور با مشخصات وسیله نقلیه وارده مطابق باشد .
- 3 - در هیچیک از قسمتهای مختلف جواز مزبور آثار قلم خوردگی یا حک یا اصلاح وجود نداشته باشد مگر این که کانون صادر کننده جواز ، اصلاحی را که بعمل آمده ، با مهر و امضای خود گواهی کرده باشد .

تبصره : ایرانیان مقیم خارج از کشور به شرطی می‌توانند از مقررات این ماده استفاده کند که قبل از ورود به ایران لااقل ششماه متوالی یا بیشتر در خارج اقامت داشته باشند .

مسافران وارده از مناطق آزاد تجاری هم مثل سایر مسافران ورودی از کشورهای خارج می‌توانند تا مبلغ 160 دلار کالا وارد نمایند .

مسافران مناطق مذکور با ارائه بلیط و کارت شناسایی معتبر می‌توانند طبق مقررات کالای همراه خود را ترخیص نمایند و با ارائه کارت مناطق آزاد فقط برای یکبار در سال می‌توان از معافیت مسافری استفاده نمود .

اضافه بودن از حد سقف ارزش مقرر قانوني ، جنبه تجاري داشتن کالا و يا به دلایل ديگر ، نظير ممنوعيت ورود و يا تکرار آن به حدي که از جنبه مسافري خارج و به صورت يك روند تجاري درآمده باشد که در اين مورد کالا بايد از کشور خارج گردد . اين عمل را مرجوع نمودن کالا مي‌نامند و گمرک با تنظيم صورت مجلس مرجوعي و ابلاغ به صاحب کالا در مهلت مقرر (چهارماه در گمرکات زميني و دو ماه در گمرکات هوايي) توسط ذينفع بايد از کشور خارج گردد .

مسافريني که در یکسال بيش از یکبار مسافرت مي‌نمايند هرگاه در مسافرتهاي بعدي کالاي غيرمجاز از همان نوعي که در سفر يا سفرهاي قبلي همراه آورده و براساس مفاد اين ماده مرجوع کرده باشند ، مجددا وارد و به گمرک اظهار نمايند کالاي مزبور ديگر قابل ترخيص و يا اعاده نبوده و بايد بلافاصله نسبت به ضبط آن اقدام شود . (تبصره ذيل ماده 55 آ.ا.ق.ا.گ)

هرگاه از سوي صاحب کالا ، کالاي مرجوعي و يا کالاي وارده در مهلت معيني که قانون تعيين نموده (گمرکات هوايي دو ماه و براي ساير گمرکات 4 ماه) جهت اعاده به خارج و يا ترخيص اظهارنشود کالا متروکه مي‌شود و پس از مهلت مقرر در اختيار سازمان جمع‌آوري و فروش اموال تملیكي قرار مي‌گيرد .

کالاي متروکه پس از تنظيم اظهارنامه متروکه و ارزيابي و ارزش گذاري و تعيين حقوق گمرکي وسود بازرگاني و عوارض و هزینه‌هاي متعلقه عينا تحويل سازمان جمع‌آوري و فروش اموال تملیكي ميگردد و گمرک در آن حق هيچگونه دخل و تصرفي را ندارد .

مسئوليت خسارت وارده به کالا و فقدان آن قبل از ورود به عهده شرکت حمل و نقل مي‌باشد . شرکت حمل و نقل مي‌بايستي کالا را صحيح و سالم تحويل صاحب کالا و يا انبار نمايد و گمرک هيچگونه مسئوليتي در موارد فوق ندارد . (بعنوان مثال درگمرک امانات پستي شرکت پست مسئوليت حفظ و نگهداري کالا را دارد.)

فهرست کالاهای مجاز برای مسافرين ورودی :

مسافر مي‌تواند کالاهای ذيل بشرح رعايت سقف ارزش و نداشتن جنبه تجاري وارد نمايد :

1 - دستگاههاي مورد استفاده در خانه از نوع برقي ، گازي يا نفتي ، اعم از اينکه استفاده از آنها موکول به نصب در خانه و دريک محل مخصوص باشد يا در محل ثابتي در خانه جاي داده شود يا قابل حمل باشد .

2 - اجزا و قطعات يدکي و ملزومات و دستگاههاي موضوع بند يك

3 - اجزا و قطعات يدکي و ملزومات اتومبيلهاي سواري ، موتور سيکلت و دوچرخه .

4 - لوازم سرميز و آشپزخانه (خانه‌داري)

- 5 - لوازم شخصي ، اجزا و قطعات يدکي و ملزومات آن
- 6 - ساک و چمدان
- 7 - البسه ، کيف ، کفش
- 8 - پارچه
- 9 - مواد غذايي از جمله شيريني ، شکلات ، تنقلات ، آبميوه ، نوشابه غيرالکلي
- 10 - لوازم بهداشتي از قبيل : خميردندان ، مسواک ، عطر ، ادکلن و غيره
- 11 - لوازم آرايشي و آرايشگري
- 12 - مواد و لوازم تدخين (از نوع مجاز)
- 13 - راپانه دستي يا کيفي و ملزومات آنها
- 14 - لوازم ورزشي
- 15 - لوازم التحرير(نوشت افزار)
- 16 - دوچرخه و سه چرخه
- 17 - گل مصنوعي
- 18 - تفنگ بادي
- 19 - فرش ماشيني
- 20 - ابزار دستي ، برقي و غير برقي
- 21 - روزنامه ، مجله ، تقويم ، آلبوم و ساير محصولات صنعت چاپ
- 22 - اسباب بازي
- 23 - زيور آلات بدلي
- 24 - مودم - فاکس مودم

25 - دوربين دستي (هندي كم)

******* كالاهاي وارداتي مخصوص مسافران مناطق آزاد تجاري و صنعتي :

1 - مواد اوليه كارخانجات توليدي

2 - قطعات موردنياز صنايع

قابل ذكر است كه كالاي همراه مسافر نبايستي از انواع داراي منع شرعي و قانوني باشد .

فهرست كالاي ممنوع الورود توسط مسافرين :

1 - مشروبات الكلي

2 - وسايل قمار

3 - اسلحه سرد و گرم و مواد محترقه و منفجره

4 - مواد مخدر

5 - نشریات ، تصاویر ، فيلم و عكس و هر نوع نوشته كه مخالف نظم عمومي يا شئون ملي يا عفت عمومي و يا مذهب رسمي کشور باشد .

6 - ساير كالاهايي كه منع شرعي و قانوني دارند .

فهرست كالاهايي كه براي ورود نياز به اخذ مجوز مخابرات دارند :

1 - راديو ، ضبط و پخش توام با راديو

2 - بي سيم ، تلفن بي سيم ، تلفن همراه

3 - اسباب بازي كنترل دار

4 - فراخوان

5 - دزدگير

6 - تاكي واكي

7 - قطعات الكترونيكي از قبيل برد و غيره

بخش پنجم : حقوقی و قضائی

حقوقی و قضائی

تعریف قاچاق :

در اصطلاح گمرک و سایر دستگاههای وصولی دولت ، منظور از قاچاق ، گریزاندن کالا از مالیات و عوارض به دولت است و یا فرار دادن کالا از شمول مقررات دولتی و نقل و انتقال و خرید و فروش آن به طور غیرمجاز و ممنوع است .

در ماده 29 قانون امور گمرکی چنین آمده است :

((موارد مشروحه زیر قاچاق گمرکی محسوب می شود :

- 1 - وارد کردن کالا به کشور یا خارج کردن کالا از کشور به ترتیب غیرمجاز مگر آنکه کالای مزبور در موقع ورود یا صدور ممنوع یا غیرمجاز یا مجاز مشروط نبوده و از حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض بخشوده باشد .
- 2 - خارج نکردن وسائط نقلیه و یا کالایی که به عنوان ورود موقت یا ترانزیت خارجی وارد کشور شده به استناد اسناد خلاف واقع مبنی بر خروج وسائط نقلیه و کالا .
- 3 - بیرون بردن کالای تجاری از گمرک بدون تسلیم اظهارنامه و پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض خواه عمل در حین خروج از گمرک یا بعد از خروج کشف شود .
- هرگاه خارج کننده غیر از صاحب مال یا نماینده قانونی او باشد گمرک عین کالا و در صورت نبودن کالا بهای آنرا که از مرتکب گرفته می شود ، پس از دریافت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض مقرر به صاحب کالا مسترد می دارد و مرتکب طبق مقررات کیفری تعقیب خواهد شد .
- 4 - تعویض کالای ترانزیت خارجی یا برداشتن از آن .
- 5 - اظهار کردن کالای ممنوع الورود یا غیرمجاز تحت عنوان کالای مجاز یا مجاز مشروط با نام دیگر .
- 6 - وجود کالای اظهار نشده ضمن کالای اظهار شده به استثناء مواردیکه کالای مزبور از نوع مجاز بوده و مآخذ حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض آن بیشتر از مآخذ حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض کالای اظهار شده

نباشد. کالاي اظهار نشده ضمن کالاي ترانزيتي اعم از اينکه کالاي مزبور مجاز يا مشروط و يا ممنوع باشد مشمول اين بند خواهد بود .

7 - خارج نکردن يا وارد نکردن کالايي که ورود يا صدور قطعي آن ممنوع يا مشروط باشد ظرف مهلت مقرر از کشور يا به کشور که به عنوان ترانزيت خارجي يا ورود موقت يا کابوتاژ (*Cabotage*) يا خروج موقت يا مرجوعي اظهار شده باشد جز در مواردیکه ثابت شود در عدم خروج يا ورود کالا سوءنيتي نبوده است .

8 - واگذاري کالاي معاف مندرج در ماده 37 به هر عنوان برخلاف مقررات اين قانون و يا بدون پرداخت حقوق گمرکي و سود بازرگاني و عوارض مربوط .

9 - اظهارکردن کالاي مجاز تحت عنوان کالاي مجاز ديگري که حقوق گمرکي و سود بازرگاني و عوارض آن کمتر است با نام ديگر و با استفاده از اسناد خلاف واقع .

10 - بيرون بردن کالا از گمرک با استفاده از شمول معافيت با تسليم اظهارنامه خلاف يا اسناد خلاف واقع .

11 - اظهار خلاف راجع به کميت و کيفيت کالاي صادراتي به نحوي که منجر به خروج غيرقانوني ارز از کشور گردد
*((. *

قاجاق کالاي ممنوع الورد و ممنوع الصدور :

ماده 40 قانون امور گمرکي در مورد کالاي ممنوع الورد چنين مقرر مي دارد:

((کالاي مشروحه زير ممنوع الورد مي باشد :

1 - کالايي که به موجب جدول تعرفه گمرکي يا قوانين خاص ممنوع الورد شناخته شده يا بشود .

2 - کالايي که به موجب تصويب نامه هاي متکي به قانوني غيرمجاز شناخته شده يا بشود در مدت اعتبار آن تصويب نامه ها .

3 - اسلحه جنگي و شکاري از هر قبيل : باروت ، چاشني ، فشنگ ، گلوله و ساير مهمات جنگي ، ديناميت و مواد محترقه و منفجره مگر با موافقت وزارت جنگ در هر مورد .

4 - مواد مخدر از هر قبيل مگر با موافقت وزارت بهداري در هر مورد .

5 - دستگاه مخصوص عکاسي و فيلمبرداري هوايي مگر با موافقت وزارت جنگ در هر مورد .

6 - دستگاه‌های فرستنده از هر نوع و قطعات متعلق به آنها مگر با موافقت وزارت پست و تلگراف و تلفن در هر مورد .

7 - صفحه گرامافون و نوار پر شده ، فیلم و کتاب که به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مخالف نظم عمومی یا شئون ملی یا عفت عمومی و یا مذهب رسمی کشور باشد .

8 - مجله ، روزنامه ، صور ، علامات ، و هر نوع نوشته که به تشخیص وزارت اطلاعات مخالف نظم عمومی یا شئون ملی یا عفت عمومی یا مذهب رسمی کشور باشد .

9 - کالایی که روی خود آنها یا روی لفاف آنها و یا در بارنامه و اسناد مربوط عبارت یا علامتی مخالف نظم عمومی یا شئون ملی و یا عفت عمومی یا مذهب رسمی کشور وجود داشته باشد .

10 - اسکناس‌های خارجی که در کشور مبدا از جریان قانونی خارج شده است همچنین اسکناس و تمبر و نوار چسب (باندل) تقلبی و ساختگی .

11 - بلیط بخت آزمایی

12 - کالایی که روی خود آنها و یا روی لفاف آنها نشانی یا نام بنگاه یا علامت یا مشخصات دیگری باشد که موجبات اغفال خریدار و مصرف کننده را نسبت به سازنده یا محل ساخت یا خواص یا مشخصات اصلی اجناس نامبرده فراهم کند .))

اسناد خلاف واقع :

اسناد خلاف واقع ، اسناد و سیاهه‌ای است که در آن خصوصیات کالایی ذکر شده باشد که با نوع جنس و خصوصیات کالایی اظهار شده تطبیق ننماید .

اظهار خلاف راجع به کمیت و کیفیت کالایی صادراتی به نحوی که منجر به خروج غیرقانونی ارز از کشور گردد قاچاق تلقی می‌شود .

مراحل رسیدگی به پرونده‌های قاچاق در گمرک ایران :

پس از کشف کالا توسط گمرک یا سازمان‌های مسئول مبارزه با قاچاق کالا و ارز که غالباً این سازمانها در خارج از محدوده گمرک فعالیت دارند و موظف به تشکیل صورتجلسه بدوی کشف کالا و تحویل متهم و پرونده مربوطه به گمرکات هستند ، به منظور تسریع در رسیدگی و تعیین تکلیف پرونده‌های مربوط به کشفیات قاچاق کالا ، گمرکات به عنوان سازمان شاکی از صاحب یا صاحبان پرونده مربوط به ظن قاچاق درخواست ارائه اسناد مثبته گمرکی

موضوع ماده 280 آئیننامه امور گمرکی از جمله پروانه ورود گمرکی ، پته مسافری ، قبض سپرده ، قبض خرید کالا از گمرک ، پته عبور داخلی ، پروانه ترانزیت خارجی ، پروانه کابوتاژ ، پروانه کالای مرجوعی ، پروانه ورود موقت یا صدور موقت که از هر حیث با مشخصات کالا تطبیق نماید و فاصله بین تاریخ صدور سند و تاریخ کشف کالا با توجه به نوع کالا و نحوه مصرف آن متناسب باشد را می‌نماید که در صورت عدم ارائه این اسناد و احراز قطعی قاچاق با در نظر گرفتن بهای کالا حداکثر ظرف پنج روز نسبت به تکمیل پرونده براساس جرایم و مجازاتهای مقرر در قوانین که ذیلا خواهد آمد اقدامات شایسته انجام می‌گردد .

1 - در مواردی که بهای کالای موضوع قاچاق معادل 10 میلیون ریال یا کمتر باشد ، فقط به ضبط کالا به نفع دولت اکتفا می‌شود .

2 - در مواردیکه بهای مال یا کالای قاچاق از 10 میلیون ریال تجاوز کند چنانچه متهم در مرحله اداری حاضر به پرداخت جریمه تعیین شده باشد (با احتساب دو برابر بهای آن بعنوان جزای نقدی) نسبت به وصول جریمه و ضبط کالا اقدام خواهد شد و از هرگونه تعقیب کیفری متهم از حیث عمل قاچاق و کشفیات علیه وی صرفنظر خواهد شد .

در هر دو صورت مذکور ، قانون به متخلفان اجازه داده چنانچه اعتراضی داشته باشند حداکثر ظرف مدت دو ماه به مراجع قضائی شکایت نمایند که در صورت برائت ، اصل کالا با قیمت آن به نرخ روز صدور حکم ، در صورت پرداخت جریمه ، جزای پرداختی نیز مسترد میشود و اگر متهم حاضر به پرداخت جریمه در مرحله دوم نباشد پرونده متهم جهت تعقیب کیفری و وصول جریمه ظرف مدت تعیین شده از تاریخ کشف توسط گمرک به مرجع قضائی ارسال می‌شود که در صورت اثبات جرم علاوه بر حبس و ضبط کالا ، جریمه متعلقه به هر حال از دو برابر بهای کالای قاچاق کمتر نخواهد بود دریافت می‌شود .

البته قابل ذکر است که اقدامات گمرک یا عوامل اجرایی درخصوص ضبط کالای قاچاق ، قطعی بوده و اعتراض صاحب کالا مانع از اجرای عملیات یاد شده و از جمله ضبط ، دریافت جریمه ، فروش کالا ، واریز وجوه و سایر اقدامات نخواهد بود .

لازم به ذکر است نحوه محاسبه بهای مال و جریمه کالای قاچاق عبارتست از بهای مال در مورد کالای ورودی به ارزش سیف بر مبنای نرخ تعیین شده بانک مرکزی (درحال حاضر نرخ واریزنامه‌ای ارزیه اضافه حقوق گمرکی وسودبازگانی و عوارض بر مبنای دلاری 1755 ریال).

رسیدگی به پرونده‌هایی که به محاکم بدوی ارجاع میشود :

در مواردیکه پرونده از سوی سازمان شاکی به مراجع قضائی یا سایر محاکم ارجاع می‌شود ، مراجع قضائی مکلف هستند حداکثر ظرف مدت یک ماه نسبت به صدور حکم اقدام و مراتب را به سازمان شاکی اعلام نمایند . در صورتیکه واحدهای قضائی ظرف مهلت مقرر در قانون به پرونده‌های ارجاعی رسیدگی ننمایند، در صورت درخواست سازمان

شاکی ، سازمان تعزیرات مکلف به رسیدگی است و نتیجه رسیدگی و نتیجه حکم را می‌بایست به سازمان شاکی واحد قضائی ذیربط اعلام نماید .

قابل ذکر است که کلیه آرای صادر شده توسط شعب تعزیرات حکومتی قطعی است.

در مورد احکام صادره از دادگاه می‌بایست قائل به تفکیک بود یعنی چنانچه مراجع قضائی در احکام صادره خود فقط به برائت متهم نظر داشته باشند در اینگونه موارد چون صرفاً وصف مجرمانه قاچاق زایل می‌شود اعمال ماده هفت آئیننامه اجرائی قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی که بیانگر اجرائی قانون صادرات و واردات (اعم از ارائه مجوزهای مورد نظر و پرداخت حقوق و سود بازرگانی و عوارض و...) می‌باشد الزامی است . در صورت عدم امکان اجرائی مقررات مربوطه به وسیله صاحب کالا ، ذینفع می‌تواند کالای خود را مرجوع کند که در غیر اینصورت مشمول مقررات کالای متروکه خواهد شد .

اما زمانی که مراجع قضائی با صدور حکم برائت ، نظر بر استرداد کالا داشته و تصریح مینمایند که کالا بدون اعمال ماده یاد شده مسترد گردد ، در این مواقع در اجرائی حکم صادره نسبت به استرداد کالا اقدام خواهد شد و عین کالا در صورت موجود بودن به صاحب آن اعاده می‌گردد . در صورتیکه کالا به فروش رفته باشد نرخ روز صدور حکم ملاک عمل قرار گرفته و قیمت آن به صاحب مال پرداخت میگردد . همچنین در مواردیکه کالا به فروش رفته باشد و مرجع قضائی تاکید بر اعمال ماده هفت یاد شده و یا صرفاً برائت را دارد استرداد حاصل فروش پس از کسر حقوق و عوارض و سود بازرگانی و هزینه‌های آن به عمل خواهد آمد .

وضعیت کالاهای ضبط شده :

هنگامی که کالایی طبق ضوابطی که بیان گردید ، به ضبط قطعی دولت درمی‌آید .

سازمان ((جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی)) که وابسته به وزارت امور اقتصادی و دارایی است و به صورت شرکت دولتی اداره می‌شود ، مکلف است به منظور جمع‌آوری ، نگهداری ، اداره و فروش کالاهای ضبطی قطعیت یافته و کالاهای قاچاق بلاصاحب و صاحب متواری ، کالاهای متروکه دولتی و غیردولتی و همچنین اموال منقول و غیرمنقول و حقوق مالی که بر اثر احکام و قراردادهای قطعی مراجع ذیصلاح قضائی و یا تصمیمات مراجع صلاحیتدار اداری و صنفی و به انحاء مختلف از قبیل ضبط، مصادره ، استرداد ، تملیک ، جریمه و تعزیرمالی، صلح ، هبه و نیز سایر اموالی که در اجرائی اصل 49 قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و سایر قوانین به تملیک و یا تصرف دولت درمی‌آید اداره و نسبت به فروش آن حداکثر ظرف مدت یکسال از تاریخ تحویل اقدام نماید .

منظور از کالاهای متروکه عبارت است از کالاهائی که از تاریخ اظهارنامه اجمالی آن به منظور (ورود قطعی ، ورود موقت ، اعاده به خارج کشور یا مناطق تجاری (مرجوعی) ترانزیت خارجی ، ترانزیت داخلی) چهارماه گذشته باشد و در ظرف مدت مزبور برای انجام تشریفات قطعی گمرکی و وظایفی که به عهده اظهارکننده است اقدامی بعمل نیاید (البته حداکثر توقف کالا در اماکن هوائی (فرودگاهها) دو ماه از زمان صدور قبض انبار میباشد) شایان ذکر است

چنانچه به دلیل موجهی به تحویل گرفتن اقدام نشود و صاحب مال حداکثر تا چهارماه دیگر به شرط پرداخت حق انبارداری اقدام نماید این مدت تمدید می‌شود .

مجازات اشخاصی که مبادرت به شکستن پلمپ و لاک و مهر می‌نمایند :

هرگاه محلی یا چیزی برحسب امر مقامات صالح رسمی مهر یا پلمپ شده باشد و کسی عالمًا و عامدًا آنها را بکشند یا محو نماید یا عملی مرتکب شود که در حکم یا شکستن پلمپ تلقی شود مرتکب به حبس از سه ماه تا دو سال محکوم خواهد شد. در صورتیکه مستحفظ آن مرتکب شده باشد به حبس از یک تا دو سال محکوم می‌شود . و اگر ارتکاب بواسطه اهمال مستحفظ واقع گردد مجازات مستحفظ يك تا ششماه حبس یا حداکثر هفتاد و چهار ضربه شلاق خواهد بود .

چگونگی برخورد با محموله‌های تجاری مظنون با قاچاق :

هرگاه نسبت به محموله تجاری ظن قاچاق برده شود مامورین مربوطه میتوانند آنرا بازرسی کنند و یا اینکه آنرا مهر یا پلمپ نمایند تا در نزدیکترین اداره ذریبط با حضور مامورین یاد شده از آن معاینه شود در صورتیکه محموله مهر یا پلمپ شود باید این موضوع در صورتجلسه قید گردد .

در موارد ظن قاچاق به محمولات ترانزیتی بازرسی و فك پلمپ محموله در نزدیکترین اداره گمرک با حضور نماینده اداره مزبور در محل صورت خواهد گرفت .

ارز و طلای قاچاق مکشوفه :

کلیه ارزها و جواهراتی که در داخل کشور یا مرزها توسط گمرک ، نیروی انتظامی و... از مسافری یا قاچاقچیان ضبط یا کشف می‌گردد فقط در انحصار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بوده و فقط باید به بانک مرکزی تحویل گردد و تا تعیین تکلیف قانونی توسط مراجع قضائی در خزانه نگهداری نموده و حسب مورد به مالک قانونی تحویل یا بحساب درآمد دولتی منظور خواهد شد .

آثار مترتب بر خروج اموال تاریخی و فرهنگی از کشور :

هرگونه اقدام به خارج کردن اموال تاریخی و فرهنگی از کشور هر چند به خارج کردن آن نینجامد قاچاق محسوب و مرتکب علاوه بر استرداد اموال به حبس از يك تا سه سال و پرداخت جریمه معادل دو برابر قیمت اموال موضوع قاچاق محکوم میگردد .

هرکس در مورد مالی که موضوع درآمد دولت بوده مرتکب قاچاق شود علاوه بر رد مال (ضبط کالا) در صورت نبودن عین مال ردهای آن حسب مورد با شرایط و دفعات و مراتب جرم به پرداخت جریمه نقدی تا حداکثر پنج برابر معادل قیمت ریالی مال مورد قاچاق و شلاق تا 74 ضربه و حبس تعزیری تا دو سال محکوم خواهند شد .

همچنین ماموران وصول درآمد دولت می‌توانند از مرجع تحقیق یا دادگاه حسب مورد تقاضای تامین از اموال متهم معادل جزای نقدی و بهای مال از بین رفته را بنمایند .

مجازات شروع به شرکت در جرم :

شروع به جرم قاچاق علاوه بر ضبط مال و جزای نقدی متعلقه موجب محکومیت تا یکسال خواهد بود.

چنانچه چند نفر مشترکاً مرتکب جرم قاچاق شوند عین حال ضبط و هریک از شرکاء به کیفر حبس تا دو سال محکوم و دادگاه سهم هریک را از کل برای نقدی مقرر تعیین و آنان را متضامناً به پرداخت آن محکوم می‌نماید و چنانچه مال قاچاق از بین رفته باشد بهای آن از کلیه شرکاء وصول خواهد شد .

چنانچه قرائنی از قبیل جاسازی (تعییه) یا مقدار کالای قاچاق ، حاکی از اطلاع حامل از کالای قاچاق باشد ، وسیله نقلیه توقیف و با حکم مراجع قضائی حامل به پرداخت جریمه تا معادل دو برابر بهای کالا خواهد شد . چنانچه ظرف مدت دو ماه از تاریخ صدور حکم جریمه پرداخت نشود از محل فروش وسیله نقلیه برداشت خواهد شد .

بخش ششم : آشنایی با سیستم مکانیزه گمرکی نگار

(آسیکودا)

آشنایی با سیستم مکانیزه گمرکی نگار* (آسیکودا)**

گسترده‌گی عرصه بهره برداری از فن‌آوریهای ارتباطات در امور بازرگانی ، تحولات و تغییرات پی در پی به انضمام پیچیدگیهای خاص قوانین و مقررات مربوط به صادرات و واردات کالا و خدمات و حجم بسیار زیاد اطلاعات جاری و در گردش در گمرک، همگی دست به دست یکدیگر داده و در مجموع بهره برداری از سیستمهای رایانه‌ای در این موسسه اقتصادی را امری گریزناپذیر نموده است . از این رو ، به منظور رفع معضلات و تنگناهای مترتب بر بکارگیری شیوه‌های سنتی دستی و نیز مبادلات اسناد کاغذی و همچنین حذف تشریفات و رویه‌های ناهمگون و ناهماهنگ اداری ، اعمال سرعت لازم در عملیات گمرکی ، دستیابی به گزارشهای آماری و تحلیل‌های اطلاعاتی بهنگام جهت اخذ تصمیم درسطوح کارشناسی ، مدیریتی و نتیجتاً تامین رضایت صادرکنندگان و واردکنندگان کالا و خدمات ، سیستم رایانه‌ای با همت کارشناسان فنی و حرفه‌ای گمرک ایران با برخورداری از مساعدت و مشورت کنفرانس توسعه و تجارت ملل متحد (آنکتاد) طراحی و راه اندازی شده است .

در این راستا ، گمرک جمهوری اسلامی ایران پس از انجام بررسیهای کارشناسی لازم و تقبل مطالعات امکان سنجی ، با امعان نظر به اولویتها و شرایط ویژه کنون سازمان گمرک و نظام تجارت خارجی کشور به طراحی ، نصب و راه‌اندازی سیستم خودکار فوق الذکر مبادرت ورزیده است .

همراه با اقدامات مربوط به فراهم‌آوری امکانات فنی موردنیاز سیستم و تغذیه اطلاعات آن ، آموزش کاربران و کارشناسان ذیصلاح مورد توجه مدیریت این پروژه بوده است و با نصب و راه اندازی واحد نمونه و آزمایشی این سیستم رایانه‌ای در ستاد گمرک جمهوری اسلامی ایران ، امکان تجربه عملیات سیستم مذکور در اختیار کاربران قرار داده شد .

در مرحله بعد ، در پی دستیابی به تجربیات لازم ، شناسائی و رفع مشکلات عدیده مربوط در روند اجرایی ساختن این سیستم رایانه‌ای ، بخش صادرات گمرک تجاری مهرآباد بصورت عملی تحت پوشش سیستم مزبور قرار گرفت و عملیات روزمره مربوط به ترخیص کالاهای صادراتی از طریق آن انجام پذیرفت .

به علاوه ، با تکیه بر موفقیتها و تجارب عملی ذیقیمت حاصله در زمینه اخیرالذکر و با توجه به توانائیهها و قابلیت‌های گوناگون این سیستم ، اقدامات مربوط به طراحی و راه اندازی این سیستم رایانه‌ای در بستر تشریفات گمرکی مربوط به ترخیص کالاهای وارداتی در گمرک تجاری مهرآباد با توفیقات چشمگیر جریان یافته و به رغم پیچیدگیهای خاص این

فرآیند ، در مقایسه با تشریفات صدور کالا ، این بخش نیز با یاری خداوند متعال در تاریخ اواسط شهریور ماه سال 77 راه اندازی گردید .

در این خصوص ، بغیر از فعالیتهای و توانائیهای فنی این سیستم رایانه ای ویژگیها و مزایای گمرکی ذیل قابل توجه می باشند .

1 - حذف ایستگاههای کاری زائد

2 - حذف نسخه های اضافی اظهارنامه .

3 - تحقق سرعت لازم در تشریفات ترخیص کالا .

4 - تسویه دفاتر گمرکی با بهره گیری از استعدادهای رایانه .

5 - صدور پروانه گمرکی با استفاده از رایانه .

6 - بهره گیری از يك فرم نمونه و واحد به منظور اظهار کالا و صدور پروانه .

7 - تهیه ، تنظیم و ارائه گزارشهای آماری بهنگام و قابل اتکاء در کوتاهترین زمان ممکن .

8 - محاسبه سریع و دقیق درآمدهای گمرک جمهوری اسلامی ایران در کمترین فاصله زمانی و با استفاده از استعدادهای موجود در رایانه .

9 - امکان برقراری ارتباط با سایر سازمانهای تجارت خارجی .

10 - امکان ایجاد تسهیلات مناسب جهت واردکنندگان و صادرکنندگان معتمد .

در پی عملیاتی شدن بخشهای صادرات و واردات در گمرک اجرایی مهرآباد و تجربه ملموس از آثار مثبت بکارگیری پروژه نگار در عرصه های یاد شده ، از جمله کاهش چشمگیر زمان مورد نیاز برای طی مراحل و تشریفات ترخیص صدور و ورود کالا و همچنین صحت ، دقت و سرعت بسیار قابل توجه اطلاعات و گزارشهای تهیه شده ، اعمال این پروژه ، جهت 8 گمرک مهم کشور در دو مرحله پیش بینی گردید . گمرک غرب تهران که خودکارسازی آن برای این مرحله مدنظر قرار گرفته بود ، پیش از آغاز این مرحله در اواسط بهمن ماه 1377 در زمینه تشریفات کالاهای وارداتی تحت پوشش نظام گمرکی آسان رایانه ای نگار قرار داده شد . همچنین گمرک جنوب تهران نیز در بهار سال 1378 در زمینه صادرات مجهز به سیستم رایانه ای مذکور گردید .

گمرک بندر عباس که یکی از بزرگترین و مهم ترین گمرکات اجرایی کشور می باشد و خدمات گمرکی حجم بالایی از کالاهای وارده و صادره به کشور در این گمرک انجام می گردد . با بهره برداری از سیستم مکانیزه نگار در این گمرک در فروردین ماه 79 شاهد افزایش کارایی و تسریع در انجام خدمات گمرکی می باشیم .

قابلیتهای گمرکی سیستم مکانیزه گمرکی نگار (آسیکودا)

1 - پشتیبانی کلیه روشهای ترخیص و رژیمهای گمرکی :

با توجه به گستردگی سیستم می‌توان تشریفات ترخیص کالا و کلیه روشها و رژیمهای گمرکی اعم از واردات ، صادرات ، ترانزیت ، و غیره را پشتیبانی نمود. این سیستم از دقت فوق‌العاده‌ای برخوردار بوده و احتمال اشتباهات را بسیار کاهش می‌دهد .

2 - کنترل ترانزیت کالا در مبدا و مقصد :

با استفاده از این سیستم اطلاعات کالای ترانزیتی در گمرک مبدا جمع‌آوری و از طریق خطوط مخابراتی به گمرک مقصد جهت بازرسی و کنترل ارسال می‌گردد به این ترتیب در کوتاهترین زمان ممکن امور ترانزیت کالا انجام شده ، پروانه‌ها تسویه می‌شوند که در نهایت صرفه‌جویی در زمان و هزینه‌ها را به دنبال خواهد داشت .

3 - استفاده از اظهارنامه S.A.D

S.A.D که مخفف عبارت **Single Administrative Document** و به معنی سند واحد اداری می‌باشد یک فرم اظهارنامه گمرکی است که می‌تواند تمامی رویه‌های اظهار کالا را با ذکر کد مخصوص به آن رویه بپذیرد . این موضوع باعث می‌شود که به جای استفاده از اظهارنامه‌های متفاوت گمرکی تنها از یک فرم واحد که با کدهای مخصوص جدا می‌شود استفاده نمود .

4 - چاپ اظهارنامه و کلیه گزارشات :

در این سیستم کلیه امور باستثناء اقداماتی که باید توسط اشخاص انجام پذیرد و نیاز به تصمیم‌گیری دارد مانند ارزیابی ، تعیین تعرفه و غیره به وسیله رایانه انجام می‌شود .

اطلاعات اظهارنامه ، کلیه گزارشات ، قبض رسید و دفتر ژورنال ، به وسیله چاپگر ، چاپ و نیز اختصاص شماره کوتاه و شماره ارزیابی توسط رایانه می‌شود .

5 - استفاده از کدهای بین‌المللی :

در روابط بین‌الملل و تجارت جهانی ، علائم اختصاری و کدهایی موجود است که برای تمامی کشورهای جهان شناخته شده و یکسان می‌باشد . مانند **HS** ، کد کشورها ، کد ارزها ، غیره که در این سیستم تمامی این کدها تعریف شده و به راحتی قابل دسترسی می‌باشد .

6 - استفاده از کدهای محلی :

به غیر از کدهای بین‌المللی ، کدهای دیگری نیز وجود دارند که در سطح یک کشور شناخته شده و کاربرد محلی دارند مانند : کد بانکها ، کد گمرکات ، کد کارت بازرگانی و غیره که تمامی اینها نیز برای سیستم قابل تعریف بوده و باعث شناسایی اشخاص و سازمانها می‌شود .

7 - امکان کدگذاری مجوزها به روزنگاه داشتن آنها :

وجود مجوزهای گوناگون با توجه به تعداد ، اهمیت و مدت زمان اعتبار آنها موجب بروز مشکلاتی برای گمرک می‌باشد که با استفاده از این سیستم پس از کدینگ مجوزها از طریق شماره تعرفه ، کد مجوزهای مربوط به آن تعرفه در اظهارنامه چاپ و صاحب کالا یا حق‌العملکار ملزم به ارائه آن مجوز یا مجوزها می‌باشد . علاوه بر این تغییرات احتمالی مجوزها را می‌توان به راحتی به روز درآورده و همواره آخرین اطلاعات را در اختیار داشت .

8 - امکان پرداخت حقوق و عوارض گمرکی از طریق سیستم الکترونیکی بانکی:

با استفاده از قابلیت‌های سیستم آسیکودا ، پس از محاسبه حقوق و عوارض گمرکی اظهارنامه ، در صورت وجود ارتباط الکترونیکی با بانک ، وجوه محاسبه شده به طور خودکار از حساب بانکی صاحب کالا کسر و به حساب گمرک واریز می‌شود. به این ترتیب مراجعه صاحب کالا به بانک و نقل و انتقال وجوه مربوطه از جریان تشریفات ترخیص کالا حذف می‌گردد .

9 - امکان اظهار کالا از راه دور :

وجود يك رایانه و يك خط ارتباطي این امکان را بوجود مي آورد که حق العملکار بتواند از دفترکار خود در کوتاهترین زمان ممکن کالاي خود را به گمرک اظهار و سپس جهت ترخیص آن اقدام نماید که این کار نیز از مراجعه بي مورد حق العملکاران به اداره گمرک جلوگیری مي کند .

10 - تعیین شماره کوناژ و شماره ارزیابی و حذف دفتر کوناژ :

این سیستم به صورت خودکار برای هر اظهارنامه اي که از طرف اظهارکننده ارائه مي شود شماره کوناژ و شماره ارزیابی تعیین مي کند و تمامی این اطلاعات را نیز به صورت گزارش چاپ و در اختیار قرار مي دهد . به این ترتیب دفتر کوناژ حذف و نیازی به آن نمی باشد .

11 - ارائه گزارش دفتر ژورنال :

در این سیستم مي توان در پایان وقت اداری ویا هر شیفت کاری ، گزارشات امور مالی انجام شده در آن روز و یا آن شیفت کاری را دریافت نمود . علاوه بر آن مي توان دفتر ژورنال را به وسیله رایانه چاپ و در اختیار امور مالی قرارداد .

12 - حسابداری درآمدهای گمرکی و صدور قبض رسید به طور خودکار :

در این سیستم کلیه دریافتها به صورت دقیق محاسبه شده و قبض رسید به طور خودکار به وسیله رایانه چاپ مي شود و دیگر نیازی به نوشتن یا حساب کردن و کارهای مربوط به حسابها به وسیله شخص نخواهد بود .

13 - امکان نگهداری حساب اعتباری و کسر خودکار حقوق و عوارض از آن :

حق العملکاران مي توانند با سپردن مبلغی به عنوان تضمین در حساب بانکی گمرکی و ایجاد اعتبار برای کارهای گمرکی خود اقدام نمایند در این صورت سیستم بانکی به طور خودکار به هنگام اظهار کالا از حساب آنان مبالغ مربوطه را برداشت و از موجودی آنان کسر مي کند .

14 - استفاده از روش گزینشی (selectivity) و کانالهای سبز و زرد و قرمز :

در این سیستم می‌توان کالاها یا سازمانهایی که معافیت و یا تسهیلاتی در مورد آنان اعمال می‌شود را تعریف نمود که رایانه به طور خودکار این قبیل اظهارنامه‌ها را کنترل و به کانالهای مربوطه ارسال می‌نماید . چنانچه اظهارنامه‌ای در کانال سبز قرار گیرد ، احتیاجی به بازرسی نمی‌باشد . در مورد کانال زرد فقط مدارک و اسناد مورد بازرسی قرار می‌گیرند . اظهارنامه‌هاییکه برای آنها کانال قرمز انتخاب می‌شود به طور کامل مورد ارزیابی فیزیکی قرار می‌گیرد .

15 - امکان در اختیار داشتن کلیه اطلاعات و اقداماتی که در مورد اظهارنامه انجام شده :

در این سیستم در هر مرحله‌ای که کارشناس و یا رئیس گمرک مربوطه بخواهد از چگونگی انجام کارها اطلاع حاصل نماید می‌تواند از طریق صفحه نمایش رایانه اقدامات انجام شده را مشاهده نماید . مثلاً اظهارنامه‌ای که در حال ارزیابی می‌باشد تا چه مرحله‌ی پیشرفت کرده و در چه موقعیتی قرار دارد .

16 - کنترل ارزش کالا :

با استفاده از این سیستم می‌توان ارزش کالاها را نیز کنترل نمود . بدین ترتیب که با هشت رقمی کردن کدهای تعرفه ، کالاها را با نام و ارزش مربوطه در رایانه تعریف و به عنوان سابقه نگاهداری نمود که پس از مواجه با کالایی با همان نام و تعرفه ، ارزش کالا به وسیله سیستم و با تعارف انجام شده کنترل می‌گردد .

17 - ارائه آمار صحیح و به موقع با واحدهای مختلف آماری :

تمامی فعالیتهای انجام شده دریک گمرک را می‌توان به صورت آمار به طور دقیق در اختیار داشت و با این اطلاعات علاوه بر آمار صادرات و واردات که به شکل جداول مختلف تهیه می‌شود ، می‌توان آمار تعداد اظهارنامه یا اظهارنامه‌های کوتاه شده و غیره را نیز تهیه نمود .

18 - تنظیم اظهارنامه متمم و حفظ ارتباط دو اظهارنامه :

در این سیستم می‌توان چنانچه لازم باشد نسبت به تنظیم اظهارنامه متمم اقدام نمود که رایانه با دادن شماره عطف جدید و ذکر این جمله که اظهارنامه متمم مربوط به اظهارنامه شماره ... می‌باشد . ارتباط اظهارنامه متمم را با

اظهارنامه اولیه حفظ می‌کند . در این حالت اطلاعات هر دو اظهارنامه در حافظه نگهداری شده تا در صورت لزوم از آن استفاده شود .

19 - تبدیل اطلاعات اظهارنامه به کدهای EDI :

EDI یکی از مهمترین شبکه‌های ارتباطی تبادل اطلاعات بوده که نیاز به آن روز به روز بیشتر احساس می‌شود . با استفاده از این سیستم می‌توان اطلاعات اظهارنامه را به کدهای **EDI** تبدیل و روابط تجارت بین‌الملل مورد استفاده قرار داد .

اهداف پیاده سازی سیستم مکانیزه نگار (آسیکودا) :

1 - سرعت بیشتر در ترخیص کالا :

در این سیستم می‌توان مدت زمان انجام امور گمرکی را به حداقل رسانده و از اتلاف وقت گمرک و ارباب رجوع به مقدار قابل ملاحظه‌ای صرفه‌جویی نمود . به طور مثال در کشور ژاپن مدت زمان ترخیص کالایی که مشکلی از جهت تشریفات گمرکی نداشته باشد حدود 15 دقیقه به طول می‌انجامد .

2 - استفاده بهینه از انبارها :

کنترل محل کالا و مکانهای آماده تخلیه انبارها به وسیله رایانه کنترل و حداکثر کارایی ارائه می‌شود . همچنین نگهداری میزان کالاهای وارده و صادره و موجود در انبار نیز وسیله سیستم انجام می‌شود .

3 - استفاده بهینه از نیروی انسانی :

استفاده بهینه از نیروی انسانی از جمله اهداف این پروژه ملی می باشد چرا که با استفاده از این سیستم کارایی کارکنان افزوده شده و حداکثر بهره‌بری را خواهند داشت .

4 - ایجاد فرهنگ استفاده از سیستمهای مکانیزه :

با راه اندازی این سیستم امید می‌رود که فرهنگ استفاده از سیستمهای مکانیزه و رایانه‌ای در بین افراد شاغل در گمرک بوجود آمده و کارآیی افراد نیز به دلیل آشنا شدن با کارهایی از این قبیل بیشتر شود . بکار بستن این قبیل سیستمها در دنیای امروز اجتناب ناپذیر بوده و برای خارج نشدن از گروه تجاری بین‌المللی باید همگام با سایر سیستمها پیشرفت داشته باشیم .

5 - کسب درآمد بیشتر :

با راه اندازی این سیستم تا حد زیادی از سود جویی و سوء استفاده‌های مالی ارباب رجوع کاسته شده و کنترل‌هایی که باید انجام شود با دقت عمل بیشتری اعمال می‌گردد که این امر باعث اضافه شدن درآمد برای خزانه کشور خواهد شد .

6 - ارائه سریع و به موقع آمار دقیق تجارت خارجی :

با راه اندازی این سیستم اطلاعات و آمار دقیق و به روز مربوط به تجارت خارجی را در اختیار خواهیم داشت . با توجه به اهمیت آمار و به روز بودن این اطلاعات مسئولان محترم گمرک می‌توانند با ابزار کارآمدتری در خصوص تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری اقدام نمایند .

***- نظام گمرکی آسان رایانه‌ای .**

***شورای همکاری گمرکی (C.C.C) CUSTOMS CO-OPERATION COUNCIL در 15 دسامبر 1950 در بروکسل با توافق کشورهای آلمان ، بلژیک ، دانمارک ، فرانسه ، یونان ، ایسلند ، ایتالیا ، لوگزامبورگ ، نروژ ، هلند ، پرتغال ، انگلیس و ایران وسوئد تشکیل شد .**

- '1' - ماده 207 آيين نامه اجرايي قانون امور گمرکي
- '2' - بند 4 ماده 37 قانون امور گمرکي
- '3' - بند ب ماده 113 قانون برنامه سوم توسعه اقتصادي ، اجتماعي و فرهنگي
- '4' - تبصره يك ماده 5 آيين نامه اجرايي قانون امور گمرکي
- '5' - ماده 2 قانون تشويق صادرات و توليد و ماده 4 آيين نامه اجرايي آن
- '6' - ماده 45 قانون امور گمرکي
- '7' - ماده 4 قانون تشويق صادرات و توليد مصوب سال 33
- '8' - ماده 3 قانون مقررات صادرات و واردات
- '9' - تبصره ماده 2 آيين نامه اجرايي قانون مقررات صادرات و واردات
- '10' - مندرجات ذيل يادداشت فصل 57
- '11' - ماده 36 آيين نامه اجرايي قانون مقررات صادرات و واردات
- '12' - ماده 35 آيين نامه اجرايي قانون مقررات صادرات و واردات
- '13' - ماده 35 آيين نامه اجرايي قانون مقررات صادرات و واردات
- '14' - ماده 35 آيين نامه اجرايي قانون مقررات صادرات و واردات
- '15' - ماده 343 الي 346 آيين نامه اجرايي قانون امور گمرکي
- '16' - ماده 348 آيين نامه اجرايي قانون امور گمرکي
- '17' - ماده 349 آيين نامه اجرايي قانون امور گمرکي
- '18' - ماده 351 آيين نامه اجرايي قانون امور گمرکي
- '19' - ماده 32 آيين نامه اجرايي قانون مقررات صادرات و واردات
- '20' - بخشنامه 1/3188 مورخ 77/8/27 وزارت بازرگاني و اصلاحيه آن به تاريخ 81/4/11
- *منظور از ميله گرد و ورق نوع آهنبي آن است و منظور از آلومينيوم و مس، شمش، ورق، پروفيل و لوله ساخته شده آنها مي باشد.**

* الحاقى مائه 29 قانون امورگمركى مصوب 1358/10/12

*نگار : نظام گمركى آسان رايانه اى

** *ASYCUDA- Automated System for Customs Data*